

T.C.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ

ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS
TEZİ

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE
BARIŞ MANÇO'YA AİT ŞARKI SÖZLERİNİN KÜLTÜR
AKTARIMI AÇISINDAN İNCELENMESİ

EMİNE İREM UYSAL

TÜRKÇE EĞİTİMİ

BİLİM DALI

Antalya, 2024

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE BARIŞ MANÇO'YA AİT
ŞARKI SÖZLERİNİN KÜLTÜR AKTARIMI AÇISINDAN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Emine İrem UYSAL

Danışman: Doç. Dr. Mevlüt GÜLMEZ

Antalya, 2024

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçalardan gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanışımında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

..... / /

Emine İrem UYSAL

İmzası

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Emine İrem UYSAL' ın bu çalışması 18.10.2024 tarihinde jürimiz tarafından Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Türkçe Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programında Yüksek Lisans Tezi olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

İmza

Başkan: Doç. Dr. Berker KURT

.....

Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi

Üye: Doç. Dr. Serdar AKBULUT

.....

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi

Üye (Danışman): Doç. Dr. Mevlüt GÜLMEZ

.....

Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi

YÜKSEK LİSANS TEZİNİN ADI: TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE BARIŞ MANÇO'YA AİT ŞARKI SÖZLERİNİN KÜLTÜR AKTARIMI AÇISINDAN İNCELENMESİ

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun tarihli ve sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Güçlü ŞEKERCİOĞLU

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Lisans ve yüksek lisans eğitimim süresince engin bilgileri ile daima yoluma ışık tutan kıymetli danışmanım Doç. Dr. Mevlüt GÜLMEZ' e teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım. Tez savunmamda bulunan değerli hocalarım Doç. Dr. Berker KURT ve Doç. Dr. Serdar AKBULUT' a tezime olan katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Hayatımdaki en büyük destekçilerim olan annem Ayşe UYSAL ve babam Sabri UYSAL' a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Emine İrem UYSAL

ÖZET

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE BARIŞ MANÇO'YA AİT ŞARKI SÖZLERİNİN KÜLTÜR AKTARIMI AÇISINDAN İNCELENMESİ

UYSAL, Emine İrem

Yüksek Lisans Tezi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mevlüt GÜLMEZ

Ekim 2024, 98 sayfa

Dil ve kültür birbiriyle sıkı bir ilişki içerisinde. Her dil, içinde bulunduğu kültürden beslenir ve etkilenir. Kültür, dil aracılığıyla gelecek kuşaklara aktarılır. Bu bağlamda dil ve kültür ayrılmaz bir parça olduğu görüşünden yola çıkarak yabancı dil öğretiminde, hedef dili tam anlamıyla öğrenebilmek için hedef dilin kültürünün de öğrenilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Barış Manço'ya ait şarkı sözlerini kültür aktarımı açısından incelemektir. Bu amaç doğrultusunda Barış Manço'nun sözleri kendisine ait olan şarkılarındaki kültürel öğeler tespit edilmiştir. Çalışmanın evrenini sözleri Barış Manço'ya ait tüm şarkılar oluşturmaktadır. Örneklemini ise Barış Manço'nun sözleri kendisine ait olan 93 şarkı oluşturmaktadır. Bu doğrultuda belirlenen şarkılar, nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman analizi yöntemi kullanılarak kültürel öğeler bakımından incelenmiştir. Elde edilen veriler betimsel analiz ile çözümlenmiş ve toplamda 624 adet kültürel öge tespit edilmiştir. Bu öğelerden 99 tanesi günlük yaşam becerileri, 34 tanesi kişiler arası ilişkiler, 46 tanesi değerler ve eğitim, 22 tanesi edebiyat sanat ve müzik, 63 tanesi gelenekler ve folklor, 11 tanesi sosyal yaşam, 17 tanesi coğrafya ve mekân, 32 tanesi kişiler, 300 tanesi sözvarlığı kategorisi altında toplanmıştır. İncelemelerimizden hareketle Barış Manço'nun şarkı sözlerinin kültürel öğeler bakımından oldukça zengin olduğu tespit edilmiştir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Barış Manço şarkılarının kültür aktarımı açısından önemli bir kaynak olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, kültür aktarımı, Barış Manço şarkıları, kültürel öğeler

ABSTRACT

THE ANALYSIS OF BARIŞ MANÇO'S LYRICS IN TERMS OF CULTURE TRANSFER IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

UYSAL, Emine İrem

Master Thesis, Department of Turkish and Social Sciences Education

Thesis Manager: Assoc. Dr. Mevlüt GÜLMEZ

October, 2024, 98 Page

Language and culture are in a close relationship with each other. Every language is nourished and influenced by the culture it is in. Culture is transferred to future generations through language. In this context, based on the view that language and culture are inseparable parts, it is thought that in foreign language teaching, the culture of the target language must also be learned in order to fully learn the target language. The aim of this study is to examine Barış Manço's lyrics in terms of cultural transfer in teaching Turkish as a foreign language. For this purpose, cultural elements in Barış Manço's songs, whose lyrics belong to him, were identified. The universe of the study consists of all songs whose lyrics belong to Barış Manço. The sample consists of 93 songs written by Barış Manço and whose lyrics belong to him. The songs determined in this direction were examined in terms of cultural elements using the document analysis method, which is one of the qualitative research methods. The data obtained was analyzed with descriptive analysis and a total of 624 cultural elements were identified. Of these elements, 99 are daily life skills, 34 are interpersonal relations, 46 are values and education, 22 are literature, art and music, 63 are traditions and folklore, 11 are social life, 17 are geography and space, 32 are persons, and 300 are vocabulary collected under the vocabulary category. Based on our analysis, it has been determined that Barış Manço's lyrics are very rich in cultural elements. It has been concluded that Barış Manço's songs are an important source of cultural transfer in teaching Turkish as a foreign language.

Keywords: *Teaching Turkish as a foreign language, cultural transfer, Barış Manço songs, cultural elements.*

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLO, ŞEKİL VE GRAFİKLER LİSTESİ	vii
KISALTMALAR LİSTESİ	viii

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	2
1.3. Araştırmanın Önemi	2
1.4. Sınırlılıklar	2
1.5. Sayıtlar.....	3
1.6. Tanımlar.....	3

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Dil Edinimi	4
2.2. Anadili Edinimi.....	4
2.3. Edinim ve Öğrenme	5
2.4. Dil Ediniminde ve Öğrenmede Yaş Faktörü.....	5
2.5. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi	7
2.5.1. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Tarihine Kısa Bir Bakış.....	7
2.5.2. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	7
2.5.3. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılabilecek Dil Öğretim Yöntem ve Teknikleri	9
2.5.3.1. Direkt/dolaysız yöntem	9
2.5.3.2. Telkin Yöntemi.....	10
2.5.3.3. Topluluk Odaklı Dil Öğretimi	10
2.5.3.4. Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi.....	11
2.5.3.5. Kulak-Dil Alışkanlığı Yöntemi (İşitsel-Dilsel Yöntem)	11
2.5.3.6. Bilişsel Yöntem	12
2.5.3.7. İletişimsel Yöntem.....	12
2.5.3.8. Eklektik Yöntem.....	13

2.5.3.9. Göreve Dayalı Dil Öğretim Yaklaşım Yöntemi	14
2.5.3.10. Callan Yöntemi.....	14
2.6. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı	15
2.7. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Türk Kültürünün Aktarımı.....	16
2.8. Şarkılarla Türkçe Öğrenim	18
2.8.1. Çocuklar İçin Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Şarkı Kullanımı	18
2.8.2. Yetişkinler İçin Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Şarkı Kullanımı	19
2.8.3. Şarkılarla Temel Dil Becerilerinin Kazandırılması.....	20
2.8.4. Şarkılarla Kelime Öğretimi	22
2.8.5. Şarkılarla Dil Bilgisi Öğretim	23
2.8.6. Şarkılarla Telaffuz Öğretimi	24
2.8.7. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Şarkı Seçme Kriterleri	26
2.8.9. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Müzik Kullanım Yöntem ve Yaklaşımları	27
2.9. İlgili Araştırmalar	29
2.9.1. Barış Manço ile İlgili Araştırmalar	29
2.9.2. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültür Aktarımı ile İlgili Araştırmalar	32
2.9.3. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Müzik ve Şarkı Kullanımı ile İlgili Araştırmalar.....	34

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli.....	36
3.2. Evren ve Örneklem	36
3.3. Veri Toplama Araçları	36
3.4. Veri Toplama Süreci.....	37
3.5. Verilerin Analizi	37

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Barış Manço Şarkılarında Yer Alan Kültürel Ögeler	42
--	----

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç	70
5.2. Tartışma	71
5.3. Öneriler	74

KAYNAKÇA.....	76
----------------------	-----------

EKLER	83
--------------------	-----------

Ek-1. Kültürel Öge ve Alt Ögeler Tablosu	83
--	----

ÖZGEÇMİŞ.....	84
İNTİHAL RAPORU.....	85
BİLDİRİM.....	86

TABLO, ŞEKİL VE GRAFİKLER LİSTESİ

Tablo 4.1. İncelemeye Konu Olan Eserler.....	39
Tablo 4.2. Barış Manço Şarkılarında Yer Alan Kültürel Öğeler.....	42
Tablo 4.3. Barış Manço Şarkılarında Tespit Edilen Kültür Öğelerinin Oranları.....	67
Şekil 4.1. Kültürel Öğelerin Dağılımı Grafiği.....	67

KISALTMALAR LİSTESİ

DİLMER	: Dil Eğitimi Araştırma ve Uygulama Merkezi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
TÖMER	: Türkçe Öğretimi Araştırma ve Uygulama Merkezi.
s.	: Sayfa
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve diğerleri

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, araştırmanın amacı ve önemi, araştırmanın sınırlılıkları, sayıltıları ve araştırma konusuna ait belli başlı tanım cümleleri verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Bir toplumun en etkili kültür aktarıcısı dildir. Gelecek nesiller dillerini öğrenirken, aynı zamanda atalarından miras kalan yaşam biçimlerini ve toplumlarının kendine has özelliklerini de öğrenirler. Kültür, bir milletin tarih boyunca süregelen yaşam biçimlerinin bir özü olarak, sözlü ve yazılı dil yoluyla günümüze kadar ulaşmış; yine dil vasıtasıyla gelecek kuşaklara aktarılacaktır. Kültür, bir milletin geleneklerinin, yaşam koşullarının ve tarihinin dil vasıtasıyla günümüze taşınmış bir belgesi durumundadır (Göçer, 2012). O halde bir dili tam anlamıyla öğrenebilmek için o dilin kültürünü de tanımak, öğrenmek gerekir.

Kültürel unsurların aktarılması dil öğretimi için gereklidir. Aksi durumda yabancı dil öğretiminde bazı eksiklikler ortaya çıkacaktır. Çünkü dil, kültürün hem yansıması hem de aktarıcısıdır. Türkçeyi yabancılara öğretirken kültürel öğelere yer vererek öğrencilerin hedef dilin iç dünyasına girmelerini sağlamak gerekir (Barın, 1994).

Hızla küreselleşen günümüz dünyasında, ülkelerin birbiriyle olan yakın etkileşimi sonucunda yabancı dil öğretiminin önemi gün geçtikçe artmıştır. Her dilin o dili konuşan toplumun kültürüne açılan bir kapı olduğu düşüncesi doğrudur. Özellikle de farklı uygarlıklar arasındaki sıkı etkileşimin doğal bir sonucu olarak farklı kültürleri öğrenmek adeta bir zorunluluk haline gelmiştir. Yabancı dil öğrenen kişilerin dili daha iyi özümseyebilmeleri için o dilin konuşulduğu ülkenin kültürel özelliklerinin de öğrenilmesi büyük önem taşır. Dil öğreniminde kullanılan ders kitapları veya dil öğretiminde kullanılan diğer yazılı materyaller hedef dilin kültürel özelliklerini yansıtmada konusunda sınırlı bilgi verdikleri için bu konuda farklı materyallere ihtiyaç duyulmaktadır (İşcan, 2017).

Tüm bu düşüncelerden hareketle Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde hedef dilin kültürünü öğrencilere öğretme konusunda şarkıların ders materyali olarak kullanılmasının önemli olduğu görülmektedir. Doğdukları toplumun kültüründen izler taşıyan şarkılar, dersi

daha ilgi çekici hale getirecek ve öğrencilerin hedef dile karşı motivasyonlarını arttıracaktır. Bu sebeple Türk kültürünü eserlerinde yansıtan değerli sanatçımız Barış Manço'nun şarkıları Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültür aktarımı açısından incelenecektir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, Barış Manço'nun şarkı sözlerini kültür aktarımı açısından incelemektir.

Bu amaç doğrultusunda Barış Manço'nun şarkı sözlerinde bulunan kültürel öğeler belirlenecek ve Barış Manço'nun şarkılarının kültür aktarımı açısından yeterliliği değerlendirilecektir. Bu amaçlar ışığında aşağıdaki araştırma sorularına elde edeceğimiz bulgular doğrultusunda cevap aranacaktır:

- Barış Manço'nun şarkı sözlerindeki kültürel öğeler nelerdir?
- Barış Manço'nun şarkı sözlerindeki kültürel öğelerin kullanım sıklığı nedir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Diller, içinde bulunduğu kültürden izler taşır. Dil ve kültür birbiriyle sürekli etkileşim halindedir. Bu noktada yabancı dil öğretiminde dili öğretirken kültürün de birlikte verilmesi hususu önemlidir. Bu şekilde yapılan dil öğretimi daha kalıcı ve etkili olur.

Bu çalışmada konu seçilirken, yabancı dil öğretiminde kültür aktarımının önemli olduğu gerçeğinden yola çıkılmıştır. Yabancı dil öğretiminde kültür aktarımını da şarkılar vasıtasıyla yapmanın doğru bir yaklaşım olacağı düşünülmüştür. Çünkü yabancı dil öğretiminde hayatın içinden ve dilin gündelik kullanımını yansıtan bir materyal seçmek, öğrencilerin dili daha iyi özümsemesine büyük katkı sağlayacaktır. Ayrıca şarkıların, öğrencilerin derse motive olması açısından oldukça yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu sebeple değerli sanatçımız Barış Manço'nun eserlerinin bu konu için oldukça uygun olduğu düşünülmüş ve Barış Manço'nun sözleri kendisine ait olan nitelikli eserleri, kültür aktarımı açısından incelenecektir.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırmamızın kapsamını Barış Manço'nun şarkı sözleri oluşturmaktadır. Bu incelemede, Okur ve Keskin'in (2013) "Metinlere Yansıyan Kültürel Öge ve Alt Öğeler" tablosu referans alınmış olup araştırmacı tarafından uzman görüşleri doğrultusunda tabloya son

hali verilmiştir. Araştırmamız, Barış Manço'nun sözleri kendisine ait ve kültür aktarımı açısından incelenmeye değer 93 eseriyle sınırlıdır.

Çalışmamız, yalnızca Barış Manço'nun sözleri kendisine ait olan eserlerine odaklanmakta olup, albümlerindeki anonim olan, sözleri Barış Manço'ya ait olmayan eserler ve Barış Manço'nun yabancı sözlü eserleri bu kapsam dışında bırakılmıştır.

1.5. Sayıtlar

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Barış Manço şarkılarının, kültür aktarımında önemli bir role sahip olduğu varsayılmaktadır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde hedef dilin kültürünün de birlikte verilmesi, o dilin daha iyi anlaşılması açısından önemli olduğu varsayılmaktadır.

1.6. Tanımlar

Dil: Dil duygu, düşünce ve dileklerin bir toplumun ses ve anlam bakımından ortak öğeler ve kurallar vasıtasıyla başkalarına iletilmesini sağlayan çok yönlü ve çok gelişmiş bir dizgedir (Aksan, 1998, s. 55).

Kültür: Kongar (2005) kültürü, doğanın ya da Tanrı'nın yarattıklarına ek olarak insanın yarattıklarının bütünü olarak tanımlamaktadır. Ona göre her türlü araç, makine, giyim, inanç, değer ve tutumlar kültürü oluşturan öğelerdir (s. 38).

Kültür aktarımı: Göçer (2012) kültür aktarımını sözlü ve yazılı kültür ürünlerinin dil vasıtasıyla kuşaktan kuşağa aktarılması olarak tanımlamıştır.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Dil Edinimi

Dil edinimi ve dil öğrenimi, tarih boyunca üzerinde durulan önemli konular arasında yer almıştır. Yabancı dil öğretiminde geçmişten günümüze birçok yöntem geliştirilmiş ve bireylerin bilgiyi kavraması, uzun süreli hafızada tutması üzerine çalışmalar yapılmıştır. Ancak özellikle son yüzyıllarda beynin yapısının ve işleyişinin daha iyi anlaşılmasıyla, dil öğrenimi farklı bir boyut kazanmıştır. Dil öğrenimini diğer birçok beceriden ayıran önemli bir nokta ise dil edinimidir. İnsanlar, doğuştan sahip oldukları yetiler sayesinde birkaç yıl içinde anadillerini edinirler. Bu süreç, bilinçsizce ve doğal bir ortamda gerçekleşir. Dolayısıyla, dil konusu ele alınırken edinim ve öğrenim olmak üzere iki kavram üzerinde durması gerekir (Altıncı, 2013).

Bebeklerin dil gelişimi, çevrelerindeki konuşmalara odaklanmalarıyla başlar ve zamanla bu seslere tepki vermeye çalışmalarıyla devam eder. Örneğin, 15 aylık bir bebek etrafındaki olaylara daha fazla dikkat etmeye başlar, 21 aylık olduğu zaman ise anlamlı kelimeler söylemeye başlar. Bu süreç, Noam Chomsky'nin dil edinimi ile ilgili teorisini destekler. Chomsky, insanların doğuştan bir dil edinim cihazına sahip olduğunu ve tüm dillerin temelinde ortak bir dilbilgisinin varlığını savunur. Ayrıca dilin, beyinde belirli bir merkez tarafından yapılandırıldığını belirtirken, çevrenin de bu süreçte önemli bir rol oynadığını vurgular (Locke, 1997).

2.2. Anadili Edinimi

Çocuklar dil becerileri ile doğuşları da dil bilgisi ile doğmazlar (Baştürk, 2013). Araştırmalar dil ediniminin anne karnında başladığını göstermektedir. Bebeklerin anne karnında dış dünyanın seslerini duyabilmelerinin yanı sıra, yapılan çalışmalar bebeklerin anne karnından itibaren annelerinin seslerini tanıyabildiklerini ve çevredeki diğer kadınların seslerinden ayırt edebildiklerini göstermiştir (Gervain ve Mehler, 2010).

Anadili edinme sürecinde birçok unsurun etkili olacağı gerçeğinden hareketle bu süreçte gözlemlenen, çocuğun çevresinde dile maruz kalarak, doğal ortamında gözlem, taklit gibi unsurları kullanarak bir çaba göstermeden dili edinmesidir ve öğrenme ile arasındaki temel fark budur.

Anadilin nasıl edinildiğine dair farklı kuramlar bulunmaktadır. Davranışçı kuram, çocukların çevrelerinde duyduğu dili taklit ettiğini ve bu davranışın çevresindeki insanlar tarafından olumlu tepkilerle pekiştirildikçe devam ettiğini savunmaktadır (Bekleyen, 2016). Doğuşancı kuram, insanların genetik olarak dili öğrenmelerini sağlayan bir yeterlikle doğduklarını belirtmektedir. Tüm çocukların aynı evreleri geçirerek dili edindikleri ve bu sürecin sonunda başarıya ulaştıkları düşünülürse davranışçı yaklaşımın edinme sürecine ilişkin açıklamaları yetersiz kalabilmektedir. Chomsky, çocukların dili ve karmaşık dil bilgisi kurallarını dahi çabasız bir şekilde öğrenmelerini, doğuştan getirdiklerini savunduğu bir aygıtla (Language Acquisition Device) açıklamaktadır. Chomsky ayrıca tüm dünya dillerinin ortak özelliklerine dikkat çekerek bunu Evrensel Dil Bilgisi (Universal Grammar) olarak adlandırmakta ve bu özelliklerin çocuklar tarafından doğuştan getirildiğini savunmaktadır. Çevreyle etkileşimi vurgulayan sosyal kurama göre dil, anne-babanın model olması ile bebeğin taklit etmesi ve ebeveynlerinden aldığı dönütlerle kazanılmaktadır. Etkileşimci yaklaşım gelişim sürecini sosyal, dilbilimsel, biyolojik ve bilişsel birçok faktörün etkilediğini ve bu faktörlerin birbirinden etkilendiği görüşüne dayanmaktadır (Bekleyen, 2016).

2.3. Edinim ve Öğrenme

Krashen' a (1983) göre edinim ve öğrenme arasında net bir ayrım bulunmaktadır. Anlama odaklanıldığında edinimin doğal ve farkında olmadan gerçekleştiğini belirtmektedir. Edinimde bilgi çabasız edinilirken öğrenmede bir çaba vardır. Yapılan çalışmalarda (VanPatten ve Williams, 2007) öğrenilenin edinilenden farklı olduğunu, farklı yerlerde depolandığını ve bu iki farklı kısmın birbiriyle hiçbir şekilde etkileşime geçemediğini ifade etmektedir.

Stevick (1982) sınıfta gerçekleşenlerin öğrenme olduğunu, edinimin ise kişinin anadilinde akıcılık kazanma becerisi olduğunu belirtmektedir. Bununla birlikte öğrenilenin unutulabileceğini ama edinilenin daha kalıcı olduğunu vurgulamaktadır. Dil öğreniminde öğrenme ve edinimin birbirinden ayrılamaz kavramlar olduğunu, birbirini desteklemesi gerektiğini belirtmektedir.

2.4. Dil Ediniminde ve Öğrenmede Yaş Faktörü

Lenneberg (1967) Kritik Dönem Hipoteziyle dil ediniminin doğuştan geldiğini iddia etmekle birlikte edinim için sınırlı bir zaman diliminin olduğunu düşünmektedir. Hipoteze göre erken bebeklikten ergenliğe kadar olan süreç dil ediniminde kritik olmakta ve sonraki yaşlarda

dil edinimi, öncesindeki kadar kolay olmamaktadır. Bu hipotez tartışmalı olmakla birlikte ikinci dil ediniminde böyle bir sürecin olduğunu savunmayanlar kadar dil ediniminde yaş kriterinin öneminin düşünüldüğünden daha fazla olduğunu savunan araştırmacılar da bulunmaktadır. Johnson ve Newport (1989), Kore ve Çin'den Amerika Birleşik Devletleri'ne gelen kişiler üzerinde yaptıkları çalışmada, ülkeye daha erken yaşta gelen kişilerin dilde daha avantajlı durumda olduğunu ortaya koymaktadır. İkinci dili öğrenmede 3-7 yaş arası kişilerin anadili olarak öğrenenlere yakın bir gelişme gösterdiğini, performansın ergenliğe kadar yaşla doğru orantılı olarak arttığını; ergenlikten sonra ise performans düzeyinin azalmakla birlikte çeşitlilik gösterdiğini fakat performanstaki bu çeşitliliğin ülkeye gelme yaşı ile ilgisi olmadığını belirtmektedir. (Hernandez, 2016) çalışmasında ikinci dilin en etkili şekilde edinilmesinin 17 yaş civarı sona erdiğini ortaya koymaktadır. Bu araştırmaların ikinci dili edinme konusunda daha çok göçmenler üzerinde yapılan araştırmalar olduğu unutulmamalıdır.

İkinci dile erken başlamada yaşı avantaj sağlamadığını savunan araştırmalar da mevcuttur. İngilizcenin ikinci dil olarak öğretiminin gerçekleştirildiği ve eğitim saatlerinin sabit tutulduğu bir araştırmada erken başlayanların, ergenlikten sonra başlayanlara göre daha başarılı olduğunu gösteren bir kanıt bulunamamıştır (Mayo ve Lecumberri, 2003; Muñoz, 2006; akt. Mckinley ve Rose, 2016). Yaş konusu tartışmalı olsa da erken yaşta çift dilli eğitim uygulamayı tercih eden okul öncesi eğitim kurumları, İngilizceyi çocuğun anadiline benzer bir şekilde doğal bir ortamda, dilin çocuklukta ileriki yaşlara göre daha kolay şekilde öğrenildiği görüşüne dayandırarak vermektedir. Onursal (2019), çocukların daha kolay ve hızlı öğrenebildiği görüşünün herhangi bir bilimsel dayanağı olmadığını belirtmektedir. 7 yaş döneminden önce çocukların edinme evresinde olduklarını bu yaştan sonra öğrenme evresine geçtiklerini belirtmektedir. Bu evre bitene kadar anadilini edinen çocuk, doğal yollarla yabancı dilleri edinmeye açık olmaktadır (Onursal, 2019). Çift dilli eğitimin bu araştırmanın odaklandığı okul öncesi dönemde verilmesi sebebiyle çocukların dil ediniminin hala devam ettiği evrede oldukları göz önüne alınırsa edinim ve öğrenme kavramlarının birlikte ele alınması doğru olacaktır. Bu sebeple erken yaşta çift dilli eğitimde kurumların çocukların hala edinme evresinde olduğundan faydalanmayı amaçladığı söylenebilir. Erken yaşta dil eğitimine başlamada yaş tek başına başarıya ulaştırmayacağından, çocuğun yeteri kadar hedef dile maruz kalması, öğrenme ortamının uygunluğu gibi birçok faktöre bir bütün olarak bakmak daha yararlı olabilir.

2.5. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi

2.5.1. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Tarihine Kısa Bir Bakış

Günümüzde en yaygın dillerden biri Türkçedir. UNESCO Ana Diller Sıralamasına göre Türkçe dünyada üçüncü, resmi diller listesinde ise beşinci sırada yer almaktadır. Dolayısıyla Türkçe hem konuşulan bir anadil olarak hem de yabancıların öğrenmek istediği bir dil olarak dünyada varlığını sürdürmektedir (Güzel ve Barın, 2013, s. 8).

Türkçenin tarih boyunca nasıl öğretildiği konusunda kesin bilgiler vermek doğru değildir. Çünkü Türkçenin ilk ve sonraki dönemlerde sistematik, planlı ve resmi olarak öğretilip öğretilmediği konusunda net ve kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Uygur döneminde Uygurca ve İslami dönemlerde Türkçe çeviriler üzerine birçok çalışma yapılmışsa da Türkçenin yabancılarla, özellikle aile ya da topluluk dışında öğretilip öğretilmediği konusunda kesin bir bilgi yoktur (Ağar, 2006). Yabancılarla Türkçe öğretilmesinde atılan ilk önemli adım Kaşgarlı Mahmud'un 1072-1074 yıllarında yazdığı Divani Lügati't-Türk kitabıdır. Kaşgarlı Mahmud tarafından atılan bu ilk adımlar kimi zaman kesintiye uğrasa da Cumhuriyet dönemine kadar yabancı dil olarak Türkçe öğretmek amacıyla birtakım çalışmaların yapıldığı görülmüştür. Çalışmalar özellikle 1950'li yıllardan sonra ciddi boyutlara ulaşmıştır.

İlk kez üniversiteler bünyesindeki TÖMER merkezleri, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında kurumsal düzeyde sistematik araştırmalara başlamıştır. Daha sonra birçok üniversitede bu ve benzeri adlarla (DİLMER vb.) dil öğretim merkezleri açılmıştır. Türkiye'nin ve Türkçenin uluslararası alanda tanınmasıyla birlikte Türkçeyi öğrenmek isteyenlerin sayısında da büyük bir artış olmuştur. Türkiye'de üniversite sayılarının artması, yabancı öğrenciler için Türkiye'nin cazip bir ülke olması, ülkemizdeki ve sınırlarımız dışındaki öğrenciler açısından üniversitelerin önemli olanaklar sunması vb. nedenlerle Türk üniversitelerine rağbet artmıştır. Özellikle de Türki cumhuriyetler başta olmak üzere, dünyanın çeşitli ülkelerinden ciddi sayıda öğrenci üniversite eğitimi almak amacıyla Türkiye'yi tercih etmektedir. Dolayısıyla Türkiye'ye gelen yabancı öğrenci sayısı da her geçen gün artmaktadır (Çetin, 2020, s. 39).

2.5.2. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Barın (2004) “yabancı dil öğrenimi nedir ve nasıl olmalıdır?” sorularını sorarak bu sorulara cevaplar arar. Yabancı dil öğreniminin, bireyin ana dilinin haricinde farklı bir dil ve bu dilin getirmiş olduğu kültürle karşılaşması olduğunu, yabancı dil öğrenen her insanın ilk zamanlarda psikolojik olarak kendisini bu dile kapattığını ve bu yeni dili öğrenmede büyük

kaygılar taşıdığını ifade eder. Bu nedenle “Yabancı dil öğretilirken sıkıcılık ve zorluk içeren her türlü unsurdan uzak durulmalıdır. Burada en büyük görevlerden bir tanesi öğretim elemanlarına düşmektedir. Hiçbir yazılı kaynak dil öğretimi için tek başına yeterli değildir” ifadelerine yer verir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin yalnızca geleneksel modellere tabi olarak gerçekleşmeyeceği, dönemin şartlarına uygun çağdaş eğitim yaklaşımlarıyla yapılması gerektiği inkâr edilemez bir gerçektir. Çünkü günümüz eğitim felsefesi, “öğrencilerin hem bilişsel hem de duyuşsal olarak gelişim göstermesini hedefler (Tabak ve Göçer, 2014, s. 160).

Ayrıca Ateş’in (2019) belirttiği gibi yabancılara Türkçeyi öğreten öğretim elemanlarının öncelikle kendi ana dillerine hâkim olmaları gerekir. Çünkü dilin kurallarını, inceliklerini bilen bir öğretici, yabancılara Türkçeyi nasıl öğretmesi gerektiğini de bilir (s. 43).

Barın (2004), dil öğretiminde dikkat edilmesi gereken hususları aşağıdaki gibi belirtmektedir:

Dil Ders Planı: Yabancı dil öğretimi, hedef kitleyi, ders saatini ve bireysel ihtiyaçları dikkate alan bir planlama gerektirir.

Dört Temel Yeterlik: Dil öğretiminde dört temel yeterlik olan dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerileri, eğitimin başlangıcından itibaren birlikte ele alınmalıdır.

Basitten Karmaşığa, Somuttan Soyuta: Öncelikle yabancılar için Türkçe derslerine öğrencilerin en sık karşılaştıkları basit kelime ve yapılardan başlanmalıdır. Somuttan soyuta ilkesi benimsenmelidir. Somut bilgiler aktarılmadan soyut kavramların anlaşılamayacağı unutmamalıdır.

Tek Seferde Sunma: Yabancılara Türkçe öğretirken dikkat edilmesi gereken en önemli konulardan biri de öğrencinin öğretilen bir dilbilgisi yapısını tam olarak kavradığından emin olunmadan yeni bir dilbilgisi yapısına geçilmemesidir. Aksi takdirde birden fazla yapıyı aynı anda öğrenmeye çalışan öğrenciler verilenleri tam olarak anlayamayacak ve çabuk unutacaktır.

Bilgi ve Örneklerin Yaşamla İlgisi: Yabancılar için Türkçe dil sınıflarında verilen bilgi ve örnekler yaşamla ilgili olmalıdır. Öğrenciler teorik bilgileri pratikte uygulayabilmelidir. Türkçe öğrenen yabancılar bu bilgileri gerçek hayatta kullanma konusunda kendilerine güvendiklerinde öğrenmeleri daha kolay olur.

Öğrencinin Aktif Olması: Dil öğretiminin amacı, eylem ve deneyim yoluyla öğrenmektir. Öğrencilerden sadece dinlemek yerine derse aktif olarak katılmaları beklenir.

Bunun nedeni, insanların sadece duyarak öğrendiği bilgilerin çoğunu unutmalarıdır. İnsanlar okuduklarının bir kısmını, yaparak- yaşayarak öğrendiklerinin çoğunu hatırlarlar.

Bireysel Farklılıkları Dikkate Alma: Öğrenciler, birbirlerinden bazı noktalarda farklılaşırlar ve bu farklılıklar öğretim sürecini etkiler. Öğrencilerin dil öğrenme ihtiyaçları, fiziksel, psikolojik ve sosyal durumları birbirlerinden farklıdır. Bu nedenle öğrencilerin bu özellikleri dikkate alınarak neden Türkçe öğrendiği mutlaka bilinmelidir.

Görme ve İşitmeye Dayalı Araçlardan Yararlanma: En önemli iletişim aracı olan dilin öğretilmesinde teknolojik gelişmelerden ve iletişim araçlarından mutlaka faydalanılmalıdır (s. 22-24).

Maden ve İşcan (2011) yabancılara Türkçe öğretiminin;

- Eksiksiz ve bir bütün olarak yapılması,
- Dil bilgisi yapılarının aralıklı olarak tekrarlanması, basitten karmaşığa, kolaydan zora ilkesiyle öğretilmesi,
- Dört temel dil becerisiyle ilgi öğrencilere, yaparak yaşayarak öğrenme ilkesinden hareketle bol bol etkinlik yapılması gerektiğini belirtmişlerdir (s. 36).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimine başlamadan önce, bireyin ihtiyaçları göz önüne alınarak plan yapılması öğretimin temelini oluşturur. Planlama aşamasında öğretimin amacı, kimlere, nasıl ve ne şekilde öğretileceği belirlenir. Ondan sonra uygulamaya geçilir. İşte bu noktada öğretime uygun bir programın geliştirilmesi çok kıymetlidir. Yabancılara Türkçe öğretiminde “Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Programı” temel alınarak çeşitli programlar geliştirilmiştir. Bu sebeple öncelikle “Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Programının” ne olduğu öğrenilmelidir.

2.5.3. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılabilecek Dil Öğretim Yöntem ve Teknikleri

2.5.3.1. Direkt/dolaysız yöntem

Direkt yöntemin amacı dil öğretiminin ana dilde değil hedef dilde yapılmasıdır. Yabancı dil öğretiminin ana dili öğrenmenin doğasıyla aynı olması gerektiğini savunur. Bu yöntemde sesletime önem verilir ama temel beceriler arasından konuşma becerisi ön plana çıkar. Genel olarak çevrede bulunan şeyler ve sınıfta karşılaşılan şeyler sözel olarak gösterilir ve böyle öğretilmeye çalışılır. Konuşma becerisinin gelişimi için karşılıklı konuşmalar önemlidir. Günlük olarak rutin yaşamda kullanılan dilin öğrenciye öğretilmesi, başka bir söyleyişle

öğretilecek konunun günlük yaşamda kullanılabilecek durumlara göre sunulması yöntemin bir diğer niteliğidir (Hunfeld ve Neuner, 1993, s. 34). Yöntemin savunucularına göre dil önce kulakla duyulur sonrasında dille pekiştirme yapılır. Daha sonraki aşamada elle okunup yazılmasıdır. Dilin sesletim özelliklerinin öğretilmesine ilk haftalardan itibaren başlamak gerekir. Bunun sebebi hem ilk günlerden itibaren kalıcılığı sağlamak hem de doğru iletişim kurmaktır.

2.5.3.2. Telkin Yöntemi

Telkin yöntemi Bulgar psikoterapist olan Gerorgi Lozanov tarafından geliştirilmiştir. Telkin, herhangi bir dil öğretim modeline ya da kurama dayanmamakla birlikte en çok kullanıldığı alan yabancı dil öğretimidir. Dil öğretim yöntemlerinin herhangi bir eksikliğinden doğmamıştır. Ancak yine de bütün yöntemlerden tamamıyla bağımsız olduğunu düşünmek doğru olmayacaktır. Olumlu öğrenme psikolojisinin öğrenmeyi arttırdığı açık bir gerçek olduğundan bilişsel yöntemden tamamen bağımsız düşünülemez.

Yöntemin kurucusu olan Lozanov geleneksel öğretim yöntemlerinin yerine sınıflarda telkin yönteminin uygulandığı takdirde üç ila beş kat daha hızlı bir şekilde öğrencilerin dili öğrenebileceğini iddia etmiştir. Telkin yöntemine göre öğrenmenin temelinde telkin vardır. Dilin asıl öğretim amacı iletişim olduğundan karşılıklı konuşmalar önemli yer tutar. Bu yöntemde öğrenciler iletişim kurmaya yönlendirilir. Öğrencilere kelime ezberletme uygulamaları ve konuşma alışkanlıkları kazandırma etkinlikleri ikinci planda kalır. Üst düzey konuşma becerisi kazandırmaya öncelik verilir. Dersin işlenme süreci rol yapma, soru-cevap alıştırmaları, taklit etme gibi etkinliklerle yürütülür (Köksal ve Varışlıoğlu, 2014).

2.5.3.3. Topluluk Odaklı Dil Öğretimi

Topluluk odaklı dil öğretim yönteminde küçük gruplar oluşturularak dil öğretimi yapılır. Oluşturulan her küçük grubun bir danışman öğrencisi vardır. Öğretmen de bu yönetime göre bir danışman gibi hareket eder. Sınıf içerisinde öğretmen ve öğrenci ya da öğretmen ve öğrenci grupları danışman danışan ilişkisi içinde dersleri yürütür. Bu yöntemde öğrenci danışan rolünün yanında bir işbirlikçi olarak da görülür. Sesletim eğitimi bu yöntem için çok önemlidir. Sesletim eğitimi çok önemsendiği için de konuşma becerisi topluluk odaklı dil öğretim yönteminde önemli bir yer tutar (Memiş ve Erdem, 2013).

2.5.3.4. Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi

James Asher tarafından 1965 yılında geliştirilmiş bir yöntemdir. Tüm fiziksel tepki yönteminin amacı, dört temel beceri içinde öncelikli olarak konuşma becerisinin geliştirilmesidir. Konuşma ve eylemin koordinasyonuna dayanan bir dil öğrenme yöntemidir (Alver, 2019). Bu yöntem yabancı dilin ana dille aynı şekilde öğrenilebileceğini savunmaktadır. Psikolojik zorlamayı ortadan kaldırmak gerektiği görüşündedir. İlk önce dinleme-anlama becerisini geliştirmeyi amaçlar. Sonrasında ise sözlü iletişim becerisini temel seviyede geliştirmeyi amaçlayan bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır (Oflaz, 2015).

Tüm fiziksel tepki yönteminde yabancı dil öğrenme süreçleriyle bir çocuğun ana dilini öğrenme süreçleri benzerlik gösterir. Bu durum için bir bebeğin anne karnından itibaren alıcı dilinin gelişmeye başlaması örnek olarak gösterilebilir. Bebeğin anne karnında ve doğduktan ortalama bir yıl kadar sonrasına kadar alıcı dili gelişir. Bu süreçten sonra ise aşamalı olarak ifade edici dili gelişmeye başlar. 2-6 yaş arasında yani ilk çocukluk döneminde ifade edici dilde oldukça ilerleme katedilir. Bu yöntemde de aynı şekilde dinleme ve konuşma becerisi tepkisel ve ardışık olarak gelişir. Derslerin işleme sürecinde emir kipinin kullanımı önemlidir. Ders süreci öğretmenin komutlarına bağlı olarak sürdürülür. Öğrencilerin kendi yaptığı dilsel yanlışları o anda fark etmesi ve öğretmen tarafından gelen komutlara göre düzeltme işlemini yapması beklenmektedir (Richards ve Rodgers, 2001).

2.5.3.5. Kulak-Dil Alışkanlığı Yöntemi (İşitsel-Dilsel Yöntem)

Bu yöntem dört temel dil becerisinden ağırlıklı olarak konuşma ve dinleme becerileri üzerinde durur. Dilbilgisi yapıları cümle içinde öğretilir. İşitsel dilsel yöntem için taklit ve tekrar çalışmaları önemlidir. Sözel becerilere önem verdiği için de iyi derecede dinleme ve konuşma alışkanlığı kazandırır. Sınıfta hedef dilde konuşma zorunluluğunun olmasıyla öğrenilen dil kendi kuralları ve açıklamalarıyla öğrenilir. Tüm bunların sonucu olarak bu yöntemle dil öğrenenlerin doğal olarak konuşma becerileri daha fazla gelişecektir. Dilin doğal öğrenimi önce dinleme ile başlar. Dinleme becerisinin gelişmesiyle birlikte konuşma, okuma ve yazma becerilerinin kazanıldığını savunur. İşitsel-dilsel yöntem, dinleme ve konuşma becerisini diğer becerilere göre öncelikli tutar (Memiş ve Erdem, 2013).

Yapısalcı dilbilimcilerin yanı sıra davranışçı psikologların özellikle de Skinner'ın bu yöntemin oluşmasında büyük katkısı olmuştur. Skinner davranış kazanmayı uyarıcı ve tepki bağına bağlayarak etki-tepki teoremini öne sürmüştür. Davranışların kazandırılmasında pekiştiricilerin önemli bir rolü bulunmaktadır. Pekiştirme verilen tepkinin devamlılığını sağlamaktadır. Böylece istenilen alışkanlığın kazandırılmasına yardımcı olur. Bu yönteme göre

yabancı dil öğrenirken alışkanlıkların kazanılabilmesi için tekrara, alıştırma çalışmalarına ve pekiştirmelere zaman ayrılmalıdır (Demirel, 2014).

2.5.3.6. Bilişsel Yöntem

Bu yöntem işitsel-dilsel yöntemin bir alternatifi olarak ortaya çıkmıştır. Bu yaklaşıma göre dil öğrenen birey pasif değil aktiftir. 1960'lı yılların ortasında şekillenen bu yaklaşıma göre dil öğrenenler davranışçı yaklaşımın öğreneni pasif gören ve öğrenmenin davranış değişikliği olduğuna savunmasına karşılık öğrenmenin bilinçli bir şekilde zihinsel süreçleri işe koşturmak olduğunu savunmuştur.

Subaşı (1999), bilişsel öğrenmeyi bellek, algı, dikkat, tanıma gibi kavramlarla açıklamaktadır. Bilişsel yaklaşıma göre dil öğrenmek yaratıcı bir süreçtir. Demirel'e (2014) göre öğretmen sınıfta sık sık alıştırma ve mekanik tekrarlar yapan kişi değildir. Her öğrenme kendinden önceki öğrenmelerden beslenir ve kendinden sonraki öğrenmelerin hazırlayıcısı görevini üstlenir. Bu şekilde öğrenmeler anlamlı ve kalıcı olacaktır. Öğretmeni, düşünerek dil öğretmeyi kolaylaştıran bir rehber yani yol gösterici olarak görür. Piaget'nin bilişsel gelişim teorisine göre, her insan şemaları oluşturma, özümseme, uyarılma, organize etme ve koordine etme yeteneğiyle doğar. Bilişsel gelişim deneyim, sosyal geçiş, olgunlaşma ve eşitlenme yoluyla gerçekleşir. Piaget'ye göre dönem kavramı, yaşın bir fonksiyonu olarak zihinsel gelişimin doğasında ve yapısında meydana gelen niteliksel değişiklikleri ifade eder (Yeşilyaprak, 2002). Bilişsel yöntemin en önemli temsilcisi Chomsky'e göre insanlarda dil edinimi genetik bir donanımla, yani doğuştan gelen bir yetenekle mümkündür. Bu genetik yapı sayesinde konuşulan dil içselleştirilir (Güneş, 2011).

2.5.3.7. İletişimsel Yöntem

İletişimsel dil öğretimi yöntemi sosyal etkileşime dayanır. İnsanlar arasındaki beden dili de dahil olmak üzere tüm iletişim dillerini kapsayan bir yöntem olarak sunulur. Ayrıca dili, dil öğreniminde bir etkileşim aracı olarak görür. Dil öğrenimini sosyal bir durum olarak tanımlar. Bu durum okuma, yazma, dinleme ve konuşma gibi dört temel becerinin vurgulanmasını gerektirir. Genel olarak, işlenen temel konuları ve uygulamaları, günlük yaşamdaki tüm iletişim alanlarıyla ilgili olan konuşma ve diyalog gibi iletişim biçimleriyle bütünleştiren bir yapıya sahiptir. Eylem odaklı özellikler içeren bir yöntem olarak öğrenenlere uygulanır ve gelişmeye devam eder (Doğan, 2012). Bu yöntem etkinlik içeren özellikler taşımaktadır. Ezbere dayalı bir öğretim yapılmaz ve dil öğrenen birey öğrendiklerini anlama ve kavrama üzerinde yoğunlaşır. Dil öğreniminde genellikle öngörülen yöntem tümle yapılarının örneklerle iletilmesi ve daha

sonra değişik alıştırma ve çalışmalarla örneğin pekiştirilmesidir. Burada asıl amaç hedef dilin genel yapı sisteminin kavranılmasını kolaylaştırmaktır (Demirel, 2014).

İletişimsel yöntem kendinden sonraki bütün yöntemleri etkilemiştir. Bu yöntem kulak, dil, göz ve el alışkanlığı kazandırmayı amaçlamaktadır. Ayrıca dil öğrenme ihtiyacı iletişim ihtiyacından kaynaklandığı için öğrencileri olumlu anlamda etkileyecektir. Aynı zamanda öğrencinin derste de daha etkin olmasını sağlayacaktır. Bu yöntemde öğretim öğrenci merkezlidir. Dilbilgisi yapılarını ve kurallarını öğretmek için ayrıca bir çalışma yapılmaz. Etkinlikler ve karşılıklı konuşmaların içerisinde verilir. Öğretilen dil sadece sınıf içiyle sınırlı değildir. Sınıf dışı etkinliklerle de öğretim devam edebilir. Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulur. Öğretmenin sınıf içindeki görevi rolü her bir etkinlikten diğerine geçerken farklılaşabilir. Öğretmenler bu etkinlikler arası geçişlerde ne kadar akıcı ise öğretmenin dersteki verimlilik oranı o kadar yükseliyor demektir (Akpınar Dellal ve Çınar, 2011).

2.5.3.8. Eklektik Yöntem

Dil öğretiminde tek bir yöntemin kullanılması, derslerin belirli teknikler ve araçlar kullanılarak yürütülmesi ve genellikle istenmeyen ve öngörülemeyen kısıtlı bir alana hapsedilmesi anlamına gelir. Bu sorunun çözümü için tasarlanan eklektik yöntem, yabancı dil öğretiminin ilerleme sürecini tüm tıkanıklıklardan arındırarak açar ve bir yöntem ve tekniğin işlevi bitince onun yerine daha etkili olacak yöntemi işe koşar. Seçmecî yöntem, öğretimde daha iyi öğrenim şartları oluşturma amacıyla ortaya çıkmış bir yöntemdir. Bu yöntem standartları belirli birçok kuraldan oluşan bir sistem değildir. Aksine öğretmenin de aktif enerjisine ihtiyaç duyar. Sınıfta öğretim esnasında kontrol edilmesi zor olan bazı değişkenler bulunmaktadır. Bunlar, sınıfın büyüklüğü, öğretmenlerin eğitim ve mesleklerine karşı tutumları, öğrenci yaşları, öğrencilerin ve öğretmenin motivasyonu gibi değişkenlerdir. Seçmeli yöntem, yöntemlerin bir kombinasyonu veya yöntemlerin bolluğu anlamında kullanılır. Öğretmenin sınıf içi uygulamalarda farklı öğretim durumlarında her bir yöntemin etkili yönlerini kullanmasına olanak tanır. Örneğin, kelime öğretirken tümevarım yöntemi, dil bilgisi kurallarını öğretirken bilişsel öğrenme yöntemi gibi (Demirel, 2014). Öğrenenlerin ihtiyaçlarına göre öğrenme ortamına en uygun yöntemlere öncelik veren tek yöntemdir (Doğan, 2012). Bu yöntemin temel özelliklerini Demirel (2016) şöyle sıralar:

- Dil öğrenimi gerçek hayata yönelik bir şekilde anlamlı olmalıdır.
- Özellikle sonraki süreçlerdeki olumsuz etkisi nedeniyle çeviriden dil öğretiminin başında uzak durmak gereklidir.

- Dil öğretiminde hedef dil kullanılmalıdır.
- Derslerde anlamlı ve iletişime dönük alıştırmalara yer verilmelidir.
- Ders öncesinde öğrencilere öğrenecekleri konular hakkında dönütler verilmelidir.

Dil öğretiminde özellikle iletişim yeterliliğini etkileyen beden dili ile jest ve mimiklere dikkat edilmeli, dilin vurgu, ton ve tonlama olanaklarından etkin bir şekilde yararlanılmalıdır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde farklı değişkenler ve farklı ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak hareket edilip seçmeci yöntemden yararlanılırsa dil öğretimi daha kolay ilerleyecektir.

2.5.3.9. Göreve Dayalı Dil Öğretim Yaklaşım Yöntemi

Göreve dayalı dil öğretim yaklaşımı dört temel beceri olan okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerini esas alır. Yabancı dil öğretiminde modern dil yaklaşımları arasındadır. Bu yaklaşımın anahtar kelimesi ‘görev’dir. Bu yöntemde dil öğrenen öğrencilerin düşünce ve anlama sürecinde onlara sunulan bilgilerle bir sonuca ulaşmaları istenir. Öğretmenlerin de geçen süreyi kontrol etmesi gerekir. Öğretmenin öğrencilere düzenlemesi için verdiği etkinlikler görev olarak kabul edilir. Bu yaklaşım öğrencinin doğal olarak yabancı dilin gerçek hayatla ilgili bir konuda yer almasını beklemektedir. Burada görev ile kastedilen durum, öğrencinin bir otelde yer ayırtmasından herhangi bir bulmaca çözmesine kadar uzanan her türlü etkinlikte bulunmasını sağlayan bütün iletişim alanlarında rol oynamasıdır. Yöntemin görev kavramında ifade edilen anlamlı etkinliklerin ve gerçek hayata yakın dil kullanımına ilişkin uygulamaların görev tanımının bir parçası olduğu genel kabul görmektedir (Doğan, 2012).

İletişimsel dil öğretimi, dilin görevlerini ön plana çıkarır. Bu yüzden de yabancı dil öğretiminde kabul gören bir dil öğretim yaklaşımıdır. Öğrencilere, doğal dil kullanımı için diğer öğrencilerle sohbet etme, alışveriş yapma, bilet alma, rezervasyon yapma, doktor ziyareti yapma gibi gerçek hayatın içinden görevler vererek hedef dili kullanmalarına odaklanır. Öğrencinin pratik dilsel becerilerini geliştirmesi bakımından öğrenciyi iletişim kurma anlamında avantajlı kılacaktır.

2.5.3.10. Callan Yöntemi

Bu yöntem İngilizceyi yabancılara daha etkili bir şekilde öğretmek amacıyla Robin Callan tarafından önerilmiştir. Bu yöntemde hedef dil eğitim dilidir. Ayrıca bu dili öğretenler de hedef dile sahip öğretmenlerdir. Dilin doğal ortamında öğretilmesi hedeflenen bu yöntemde öğrencilerin dili bir ihtiyaç olarak hissetmeleri, hedef dilde daha fazla konuşma imkânı

edinmeleri ve bir anlamda dili yaşayarak öğrenmeleri amaçlanır (Karatay, Güngör ve Özalan, 2017). Callan'ın amacı dilin hızlı bir şekilde öğretilmesidir. Bu yöntemde öğrencilerin yaptığı sesletim hataları hoşgörüyle karşılanır. Öğrencilerin yaptığı yanlışlar onları kırmadan düzeltilir ve burada anında dönüt ilkesi hakimdir. Yani öğrenci bir sözcüğü yanlış söylediğinde yanlış söylediği an düzeltilir. Bu yöntem dört temel beceri arasından özellikle konuşma ve dinleme becerilerini geliştirmeye dönüktür. Öğrencilerin kullandığı sözcüğün sesletimini doğru yaparak dili etkili bir şekilde kullanmasıyla birlikte etkili iletişim becerisi gerçekleştirmek amacındadır. Bu amacının yanı sıra temel dil becerilerinin hepsini de geliştirmeyi amaçlamaktadır.

2.6. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı

“Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı”, “Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni” temel olarak alınmıştır. Program yurt içi ve yurt dışı hem yaygın hem de örgün eğitimi kapsına almıştır. Bu program, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler, Türkçe öğretmenleri, bu konuda materyal hazırlayan ve bu sınavları hazırlayan kişiler için temel dayanak ve kapsamı, dil seviyesine ve becerilere göre kazanımları, ölçme ve değerlendirme sürecini kapsayan bir öğretim programı olarak tasarlanmıştır.

MEB bu program kapsamında Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğrenimi Programı'nın ikinci baskısını alana sunmuştur. Bu bağlamda Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye Maarif Vakfı ile iş birliğinde bulunarak ek bir protokol imzalamış ve yurt dışında Türkçenin öğretimine yönelik bir programlar hazırlanmıştır.

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni baz alınarak hazırlanan Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı; yurt dışında veya yurt içinde örgün ve yaygın eğitimi içinde barındıran Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler, öğreticiler, öğretim materyali tasarlayanlar için dil becerilerini geliştirme, iletişim becerilerini artırma, kültürel anlayışı artırma gibi amaçların gerçekleştirmelerini kapsar. İletişim odaklı, öğrenci merkezli ve kültürle bağlantılı bir yaklaşım benimsenir. Başlangıç, orta ve ileri seviyelerde beceri kazanımları belirlenir, ölçme ve değerlendirme süreçlerini içerir. Program, dilbilgisi, kelime bilgisi ve iletişim becerilerine odaklanan çeşitli materyallerle desteklenir. Ulusal ve uluslararası standartlara uygunluk gözetilir. Sürekli değerlendirme ve iyileştirme, öğrencilerin etkili bir şekilde dil becerilerini geliştirmelerini sağlar (TYDÖP, 2020, s. 10).

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı, sosyokültürel bilgileri belirli temalarla ilişkilendirilerek her düzey ve sınıf için düzenlemiştir. Bu programın uygulandığı

öğrenme ortamlarında, öğrencilerden Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde ifade edilen kültürlerarası becerileri geliştirmeleri beklenir. Bu beceriler şunları içerebilir:

Bu dil öğretimi programı; kültürel duyarlılık, kültürlerarası etkileşim ve iletişim becerilerine odaklanmıştır. Bu program, öğrencilerin sadece dil bilgisini değil, aynı zamanda kültürlerarası etkileşimde de başarılı olmalarını hedefliyor. Öğrencilere kültürel duyarlılık kazanma, farklı kültürlerden insanlarla ilişki kurma stratejilerini tanıma ve kullanma becerilerini kazandırma amacını taşıyor.

Program aynı zamanda öğrencilere kendi kültürleri ile hedef kültür arasında ilişki kurma, kültürel anlaşmazlıklar ve çatışma durumlarıyla baş etme, çok kültürlü ortamlarda kültürel ön yargıları kırma becerilerini geliştirme fırsatı sunuyor. Temel dil becerileri ile iletişimsel işlevler arasında bağlantı kurarak kültürel duyarlılık temelinde kültürlerarası etkileşim yeterliliğini artırmayı hedefliyor.

Dil öğretimi sürecinde, metin seçimi ve görev odaklı etkinliklerin planlanmasında kültürel duyarlılığı ve etkileşimi destekleyen unsurlara vurgu yapılmaktadır. Dilin iletişimsel işlevlerine odaklanan Program, öğrencilere dilin gerçek yaşamda nasıl kullanılacağını öğretmeyi amaçlıyor. İletişimsel dil öğretimi yaklaşımını benimseyen Program, dilin işlevselliğini korurken iletişimsel işlevlerin aşamalı bir biçimde öğretilmesine önem veriyor.

2.7.Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Türk Kültürünün Aktarımı

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde amaç Türk kültürünü öğretmektir. Çünkü dil, kültürün aktarıcısı konumundadır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmenin ana dil olarak öğretmekten farklı ve zor tarafı, Türkçe öğrenen yabancıların Türk kültürüne uzak olmasıdır. Yabancı dil öğrenen birey o dilin kültürel ortamına dahil olmaktadır (İşcan, 2011).

Kramsch'a (1993) göre yabancı dil öğrenen bireylerin, hedef dilin kültürünü de öğrenmeleri gerekir. Çünkü ona göre, bir dili tam anlamıyla kavrayabilmek için o dili kendi kültürel bağlamı içinde öğrenmek gerekir.

Her dilin, milli bir kimlik taşıdığı ve o dilin dünya görüşünü yansıttığı düşüncesi yabancı dil eğitimi konusunda önemli bir tespittir. Dolayısıyla yabancı dil öğrenmek o dilin önceliklerini gözlemleyerek o dilin kavramlar dünyasına ve kültürel ortamına adım atarak o dilin bakış açısıyla düşünmeye başlamak anlamına gelmektedir. Yabancı dil öğrenen birey sadece hedef dilin dilbilgisi kurallarını ve kelimelerini öğrenmekle kalmaz bunların yanı sıra hedef dilin kültürel değerlerini, insana bakış açısını, dünyayı algılayış biçimini, yaşam tarzını

da edinir. Her dilin bir dünya olduğu görüşünden hareketle yabancı dil öğrenmek farklı dünyaların kapılarını aralamak demektir (Kalenderoğlu ve Çekici, 2017).

Etkili ve kalıcı bir şekilde dil öğrenmek için o dilin dil bilgisi kurallarını öğrenmek yeterli değildir. Bir dili öğrenmenin en güzel yolu o dilin konuşulduğu toplumların kültürünü öğrenmektir. Çünkü kültür bir milletin tüm özelliklerini kapsar. Bir dili tam anlamıyla öğrenebilmek için de o dili konuşan toplumun tarihini coğrafyasını değerlerini yaşam tarzını yemeklerini ve daha birçok kültürel öğesini de tanımak gerekir. Bu kültürel öğelerin dil öğretimi sürecinde materyal olarak kullanması gerekmektedir. Aksi halde dil öğretimi yerine kuralların ezberlenmesi sonucu ortaya çıkar. Bu durum zamanla unutulmalara yol açar. (Okur ve Keskin, 2013).

Yabancılar Türkçe öğretiminde kültür aktarımının yapılmadığı durumlarda iletişimde birtakım sorunlar meydana gelebilir. Bu sorunlar bazen gülünç durumlara yol açabilirken, bazen de daha ciddi problemlere neden olabilir. Örneğin, öpüşme Türk kültüründe samimiyet ve yakınlığın ifadesiyken, bu anlam farklı kültürlerde değişebilir. Türkiye’de selamlaşırken yanaktan öpülürken, Kore’de bu durum hoş karşılanmaz. Aynı şekilde, İran ve Arap ülkelerinde üç kez yanaktan öpüşme yaygındır. Ayrıca, Arap ülkelerinde iki erkeğin el ele dolaşması normal kabul edilirken, Batı toplumlarında bu durum pek görülmez. Tüm bu örnekler, kültürel farklılıkların önemli olduğunu gösterir. Bu yüzden, yabancı dil derslerinde günlük yaşama ait kültürel unsurların aktarılması büyük önem taşır. (Bölükbaş ve Keskin, 2010).

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde amaç birtakım kelimelerin öğretimi ile sınırlı değildir. Aynı zamanda Türkçe öğrenen kişilere Türk kültürünü yeterli düzeyde kazandırmaktır. Türkçeyi severek ve isteyerek öğrenen bir yabancı, Türkiye’nin kültür elçisi konumuna gelir. Bu nedenle Türkçeyi yabancılar öğretirken dilimizi zorlaştırmadan öğretmeli ve sevdirmeliyiz. Temel düzeyde oluşturacağımız metinlerde Türk kültürünü iyi yansıtmaya özen göstermeliyiz. Orta seviyeden itibaren ise klasik ve çağdaş metinleri verilmesi gereken dilbilgisi yapılarını da göz önünde bulundurarak uyarlamayız. Bu uyarlamayı yaparken de seçeceğimiz metinlerin Türk kültürünü yansıtan özellikte olmasına dikkat etmeliyiz. Tüm bu süreçte ise günümüz Türk insanının sosyal çevresiyle kurduğu iletişim ön planda tutulmalıdır. Çünkü dil öğrenmek demek, bireye yaşantıların kazandırılması demektir. (Barın, 2003).

Kültürlerarası bir yaklaşım çerçevesinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültürel unsurların öğretim sürecinde ve kullanılan materyallerde yer alması oldukça önemlidir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken nokta, hangi kültürel unsurların aktarılacağıdır. Yani, dil öğretimi sırasında geçmişte kalan kültürel değerler mi, yoksa günümüzdeki, farklı

kültürlerin etkisiyle şekillenmiş unsurlar mı aktarılmalıdır? Kültür aktarımını dil eğitiminin bir parçası olarak gören Aslan'a (2007, s. 118) göre bu aktarımın ölçüsü iyi ayarlanmalıdır. Kültür aktarımı hem öğrenilen yabancı dilin kültürünü tanıtmalı, hem de diğer kültürlerle ait özellikleri sunmalıdır. Türkçe öğretimi sürecinde aktarılacak kültürel unsurlarda belirli bir sıra gözetilerek hareket edilmeli ve kendi kültürümüze ait unsurların öğretiminde bu unsurların kullanım sıklığına göre yer verilmesi hususuna dikkat edilmelidir (Demir ve Açık, 2011).

Yabancı bir dil öğrenen kişi, o dilin kültürüne de adım attığından dolayı, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sürecinde, Türk kültürünü tanıtan yaşatan ve yansıtan bir ortam oluşturmak oldukça önemlidir. Kültürün çok çeşitli unsurları olduğu için, bu unsurların tamamının yalnızca ders esnasında ve ders materyalleriyle sunulması mümkün olmamaktadır. Bu yüzden, eğitim ortamının kültürel öğelerle zenginleştirilmesi öğrencilerin Türk kültürü ile daha sık ve etkili bir şekilde karşılaşmalarını sağlayan güçlü bir araç olarak değerlendirilebilir (Memiş, 2016).

2.8. Şarkılarla Türkçe Öğretim

2.8.1. Çocuklar İçin Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Şarkı Kullanımı

Tüm çocuklar müziği ve şarkı söylemeyi sever. Anlamlı sözlerin bir melodiye eşlik etmesinde çocukları katılmaya ve eşlik etmeye teşvik eden bir şey bulunmaktadır. Çoğu çocuk şarkısı akılda kalıcı ritimler ve sözlerden oluştuğu için müzik ve eğlencenin mükemmel bir karışımıdır.

Çocuk şarkılarının bir diğer faydası da kolay öğrenilebilir olmalarıdır. Kısa, tekrarlayan cümleleri hatırlamak çok kolaydır. Çocuklar şarkı söyleme eğlencesine katıldıkça dil becerilerinin ne kadar geliştiğini fark dahi etmemektedirler.

Şarkı söylemek, Türkçe öğrenimini teşvik etmek için faydalıdır. Kelimelerin çoğu ilk başta yabancı gelse bile, şarkıdaki kelimeleri taklit etmek çocukların Türkçedeki sesleri üretme pratiği yapmalarına yardımcı olabilmektedir. Bu sesler tekrar tekrar çıkarıldıkça şarkının daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır.

Çocuklara şarkılar aracılığıyla Türkçe öğretirken ritim önemli bir rol oynamaktadır. İyi bir ritme sahip şarkılar, kelimeler ritme iyi uyum sağladığı için çocukların kelimeleri ve cümleleri daha kolay öğrenmelerine yardımcı olmaktadır. Ritim sadece çocukların kelimeleri öğrenmesine yardımcı olmakla kalmamakta, aynı zamanda şarkılara hareket katmaya da olanak sağlamaktadır. Türkçe kelime ve cümleler öğrenirken bedenin hareket ettirilmesi de çok faydalı olabilmektedir. Sınıftaki tüm şarkılarda hareket veya eylem olmalıdır. Bu, özellikle konuşmaya

başlamamış çok küçük çocuklar, utangaç öğrenciler veya özel eğitim ihtiyacı olan çocuklar için faydalıdır; çünkü anladıklarını sözsüz olarak gösterebilmektedirler.

Çocuklara yeni bir dil öğretirken şarkının sözleri de son derece önemlidir. Sözlerin çok zor olmaması gereklidir; çünkü bu durum çocuklar için motivasyon düşüren etkenlerden biri olabilmektedir. Bu nedenle Türkçe öğretimi sırasında günlük hayatta kullanılabilecek cümleler içeren şarkıların seçilmesi gereklidir. Ayrıca çocukların ayak uydurabilmesi ve şarkının onlar için daha keyifli olması için şarkının güzel, yavaş bir temposu olmalıdır. Bu şekilde yeni bir dil öğrenme deneyiminin sinir zorlayıcı ve itici değil, eğlenceli ve ilham verici olması sağlanabilmektedir.

2.8.2. Yetişkinler İçin Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Şarkı Kullanımı

Öğretmenlerin çocuklara yabancı dil öğretmek için müziği kullanma imkânlarının yetişkinlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Çocuk şarkılarının melodik basitliği ve tekrarı, bu şarkıları kelime ve dil bilgisi yapılarını tanıtmak için uygun bir teknik haline getirmektedir. Ancak şarkıların yetişkinlere yabancı dil öğretiminde o kadar yaygın olmadığı görülmektedir. Çocuklar ve yetişkinler arasında şarkı kullanımındaki bu fark, yetişkinlerin akranlarının önünde şarkı söylemekten ya da dans etmekten utanmalarından ya da müziğin yetişkinler için fazla basit algılanmasından kaynaklanıyor olabilir. Ayrıca yetişkin öğrenciler, yabancı dil öğreniminde daha ciddi bir yaklaşımı tercih edebileceği için dil öğretmek amacıyla şarkı kullanımı yetişkinler için çocuklar kadar yaygın kabul görmüyor olabilir.

Yetişkin öğrencilere Türkçe öğretirken müzik kullanmak zor bir iş olabilmektedir. Genellikle yetişkinlerin çocuklarla kullanılan şarkı türlerinden hoşlanamayabileceği ve bunları utanç verici veya sıkıcı bulabileceği varsayılmaktadır. Ayrıca rock, caz, pop ve rap gibi daha olgun müzik tarzları tartışmalı konular ve karmaşık sözler içerebilmektedir. Bu durum şarkıların dil öğretiminde kullanımını sınırlandırabilmektedir. Bununla birlikte yetişkinlerin müzikal bir yaklaşımın sağladığı desteğe çocuklardan daha fazla ihtiyaç duyması mümkündür.

Türkçe öğrenen yetişkinler de müzikten çeşitli şekillerde faydalanabilmektedirler. Kendi seviyelerine göre seçilmiş müzikleri dinlemek, dinleme becerilerini ve ritmik tekrarlarını geliştirmeye yardımcı olabilmektedir. Ayrıca müzik, bilişsel yeteneklerinin gelişmesine yardımcı olabilmektedir ve onların Türk kültürü ile etkileşime girmelerini sağlayabilmektedir. İnternetteki kaynaklar sayesinde yetişkin öğrenciler için uygun müzikler daha kolay bulunabilmektedir. Örneğin kolayca bulunabilen halk müzikleri, basitlik ve tekrarlanabilirlik gibi faydalı niteliklere sahiptir.

2.8.3. Şarkılarla Temel Dil Becerilerinin Kazandırılması

Yabancı dil öğretiminde önemli dil becerilerinden biri konuşmayı kelimelere ayırma becerisidir. Bunu incelemek için Schön vd. (2008), şarkıların öğrencilerin yabancı dildeki konuşmaları bölümlere ayırmalarına yardımcı olup olamayacağını değerlendirmek için bir deney gerçekleştirmiştir. Deneyin sonuçları, şarkıların aslında bu beceriyi öğretmek için yararlı bir araç olduğunu çünkü öğrenciler için daha eğlenceli ve ilgi çekici bir deneyim sağlayabildiklerini göstermiştir. Çalışma, şarkı kullanımının öğrencilerin yabancı dillerdeki kelimeleri daha iyi tanımalarına ve bölümlere ayırmalarına ve telaffuzlarını geliştirmelerine yardımcı olduğunu ortaya koymuştur. Şarkıların kullanımı ayrıca öğrencilere dil hakkında daha fazla bağlam ve arka plan bilgisi vermiş, bu da dili daha iyi anlamalarına yardımcı olmuştur.

Öğrencilerin arka plan bilgilerini harekete geçirmek için öğrencilerden bir şarkının temasını tahmin etmeleri, şarkı hakkında beyin fırtınası yapmaları, içerdiği kültürel bilgileri algılamaları ya da şarkının anahtar kelimeleri ve ana fikrini belirtmelerini istemek faydalı olabilmektedir. Dinleme öncesi etkinlikler, öğrencilerin şarkıyı dinleme amaçlarının farkında olmalarına ve dinlerken şarkının anlamına odaklanmalarına yardımcı olabilmektedir. Ayrıca şarkı sözlerinin bir kısmının çıkarıldığı ve öğrencilerin yabancı dildeki bir kelimenin anlamını tahmin etmeleri veya türetmeleri gereken bir etkinlikte de şarkılar kullanılabilir. Sarıçoban ve Metin'e (2000) göre, dinleme öncesi aktiviteler, şarkının temasını, başlığını veya hikâyesini, öğrencileri çalışılacak dilbilgisi noktası hakkında bilgilendirmeyi ve şarkının temasını tanıtmak için bir resim kullanmayı içerebilmektedir. Bu etkinliklerin her biri öğrencilerin şarkıyı daha iyi anlamalarına ve materyali daha derinlemesine kavramalarına yardımcı olabilmektedir. Öğrenciler şarkıda yer alan kültürel bilgileri tartışarak şarkının ait olduğu ülkenin dili, kültürü ve gelenekleri gibi çeşitli konularda fikir sahibi olabilmektedirler. Öğrencilerin şarkının temasını tahmin etmelerini sağlayarak kendi eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeleri ve yaratıcı problem çözme ile meşgul olmaları sağlanabilmektedir.

Öğrencilerle yabancı dilde bir metin üzerine çalışma yapılmadan önce, metin hakkında arka plan bilgisi vermek de önemlidir. Bu, video klibi varsa şarkıyı sessizce dinleterek ve öğrencilerden şarkının teması hakkında tahminlerde bulunmalarını isteyerek yapılabilir. Bu etkinliklerin amacı, öğrencileri metin ve ders için motive etmek ve okumaya başlamadan önce metin hakkında bazı fikirler edinmelerini sağlamaktır. Bu, öğrencilerin metinle karşılaştıklarında bunalmalarını veya motivasyonlarını kaybetmelerini önlemeye yardımcı olabileceği için önemlidir.

Dinleme etkinlikleri de öğrencileri metne hazırlamak için kullanılabilir. Bu etkinlikler sayesinde öğrenciler anlama becerilerini geliştirebilmekte ve metni dinlemeye odaklanabilmektedirler

Dinleme sürecinin bu aşamasında, öğrencinin materyali anlamasını geliştirmeye yardımcı olabilecek çeşitli etkinlikler bulunmaktadır. Bu etkinlikler Türkçe dilbilgisi, sözcük ya da telaffuz türüyle ilgili metnin belirli bölümlerinin çıkarılması, dinlemeden önce şarkıyla ilgili yapılan tahminlerin doğruluğunun kontrol edilmesi, şarkının sözlerinin sıralanması, şarkıyla ilgili çoktan seçmeli ya da açık uçlu soruların yanıtlanması, öğrencilerin dinlemeden önce verilen bir sözcük listesinden şarkıda duydukları sözcükleri seçmeleri, şarkının durdurularak öğrencilerden duydukları son sözcüğü tekrar etmelerinin istenmesi ya da şarkı sözlerinde kasıtlı olarak yer alan sözcük, dilbilgisi ya da sözdizimi hatalarının düzeltilmesi gibi etkinlikleri içerebilmektedir.

Bu etkinliklerin temel amacı, öğrencilerin dinleme öncesinde yaptıkları tahminleri kontrol etmelerini sağlamak, aynı zamanda dinleme ve anlama becerilerini geliştirmek ve öğrendikleri dilbilgisi yapısını içselleştirmektir. Sürecin bu aşamasında, öğrencilerin metni daha iyi anlayabilmeleri için metne nasıl ve hangi unsurlarla yaklaşmaları gerektiği üzerinde durulmaktadır.

Dinleme sonrası etkinliklerin bu aşamasında genel dinleme sürecini değerlendirmek için çeşitli etkinlikler yapılabilir. Sarıçoban ve Metin (2000), şarkıcı ya da şarkının teması hakkında bir metin okuma, şarkıyı yorumlama ve şarkının konusunu dramatize etme gibi etkinliklerin kullanılmasını önermektedir. Ancak bu etkinlikler öğrencilerin dil düzeyine ve ilgi alanlarına göre değişebilmektedir. Öğretmen bir önceki dinleme aşamasındaki soruların cevaplarını da kontrol edebilmektedir.

Türkçe yazma becerilerini geliştirmek için öğrenciler şarkıdaki kişilerin sözlerinden bir diyalog oluşturabilir; şarkıyı özetleyebilir, devam ettirebilir veya şarkı sözlerini şarkıdaki başka bir kişinin bakış açısından yeniden yazabilirler. Telaffuz konusunda ise öğrenciler şarkıyı bireysel olarak, başka bir öğrenciyle ya da grup halinde söyleyebilirler. Konuşma becerilerini geliştirmek için öğrenciler şarkıyı dinledikten sonra nasıl hissettikleri hakkında konuşabilmektedirler. Öğretmen de tartışmaları başlatmak için öğrencilere bazı sorular sorabilir. Tüm bu etkinlikler öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirmelerine ve materyali daha iyi anlamalarına yardımcı olabilmektedir.

Bu aşamada öğrencilerin sadece Türkçeyi özümsemenin ötesine geçmeleri ve Türk kültürünü aktif olarak sınıfa dâhil etmeleri beklenmektedir. Yeni öğrendikleri dilsel yapıyı kullanabilmeli, bunu sözlü ve yazılı görevlerde uygulayabilmelidirler. Bu, söz konusu metinle

ve metnin çeşitli yönleriyle ilgilenme pratiği yaptıkça Türkçeyi bağımlı bir şekilde kullanmaktan daha bağımsız bir şekilde kullanmaya doğru ilerlemelerini teşvik etmektedir.

Son adım, dersin konularının daha esnek hâle getirilmesi ve kurgusal bağlamlardan uzaklaşarak günlük hayatta ortaya çıkan daha ilgili konulara geçilmesidir. Bu, öğrencilerin Türkçe metne bağlı kalmak zorunda kalmadan düşüncelerini daha özgürce ifade etmelerini sağlamaktadır. Bu şekilde, Türkçeyi bağımsız olarak kullanma becerilerini geliştirebileceklerdir.

Şarkıların dinlenmesinden sonra öğrenciye sorulacak sorularla konuşma becerisi ve yazma becerisi de etkinliğe dâhil edilmelidir. Sözcüklerin telaffuzunu ve söyleyiş özelliklerini şarkıdan dinleyen öğrenci dilin ses özellikleriyle ilgili öğrendiklerini, ses değişikliklerinin yarattığı anlam farklılıklarını, şarkıdan hareketle yazacağı metinleri, soracağı soruları konuşma ve yazma faaliyetleriyle uygulama boyutuna taşır.

2.8.4. Şarkılarla Kelime Öğretimi

Şarkılarla yabancı dil öğretim metodolojisinin kelime hatırlama üzerindeki potansiyel etkisi çeşitli çalışmalarda analiz edilmiş ve üç ana yaklaşım için önemli sonuçlar elde edilmiştir. De Groot (2006) fon müziğinin kelime hatırlama üzerindeki etkisini incelemiştir. Bu çalışmada, öğrencilerin yarısı tamamen sessizlik içinde öğrenirken diğer yarısı arka planda Bach'ın bir konçertosu çalarken öğrenmiştir. Sonuçlar, müzik koşulundaki öğrencilerin sessiz koşuldakilere kıyasla önemli ölçüde daha yüksek bir hatırlama puanına sahip olduğunu göstermiştir.

Murphey (1990) şarkıların kelime veya kelime öbeklerini daha kolay hatırlamaya yardımcı olmak için kullanılabileceğini öne sürmüştür. İstemsiz olarak yapılan zihinsel alıştırmaların (örneğin, yabancı bir dille bir süre uğraştıktan sonra ortaya çıkan ve yeni bilginin öğrenen kişinin kasıtlı çabası olmadan tekrarlanması (Salcedo, 2010). şarkılar söz konusu olduğunda daha da etkili olduğunu savunmuştur. Ayrıca bu yöntem dil bilgisi, telaffuz ve kültürel yönlerin öğretilmesi gibi birden fazla amaç için kullanılabilmektedir.

“Kafama takıldı” olarak isimlendirilebilecek bir tekniğin daha önce düşünülenlerden çok daha az miktarda girdi süresiyle sözcük öğretimini tetiklediği tespit edilmiştir. Bu olguyu doğrulamak için deneyler yapılmıştır. Medina'nın (1990) çalışmasında, şarkı söylenen bir hikâyeyi dinleyen katılımcıların çoktan seçmeli bir kelime testinde, sözlü bir hikâyeyi dinleyenlere göre daha yüksek puanlar aldığı görülmüştür. Legg (2009) şarkının metin hatırlama üzerindeki etkisini katılımcılara bir şiirin müzikal halini prova ettirerek, soruları yanıtlatarak ve hafıza oyunları oynatarak test etmiştir. Sonuçlar, müzikli durumdaki

öğrencilerin çeviride müziksiz olanlara göre daha yüksek puanlar aldığını göstermiştir. Bu tekniğin etkisinin öğrenme materyalinin türüne, öğrencilerin yaş ve bilişsel seviyelerine ve kullanılan öğretim yöntemine bağlı olması da mümkündür.

Racette ve Peretz (2007) tarafından yürütülen çalışmanın sonuçları alışlagelenden farklı olmuştur; çünkü katılımcılar şarkı söylerken, şarkı veya sözden bağımsız olarak konuşurken olduğundan daha az kelime hatırlamışlardır. Bu durum araştırmacıları şarkı sözlerini öğrenmek için en iyi stratejinin melodiyi görmezden gelmek olduğu sonucuna götürmüştür; zira melodi şarkılarda kelimelerin hatırlanmasını engelleyebilmektedir. Bu sonuç, çalışmada kullanılan şarkıların karmaşık, tekrar etmeyen melodik çizgilerinden kaynaklanmış olabileceğine işaret etmektedir (Ludke vd., 2014).

Ludke vd. (2014), ritmik etkinliklerin kelime öğrenimi üzerindeki etkisini analiz etmek için deneysel bir çalışma yürütmüştür. Bu çalışmanın sonucu, katılımcıların yabancı dilde konuşmak zorunda oldukları testlerde ritmik ve sözlü koşullar arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermiştir. Tüm testler için performansın en yüksek olduğu koşul, melodi ve ritmin varlığının kelimelerin daha iyi hatırlanmasına yardımcı olduğunu göstermektedir. Bunun nedeninin melodi ve ritmin kelimeleri daha akılda kalıcı hâle getirmesi ve ayrıca daha uzun cümleleri parçalara ayırmaya yardımcı olması olduğu düşünülmektedir; her ikisi de ezberlemeye yardımcı olmaktadır.

Nişancı'ya (2013) göre öğrenciler şarkı derslerinde normal kelime derslerine oranla kelimeleri daha hızlı ve zahmetsiz öğrenebilirler. Yılmaz (2022), yüksek lisans tezinde müzik ve ritim içeren derslerin öğrenci motivasyonunu, sözcük öğretimini ve dört temel dil becerilerini geliştirmede olumlu katkısı olduğu sonucuna ulaşmıştır.

2.8.5. Şarkılarla Dil Bilgisi Öğretim

Şarkılar, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dil bilgisi yapısını hatırlamak ve öğrenmek için etkili bir yol olabilmektedir. Şarkı etkinliklerinde verilen boşluk doldurma etkinliği ile öğrenciler dil bilgisi yapısını kaygısız ve eğlenceli bir şekilde öğrenebilmektedir. Alisaari ve Heikkola (2016), müzikal pedagojik yöntemlerin yazma akıcılığı, yani yazılı bir metinde üretilen kelime sayısı üzerindeki etkisini incelemek için bir çalışma yürütmüştür. Bu çalışmada, öğrenciler 15 dakikalık bir süre boyunca yedi kez şarkıların farklı söylenen sürümlerini dinlemişlerdir. Birinci grup sadece söylenen şarkıları dinlemiş, ikinci grup şarkıya eşlik etmiş, üçüncü grup ise şarkıları dinlemiş ve okumuştur. Bu yedi oturumun sonunda öğrenciler, ön testte olduğu gibi çizgi romanlara dayalı iki hikâyeye yazmışlardır. Yazarlar,

Üretilen kelime sayısının arkı söyleyen grupta okuyan ya da dinleyen gruba kıyasla daha fazla arttığını ancak farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı olmadığını gözlemlemişlerdir.

Güngör'n (2014) arkıların öğrencilerin dil öğretimine olan katkıları ile ilgili ğrenci görüşlerini araştırdığı çalışmasında öğrencilerin çoğunluğu şarkıların kelime dağarcığını arttırdığını, telaffuzlarını geliştirdiğini, dersi eğlenceli hâle getirdiğini ve dil bilgisi kurallarını öğrenmelerine yardımcı olduğunu belirtmiştir.

2.8.6. arkılarla Telaffuz ğretimi

Farklı alışmalar arkılarla yabancı dil ğretimi metodolojilerinin fonetik beceriler üzerindeki etkisini hem segmental hem de suprasegmental düzeyde incelemiştir. Segmental düzeyde, Lakshminarayanan ve Tallal (2007) dilbilimsel temelli olmayan ancak dilbilimsel uyaranların akustik özelliklerini taklit eden uyaranları dinleyerek fonem ayırımının eğitilip eğitilemeyeceğini araştırmıştır. Bu araştırmada, bir eğitim ve bir kontrol grubuna ayrılan 19 öğrenciyi gözlemlemişlerdir. n ve son testler, uyaran çiftleri (rneğin ba/da) için aynı/farklı görevlerden oluşmuştur. Eğitim süresi boyunca (beş gün boyunca günde 30 dakika), eğitim grubu, ses perdesinde yükselen veya alçalan frekans modülasyonlu tarama çiftleri duymuştur. Katılımcılar yükselen ve alçalan seslerin sırasını not etmek zorunda bırakılmışlardır. Eğitim grubunun ba/da ayırımında önemli bir gelişme olduğunu fark eden Lakshminarayanan ve Tallal (2007), dilsel olmayan akustik algısal eğitimin hece ayırımını etkileyebileceği sonucuna varmıştır.

Moradi ve Shahrokhi (2014) arkı kullanımının hem segmental hem de suprasegmental etkisini incelemiştir. alışmalarını yürütmek için bir grup yetişkin yabancı dil öğrenen öğrenciye 5 haftalık bir süre boyunca arkı dinletmişlerdir. Katılımcılar daha sonra fonolojik farkındalıklarını, telaffuz doğruluklarını ve suprasegmental üretimlerini ölçmek için testler yapmışlardır. Çalışmanın sonuçları, arkı dinleyen katılımcı grubunun fonolojik farkındalık, doğru telaffuz edebilme ve suprasegmental açısından kontrol grubuna göre önemli ölçüde daha iyi sonuçlara sahip olduğunu göstermiştir. Bu da şarkıların yabancı dil ğretimi metodolojisinin bir parçası olarak kullanılmasının katılımcıların fonetik becerileri üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu göstermiştir.

Müzik grubu ve kontrol grubu, her iki grubun performansını değerlendirmek için bir n ve son teste tabi tutulmuştur. Müzik grubuna şarkıları müzik eşliğinde dinleme, tekrarlama ve ezberleme talimatı verilirken kontrol grubuna şarkıların sözlü versiyonlarını dinleme, tekrarlama ve ezberleme talimatı verilmiştir. Katılımcıların arkıların kelime ve cümlelerini yeni bir bağlamda yüksek sesle okumalarını içeren n ve son test sonuçları, fonemlerin

telaffuzunun, tonlamanın ve vurgu kalıplarının müzik grubunda kontrol grubuna göre daha iyi olduğunu göstermiştir.

Genel olarak müziğin dil öğrenenlerin yabancı bir dilin bölümler üstü özelliklerini daha iyi anlamalarına ve tanımlamalarına yardımcı olmak için yararlı bir araç olabileceği görülebilmektedir. Katılımcılar müzikli şarkıları dinleyerek, tekrarlayarak ve ezberleyerek fonemlerin telaffuzunu, tonlamayı ve vurgu kalıplarını önemli ölçüde geliştirebilmişlerdir. Ayrıca melodileri ve şarkıların ritimli sözlü versiyonlarını dinlemek de dil öğrenenlerin vurgu kalıplarını daha iyi tanımlamalarına yardımcı olabilmektedir.

Fomina (2000), şarkıların kalitesinin yabancı dil tonlamasının edinimini nasıl etkileyebileceğini incelemek için bir deney yapmıştır. Bazı hedef kelimeleri tanıtmış ve katılımcılara dört farklı vurgu kalıbı için pratik yaptırmıştır. Kontrol grubu önce hedef kelimeleri dinlemiş, ardından vurgu yerleşimi belirtilmiştir ve katılımcılar bunları tekrarlamıştır. Kısa bir dikkat dağıtma aktivitesinden sonra katılımcılardan hangi kelimenin farklı vurgu kalıbına sahip olduğunu belirlemeleri istenmiştir. Deney grubu, kontrol grubundan önemli ölçüde daha yüksek sonuçlar elde etmiştir; bu da kullanılan metodolojinin daha ayrıntılı bir açıklamasının bulguların daha iyi değerlendirilmesine yardımcı olabileceğini düşündürmektedir.

Fomina (2000) ayrıca eş zamanlı ve eş zamanlı olmayan melodinin doğal telaffuz üzerindeki etkisini de araştırmıştır. Katılımcıların şarkı sözlerini başka bir bağlamda yeniden üretmelerini istemiştir ve yanlış olsa bile cümleleri şarkının tonlamasıyla yeniden üretmişlerdir. Bu bulgu, şarkıların kalitesinin yabancı dil tonlamasının edinimi üzerinde önemli bir etkiye sahip olabileceğini göstermektedir.

Araştırmalar, şarkı melodisinin telaffuz üzerinde kullanılmasının ezberleme için yararlı bir araç olduğunu göstermiştir. şarkı materyalinin farklı dil becerilerini öğretmek ve geliştirmek için kullanılırken dikkatle seçilmesi gereklidir. Bu sayede, materyalin öğrencilerin seviyesine uygun olmasının yanı sıra eğlenceli ve ilgi çekici olması da sağlanabilmektedir. Bunun yanı sıra, öğrencilerin öğrenmeye ve ilerleme kaydetmeye motive oldukları olumlu bir öğrenme ortamı yaratmaya da yardımcı olabilmektedir. Ayrıca, telaffuzda şarkı melodisinin kullanılması, öğrencilerin yeni dil ve kavramları akılda tutmalarına yardımcı olmak açısından da faydalı olabilmektedir. Bu durum öğrencilerin öğrendiklerini hatırlamalarına yardımcı olmak için etkili bir yol sağlayabileceğinden, özellikle daha karmaşık konuları öğretirken faydalı olabilmektedir.

2.8.7. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Şarkı Seçme Kriterleri

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde şarkı kullanımının çok sayıda avantajı olmasına rağmen, beraberinde getirdiği bazı zorluklar da bulunmaktadır. Terhune (1997) dil öğretiminde şarkıları kullanırken karşılaşılan yaygın sorunlardan bazılarına dikkat çekmiştir. Bunlar, bazı öğretmenler ve öğrencilerin pop şarkılarını eğitim için güvenilir bir araç olarak görmemesi, öğrencilerin farklı öğrenme stilleri nedeniyle şarkı dinleyerek çalışmakta zorluk çekebilmesi, okullardaki ses sistemlerinin yetersizliğinin şarkıların dinlenmesinde zorluklara neden olabilmesi, öğrencilerin tercih ettiği müzik türlerinin aynı olmaması, karmaşık cümle yapıları içeren şarkıların öğrencilerin kafasını karıştırabilmesi, bazı şarkıların öğrencilere açıklanması zor olabilecek uygunsuz sözler barındırabilmesi ve sınırlı sayıda kelimenin sürekli olarak tekrarlanmasının şarkıyı daha az ilgi çekici hâle getirebilmesidir. Günümüz Türkiye'sinin müzik sektöründeki şarkılar dikkate alındığında bu zorlukların tümü çok daha dikkat çekici şekilde hissedilebilecektir. Popüler Türkçe şarkıların T-Rap, HipHop gibi yabancı dil öğrenimine uygun olmayan türlere kaymış olması, yozlaşmış bir dil ile sürekli tekrar eden kısacık şarkıların üretilmesi, kullanılan kelimelerin büyük oranda müstehcen/uygunsuz olması ve ana dili Türkçe olanların bile anlayamayacağı sözcüklerin anlaşılmayan bir şekilde telaffuz edilmesi, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılacak şarkıların ve uygulanacak yöntemlerin seçimine büyük özen gösterilmesinin gerekliliğini gözler önüne sermektedir. Bahsedilen zorlukların yanı sıra Jensen (2000) başka bir konuya daha dikkat çekmiştir. Birçok öğretmen şarkı konusunda yeterli bilgiye sahip değildir ve öğretmen eğitimi programları şarkının dil öğretiminde nasıl kullanılacağı konusunda yeterli bilgi sağlamamaktadır. Bu, öğretmenleri dil öğretiminde şarkıları etkili bir şekilde kullanmaları için gerekli becerilerle daha iyi donatmak amacıyla ele alınması gereken önemli bir konudur.

Öğrencilerin şarkıların onları müfredattan ve ders kitabından uzaklaştırdığını düşünmeleri gibi bazı potansiyel dezavantajlara rağmen, bir öğretmen şarkıları akılcıca ve dengeli bir şekilde kullanarak öğretim için çok faydalı hâle getirebilmektedir. Kullanılan şarkıların derse uygun olmasını sağlamak için öğretmenler şarkıları seçerken öğrencilerin yaşı ve seviyesine uygun olduğundan ve Türkçe öğretimine kesin yararı olacağından emin olmalıdır. Şarkıyı defalarca dinleyip Türkçe öğretiminde bu şarkıdan nasıl yararlanacağına karar vermeden şarkıyı sınıfta materyal olarak kullanmamalıdır. Şarkının konuyla ilgili olduğundan ve sözlerinin uygunsuz olmadığından da emin olmalıdır. Ayrıca, bazı öğrencilerin tek başına şarkı söylerken kendisini rahat hissetmeyebileceğini de unutmamalıdır. Bu sorunun üstesinden gelebilmek için öğretmen şarkı çalarken şarkıya eşlik edebilir veya öğrencilerin şarkıyı gruplar

halinde söylemesini sağlayabilir. Bu şekilde, öğrenciler kendilerini daha rahat hissederken şarkıların eğitici yönünden faydalanmaya devam edebilmektedirler.

Şarkıların sınıfta en iyi şekilde nasıl kullanılacağına karar verirken hem öğrencilerin ilgileri hem de öğretmenin ilgileri göz önünde bulundurulmalıdır. Sarıçoban ve Metin (2000) sık tekrarlanan, hikâyesi olan ya da yaşam veya kültürle ilgili yorumlar içeren şarkıların kullanılmasını önermektedir. Türkçe öğretiminde şarkı seçerken ders planı, öğrenci sayısı ve yaşı, öğretmenin yaşı ve öğretmenin müziğe olan ilgisi de göz önünde bulundurulmalıdır.

Bir dil dersi için doğru şarkıyı seçmek, başarılı bir öğrenme deneyimi yaratmada önemli bir adımdır.

Bir şarkı seçerken, net bir sese sahip olması, anlaşılabilir olması ve yüksek sesle çalan çok fazla enstrüman olmaması önemlidir. Ayrıca şarkı bir gramer yapısı veya dilsel bir konu içermeli ve öğrencilerin şarkı sözlerini daha kolay anlayabilmeleri için şarkıcının diksiyonu net olması gerekmektedir. Dinleyicilerin çoğunluğu tarafından tercih edilen müzik türünü göz önünde bulundurmak da önemlidir. Örneğin öğretmen sadece klasik Türkçe şarkılar çalarsa öğrenciler dersten sıkılabilir. Tüm bunlara dikkat edildiğinde şarkı etkinlikleri içeren Türkçe dersinin verimli sonuçlar vermesi kaçınılmaz olacaktır.

2.8.9. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Müzik Kullanım Yöntem ve Yaklaşımları

Yabancı dil öğretiminde müzik kullanımına ilişkin alan yazın incelendiğinde, müzikle ilgili öğretim yöntemlerinin üç ana kategoride sınıflandırılabileceği görülmektedir: sözsüz müzik kullanımı (sesler veya fon müziği), şarkı kullanımı ve ritmik etkinliklerin kullanımı.

Sözsüz Müzik Kullanımı: Bazı dilbilimciler ve araştırmacılar, bir görev sırasında sözsüz müzik dinlemenin, sözlü olan diğerlerine göre performansı artırabileceğini savunmuşlardır. Böyle bir yaklaşım, öğrencinin dikkatini ve konsantrasyonunu artırmanın yanı sıra sınıfta daha rahat bir atmosfer yaratmaya da yardımcı olmaktadır. Dahası, fon müziği tonlama, ritim ve vurgu gibi dil yapılarının daha iyi anlaşılmasını teşvik etmek için kullanılabilir.

Ses ve müzik kullanımıyla ilgili bir diğer uygulama da kelime dağarcığını daha ilgi çekici ve etkileşimli bir şekilde tanıtmak ve uygulamak için kullanılacak multimedya materyallerinin kullanımıdır. Örneğin ses ve görseller içeren etkileşimli alıştırma, yeni kelime ve ifadelerin pratiğini yapmanın yanı sıra daha önce öğrenilen materyalleri gözden geçirmek için de kullanılabilir.

Belirli sesleri aktif olarak dinlemenin yanı sıra dil becerilerini geliştirmek için arka planda lirik olmayan müzikler de çalınabilmektedir. Bu pasif dinleme biçimi dil edinimine

yardımcı olabilmektedir. Çünkü müzik, dil öğrenme deneyimini geliştirmeye yardımcı olabilecek bir tür işitsel uyarım sağlayabilmektedir. Müzik dinlemek, genellikle yeni bir dil öğrenmenin önünde engel teşkil edebilen stres ve kaygıyı azaltmaya da yardımcı olabilmektedir.

Öğrencinin ruh halini rahatlatmak ve beyni öğrenmeye daha açık hâle getirmek için klasik müzik dinlenmesi de tavsiye edilmektedir. Lozanov (1978), müzik ve huzurlu bir öğrenme ortamı arasında bağlantı kurmuştur.

Yaygın olarak 'Mozart Etkisi' olarak adlandırılan Mozart dinlemenin insanı daha zeki yapabileceğine dair yaygın inanış, 1990'larda Rauscher vd. (1995) tarafından yapılan bir çalışmanın yayınlanmasıyla popülerleşmiştir. Bir çalışmada, müzik dinlemenin uzamsal muhakeme üzerindeki etkisi araştırılmıştır ve katılımcılara üç farklı görev verilerek uzamsal muhakemeleri test edilmiştir. Her görevden önce Mozart, rahatlama kaseti dinletilmiş ya da sessizlik sağlanmıştır. Sonuçlar, katılımcıların Mozart dinledikten sonra uzamsal muhakeme testlerinde rahatlama kaseti ya da sessizlikten daha iyi performans gösterdiklerini ortaya koymuştur (Rauscher vd., 1995).

Mozart etkisi, Mozart veya diğer sözsüz müzikleri dinlemenin bilişsel görev performansını artırabileceğini öne süren bir olgudur. Mozart etkisinin ne ölçüde gerçek olduğu konusunda hala tartışmalar olsa da arka plandaki sözsüz müziğin yabancı dildeki kelime dağarcığını geliştirmesi gibi öğrenmeyi etkileyebileceğini gösteren kanıtlar bulunmaktadır (De Groot, 2006).

Yabancı dil sınıflarında şarkı kullanımı, zaman içinde çok seviyeli ve çok yönlü bir metodolojiye dönüşerek popüler ve etkili bir öğretim tekniği haline gelmiştir. 1950'lerde ve 1970'lerde şarkılar, öğrencinin öğretmen tarafından sözlü olarak verilen veya yüksek sesle çalınan model cümleleri tekrar ettiği veya uyarladığı bir alıştırma sistemine dayanan bir öğretim yaklaşımı olan İşitsel Dil Yöntemi ile kullanılmıştır. Bu alışımlara şarkıların dâhil edilmesiyle tekrarın fazlalığı artırılmış ve tekrarın sıkıcılığı azaltılmıştır. İletişimsel dil öğretimi ve görev temelli dil öğretimi gibi daha fazla dil öğretim yaklaşımı ortaya çıktıkça dil öğrenme sınıfında şarkıların kullanımı daha popüler ve yaygın hâle gelmiştir. Bunun nedeni, bu yaklaşımlarla birlikte kullanılabilecek pedagojik materyallere olan taleptir (Engh, 2013).

Şarkılar, yabancı dil sınıflarında birçok şekilde kullanılabilir ve öğretmenlerin bunları kendi yöntemleriyle kullanabilmelerine olanak tanımaktadır. Şarkının kendisini kullanmaktan içeriğine ve şarkıcıya kadar birçok imkân mevcuttur. Bununla birlikte öğretmenlerin öğrencilerini yabancı dil konuşmada eğitmek ve öğrenme tekniklerinden verim almalarını sağlamak amacıyla kullandığı belirli teknikler bulunmaktadır. Örneğin birçok

öğretmen konuşmanın ritmini vurgulamak için el çırpma, konuşma tonlamasını gösteren jestler yapmak ve vurgunun yerini belirtmek için yazılı cümlelere açıklama eklemek gibi ritmik aktiviteler kullanmaktadır.

Prozodi, dildeki ritim, vurgu ve tonlama kalıplarını inceleyen bir dilbilim alanıdır. Fonetik ve fonoloji çalışmalarıyla yakından ilişkilidir. Ancak dilin sesinin, anlamı iletmek için nasıl kullanıldığına odaklanmaktadır. Dilin çeşitli bağlamlarda nasıl kullanıldığına ve farklı etkiler yaratmak için nasıl kullanılabileceğine dair fikir verdiği için dil çalışmasının önemli bir parçasıdır.

2.9. İlgili Araştırmalar

Çalışmanın bu bölümünde Barış Manço ile ilgili, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültür aktarımı ve şarkı kullanımı ile ilgili daha önce yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

2.9.1. Barış Manço ile İlgili Araştırmalar

Yılmaz (2015) çalışmasında, Barış Manço'nun eserleri, Türk Müziği makamlarına göre incelenerek tasnif edilmiş ve değerlendirmiştir. Ulaşılan sonuçlar uzman görüşlerine doğrultusunda net bir hale getirilmiştir. Sonuç olarak Barış Manço'nun 98 eseri incelenmiş ve eserlerden 30 tanesi herhangi bir tasnife tabi tutulmamıştır. Geriye kalan 68 eserde; “hicaz”, “kürdi”, “mahur” “nihavend”, “rast”, “uşşak”, “nikriz” ve “kürdi’li hicazkâr makamı” olduğu tespit edilmiştir.

Erdoğan (2015) bildirisinde Barış Manço'nun şarkılarındaki eğitsel ve öğretici unsurları ele alarak, sanatçının eserleri aracılığıyla topluma iletmek ve öğretmek istediği evrensel ahlak anlayışını incelemiştir. Çalışmanın yöntemi, yazılı ve görsel kaynaklardan elde edilen bulgulara dayanmaktadır. Bu doğrultuda, sanatçının toplamda 5 şarkısı detaylı olarak incelenmiştir. Sonuç olarak Manço'nun eserleriyle dinleyicilerine helal kazanç, doğruluk ve dürüstlük gibi erdemleri aktarmaya çalıştığından ve bu yönünün Manço'yu döneminin Evliya Çelebi'si, Mevlana'sı, Karacaoğlan'ı ve Aşık Veysel'i konumuna taşıdığı ifade edilmiştir.

Koçan (2017) “Dilimi zenginleştiriyorum: ana dili, atasözü” adlı makalesinde, 2.sınıf Türkçe öğretim programında bulunan “Atasözlerinin anlamını bilir, günlük konuşmalarında ve yazılarında kullanır.” kazanımı doğrultusunda Ankara’da bulunan 12 kız, 12 erkek olmak üzere 24 öğrenci ile bir etkinlik planlanmış ve uygulamıştır. Bu etkinlik sonucunda öğrencilerin dinlediklerinde ve okuduklarında geçen atasözlerini fark etmeleri ve gündelik konuşmalarında

ve yazılarında kullanmaları amaçlanmıştır. Etkinlik kapsamında Barış Manço (Ali Yazar, Veli Bozar Keskin Sirke Küpüne Zarar) şarkıları kullanılmıştır. Etkinlik sonucunda öğrencilerin okuduklarında ve duyduklarında bulduğu atasözünü fark ederek anlamlarını araştırması ve bir atasözü daha öğrenmenin sevincini yaşamaları da amaca ulaşıldığının kanıtı olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

Çelik (2018) “Müzik Destekli Öğretim Yönteminin Yedinci Sınıf Türkçe Dersi Millî Kültür Temasının Öğretimine Etkisi: Barış Manço Şarkıları Örneği” adlı doktora tezinde, 7. sınıf Türkçe dersinde millî kültür temasını öğretirken Barış Manço'nun şarkılarının etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma, müzik destekli öğretim yönteminin öğrenci başarıları, yeterlikleri ve tutumları üzerindeki etkilerini değerlendirmiştir. Sonuç olarak, Barış Manço'nun şarkılarıyla yapılan müzik destekli öğretim, millî kültür temasını öğretmede etkili bir yöntem olarak ortaya çıkmıştır. Bu yöntem, öğrenci başarılarını ve tutumlarını olumlu yönde geliştirmede başarılı olmuştur.

Filiz (2019) çalışmasında, Barış Manço'nun şarkılarında metinlerarasılık açısından Türk halk ve divan edebiyatının izlerini sürmeyi amaçlamıştır. Barış Manço'nun, müziğinde hem halk ozanlarının hem de divan edebiyatının çeşitli unsurlarına yer vererek, Türk kültürüne olan derin bağlılığını yansıtan bir sanatçı olduğundan bahsedilmiştir. Bu edebi unsurlar metinlerarası bir yöntemle incelenerek, Manço'nun geleneksel kültürü nasıl modern bir anlayışla buluşturduğu örnekler üzerinden açıklanmıştır. Sonuç olarak, Manço'nun şarkılarında halk edebiyatı ve divan edebiyatından birçok motifin kullanıldığı görülmüştür. Bu motifler, sanatçının eserlerine kültürel bir derinlik kazandırırken, onun müziğinin daha geniş bir kültürel bağlam içinde anlaşılmasına katkı sağladığı belirtilmiştir.

Taşdemir (2021) yüksek lisans tezinde Barış Manço'nun eserlerindeki kültürel değerleri tespit etmeyi amaçlamıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi yöntemi kullanılarak, sanatçının sözleri kendisine ait olan 96 eseri analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, Manço'nun eserlerinde özellikle deyimlerin en yoğun kullanılan dil unsurlarından biri olduğu görülmüştür. Dilsel ve kavramsal zenginlik açısından Barış Manço'nun şarkıları, ana dili eğitiminde ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde etkili kalıcı bir ders materyali olduğu ifade edilmiştir.

Koçak (2021) yüksek lisans çalışmasında Barış Manço'nun şarkı sözlerini edebiyat ve toplumsal kültür ilişkileri açısından incelemiştir. İncelemeler sonucunda Barış Manço'nun, şarkı sözlerinde edebiyat ve toplumsal kültüre ait kodların aktarıldığı belirtilmiştir. Barış Manço'nun anlatıcılık geleneği kapsamında masallar, destanlar, efsaneler ve halk hikâyeleri gibi unsurları kullandığı; ayrıca atasözleri ve deyimler aracılığıyla dilin zenginliğini yansıttığı

ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra, Manço'nun divan şiiri ve halk şiiri gelenekleri ile tasavvuf temalarını eserlerinde işleyerek edebiyatla derinlemesine bir etkileşim kurduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Manço'nun şarkı sözlerinde kadın-erkek ilişkileri, doğu-batı karşılaştırması görgü kuralları, toplumsal eleştiriler, çocuk ve çocukluk algısı ile gibi konulara da yer verildiğinden bahsedilmiştir. Bu temaların, Barış Manço'nun eserlerinde topluma dair geniş bir yelpazede kültürel ve sosyal meselelerle ilgilendiğini kanıtlar nitelikte olduğu belirtilmiştir.

Emre (2022) yüksek lisans tezinde Barış Manço'nun masal, efsane ve destan gibi anlatılarda yer alan kalıplaşmış öğeleri sıkça kullandığından ve deyim ile atasözlerinden yararlandığını belirtmiştir. Ayrıca, Manço'nun Eski Türk kültürü, inançları, örf, adet ve geleneklerinden beslenerek bu unsurları eserlerine yansıttığını ifade etmiştir. Barış Manço'nun müzisyen kimliğiyle üretimlerinin yanı sıra, televizyon programları ve çeşitli mecralardaki demeçleri üzerinden Türk halk kültüründen nasıl beslendiği ve bu kültürel öğeleri eserlerine nasıl yansıttığı incelenmiştir.

Cömert (2022) çalışmasında Barış Manço şarkılarının Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ne ölçüde kullanılabilir olduğunu araştırmıştır. Sonuç olarak, Barış Manço şarkılarının yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde faydalı olduğu ve bu şarkıların çeşitli öğretim amaçları için etkili bir şekilde kullanılabileceği tespit edilmiştir. Bu şarkıların alfabe ve kavram öğretimi, atasözü ve deyim öğretimi, toplumsal değerlerin ve kültürel öğelerin aktarımı, telaffuzun geliştirilmesi ve öğrenci motivasyonunun artırılmasında önemli katkılar sağladığı ortaya konulmuştur.

Pektaş (2022) çalışmasında Barış Manço'nun eserlerinin evrensel ve kültürel değerler bakımından oldukça zengin olduğu düşüncesinden yola çıkarak sanatçının şarkılarının ilkökul eğitimi ve sosyal bilgiler dersinde kullanılabilirliğini tespit etmeyi amaçlamıştır. Bu bağlamda sanatçının 125 şarkısı, 104 sınıf öğretmenin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. Sonuç olarak Barış Manço şarkılarının ilkökul eğitimi ve sosyal bilgiler eğitiminde kullanıp kullanılamayacağı sınıf öğretmenleri tarafından gerekçeleri ile açıklanmıştır. Sanatçının anonim eserlerinden 17 tanesi, sözleri kendisine ait olan eserlerinden 67 tanesi ilkökul eğitiminde; anonim olan eserlerinden 16 tanesi ve sözleri kendisine ait olan eserlerinden 52 tanesi sosyal bilgiler dersinde kullanılabilir olduğu saptanmıştır.

Çerlek Güven (2023) çalışmasında Barış Manço'nun hayatı ve şarkı sözlerinde Türk halk kültürünün yerini, halk kültürünü eserlerine hangi üslup ve tarzla dahil ettiğini incelemiştir. Araştırma, halk biliminin soyut ve somut unsurlarının analiz edilmesiyle gerçekleştirilmiş ve tespit edilen Türk halk kültürü öğeleri, Sedat Veyis Örnek'in halk bilimi konularını sınıflandırma yöntemine göre ayrıştırılarak yorumlanmıştır. Çalışmanın bulgularına göre, Barış

Manço'nun şarkı sözlerinde birçok halk bilimi ögesinin yer aldığı görülmüştür. Sanatçının, Türk halkının kültürel birikimlerini ve betimlemelerini estetik ve yaratıcı bir şekilde işleyerek, bu unsurları birer sanat eseri haline getirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Dedeşin (2023) çalışmasında Barış Manço'nun yüz elli dört şarkısında yer alan Türk halk kültürüne ait unsurlar incelemiştir. Öncelikle, Barış Manço'yu daha iyi anlamak adına sanatçının özel ve sanat hayatı, aldığı ödüller, özlü sözleri ve kendisi hakkındaki görüşler ele alınmıştır. Ardından, şarkılarında yer alan Türk halk kültürüne ait birçok unsur tespit edilmiştir. Bu unsurların düzenli ve anlaşılır bir şekilde sunulması için ise Sedat Veyis Örnek'in sınıflandırma yöntemi tercih edilmiştir.

Kömcü (2023) çalışmasında Barış Manço şarkılarının kullanıldığı müzik temelli bir öğretim yöntemiyle yürütülen ilkokul 4. sınıf Türkçe derslerinde, kök değerler eğitiminin nasıl uygulandığını ve bu sürecin nasıl işlediğini ortaya koymayı, şarkılar aracılığıyla öğrencilerin değerleri nasıl öğrendiğini ve bu değerleri nasıl benimsediklerini incelemeyi amaçlamaktadır. Sonuç olarak Barış Manço şarkıları temel alınarak Türkçe dersinde çeşitli etkinlikler tasarlanmış ve bu etkinlikler sonrasında öğrencilerin 2018 Türkçe dersi öğretim programında belirtilen kök değerleri günlük yaşamlarına yansıtarak somut örneklerle hayata geçirdikleri tespit edilmiştir.

2.9.2. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültür Aktarımı ile İlgili Araştırmalar

Ertuğrul (2015) yüksek lisans çalışmasında, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki kültürel öğeleri önceden belirlenen kriterler doğrultusunda incelemiştir. Araştırma, bu öğelerin kitaplarda ne ölçüde yer aldığını tespit etmeye yönelik gerçekleştirilmiştir. Çalışmada doküman inceleme yöntemi kullanılarak, "Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında hangi Türk kültürü unsurları, hangi seviyede ne kadar yer almalıdır?" sorusu araştırmanın temelini oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini, Gazi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı oluşturmaktadır. Genel değerlendirmeye göre, Gazi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı %60,41 oranında yeterli, Yeni Hitit Türkçe Ders Kitabı ise %58,91 oranında yeterli bulunmuştur. Bu bulgular doğrultusunda yeterlilik oranı düşük olan kitapların yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini ve kültür unsurlarının her seviyede uygun ölçütler çerçevesinde verilmesinin önemli olduğu vurgulanmıştır.

Öztürk (2015) yüksek lisans çalışmasında Türkçenin yabancılarla öğretiminde en eski kaynaklardan biri olarak kabul edilen Dîvânu Lugâti't-Türk'teki atasözlerini incelemeyi ve bu atasözlerinin kültür aktarımı üzerindeki etkisini belirlemeyi hedeflemiştir. Çalışmada nitel

araştırma yöntemleri tercih edilmiş ve belge tarama araştırma modeli kullanılmıştır; veri analizi olarak ise içerik analizi yöntemine başvurulmuştur. Bulgular, Dîvânu Lugâtî't-Türk'ün yabancılara Türkçe öğretimi alanında yeterince kullanılmadığını ortaya koymuştur. Bu nedenle, Dîvânu Lugâtî't-Türk'teki atasözlerinin yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılması, kültürel aktarımı destekleyeceği sonucuna ulaşılmıştır.

Kalenderoğlu ve Çekici (2017) tarafından yapılan çalışmada "Neşeli Günler" filmi kültür aktarımı açısından ele alınmıştır. Çalışmanın amacı, bu filmi B2 seviyesinde öğretim aracı olarak kullanmak ve elde edilen uygulama sonuçlarını paylaşmaktır. Kültür aktarımını değerlendirmek için araştırma grubuna filmi izletilmiş ve katılımcıların geri bildirimleri toplanmıştır. Elde edilen bulgular, "Neşeli Günler" filminin kültür aktarımını başarılı bir şekilde gerçekleştirdiğini göstermiştir.

İşcan ve Yassıtaş (2018) çalışmasında dil öğretiminin kültür öğretimiyle iç içe olduğu fikrinden hareketle, yabancı dil olarak Türkçe derslerinde kullanılan ders kitaplarının kültür aktarımındaki rolü ve önemini incelemiştir. Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan "Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti'nin B1 ve B2 düzeylerindeki ders kitapları, doküman incelemesi yöntemiyle değerlendirilmiş ve kültürel aktarım açısından ele alınmıştır. İnceleme sonucunda, bu ders kitaplarının, Türk kültürünün farklı yönlerini öğrencilere sunduğu ve aynı zamanda başka kültürel öğelere de yer verdiği görülmüştür.

Turgut Yeşilyurt (2019) çalışmasında Nasreddin Hoca fıkralarını kültürel bağlamda inceleyerek yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde nasıl kullanılabileceğini tespit etmeyi amaçlamıştır. Bu çerçevede, yabancı dil öğretiminde kültürel aktarımın önemi üzerinde durulmuş, kültürel aktarımın Avrupa Ortak Dil Çerçeve Programı kapsamında yazılı ve sözlü kültürel unsurlar aracılığıyla nasıl gerçekleştirilebileceğine değinilmiştir. Nasreddin Hoca fıkralarının hangi yapısal ve içerik unsurlarıyla yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılabileceği ve fıkraların içerdiği kültürel değerlerin aktarılması konusu detaylandırılmıştır.

Direkci, vd. (2020) çalışmalarında, yabancı dil olarak Türkçe öğrenme sürecinde kültür aktarımına ilişkin öğrenci görüşlerinin incelenmesini hedeflenmişlerdir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmış ve çalışma grubu, C1 seviyesindeki 52 öğrenci ile sınırlı tutulmuştur. Öğrencilerin, bir devlet üniversitesine bağlı TÖMER'de eğitim gördüğü belirtilmiştir. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla veriler toplanmış ve içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Sonuç olarak çoğu katılımcının Türkçe öğrenirken Türk kültürünü öğrenmenin önemli ve gerekli olduğunu ifade

ettiği ve Türk kültürünün öğretilmesini destekleyen öğrencilerin Türkçeyi daha amaçlı öğrendiği düşüncesi belirtilmiştir.

Sancar (2021) yüksek lisans tezi çalışmasında Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanındaki gelişmelere katkıda bulunmak ve yeni hazırlanacak okuma materyalleri için veri sağlamayı amaçlamıştır. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden tarama modeliyle gerçekleştirilmiş olup doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Bu bağlamda, Anadolu Hikâyeleri Seti'ndeki beş kitabın içerdiği kültürel öğeler analiz edilmiş, her bir kitabın kültürel unsurları ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Sonuç olarak, A1-A2 seviyelerindeki kitaplarda kültürel öğelere yer verilse de bu öğelerin daha dengeli bir dağılımla sunulması gerektiği ifade edilmiştir.

Türkben ve Alptekin (2022) çalışmasında Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dijital öyküleme araçları eğitimde dil öğretimi ve kültür aktarımını destekleyeceğini belirtmiştir. Bu araçlar, hedef dildeki karmaşık ve soyut kavramların ve kültürel unsurların etkili bir biçimde sunulmasını sağlar. Bu çalışmada, Yunus Emre Enstitüsü'ne ait Yedi İklim Türkçe A2, B1 ve B2 ders kitaplarından seçilen metinler, PowerPoint, Storyjumper, Animoto, Canva ve Powtoon gibi dijital araçlarla öykü haline getirilmiş ve bu yöntemle kültür aktarımının nasıl gerçekleştirilebileceği incelenmiştir.

2.9.3. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Müzik ve Şarkı Kullanımı ile İlgili Araştırmalar

Müzik ve şarkılar insanın yaşamı boyunca; mutlu, üzgün, heyecanlı, stresli her anında kendine yer bulmuştur. Gelişen teknolojiyle birlikte müzik insanların yaşamında daha önemli bir role sahip olmuştur. Sosyal ağların kullanımının artması da günümüzde şarkıların çok daha geniş kitlelere hitap etmesine ve kitleleri harekete geçirecek etkiye ulaşmasına katkı sağlamaktadır. Müzik ve şarkıların geniş çaplı kullanımı onun bir eğitim öğretim yöntemi olarak kullanılabilmesine ziyadesiyle olanak sağlayabilmektedir.

Yabancı dil öğretiminin başarısı büyük ölçüde öğretmen ve öğrenci arasındaki etkileşime bağlıdır ve bazı yöntemler özellikle bu karşılıklı iş birliğini teşvik etmek için tasarlanmıştır. Ancak yabancı dilin nasıl öğretileceğine karar verme konusunda nihai sorumluluğa sahip olan öğretmendir ve öğrettikleri dil konusunda dikkatli olmalıdırlar.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde müzik ve şarkı kullanımı, özellikle telaffuz ve tonlama söz konusu olduğunda oldukça etkili bir öğretim yöntemidir. Müzik, öğrencileri yabancı dil öğrenme yolculuklarının en başından itibaren doğru telaffuz alıştırmaları yapmaya motive etmek için de kullanılabilir. Fonetik, yabancı dil öğretiminde tek başına

öğretilemez ve fonetiğin dil bilgisi, sözcük alıştırmaları, okuma, yazma ve konuşma gibi diğer becerilere dâhil edilmesi önemlidir.

Öğretmenlerin çoğu şarkı ve müziği esas olarak bir motivasyon aracı olarak kullanma eğilimindedir. Şarkılar ve müzikler öğrencilerin yabancı bir dile ilgisini çekmek ve öğrenmeye devam etmeleri için onları motive etmek için etkili bir yol olabilmektedir. Ayrıca farklı kültürlerle ilişkin bir anlayış geliştirmelerine ve yabancı dilde telaffuz ve tonlamalarını geliştirmelerine de yardımcı olabilmektedir. Bu nedenle şarkı ve müzik sadece bir güdülenme aracı olarak değil, yabancı dil öğretiminin ayrılmaz bir parçası olarak kullanılmalıdır.

Müzik ve yabancı dil, melodi ve ritim gibi ortak yönleri paylaşmaktadır. Perner (2014) melodinin konuşmanın tonlamasını ifade ettiğini, ritmin ise bölümleme, tempo ve duraklamalar açısından bireyin konuşma biçimiyle ilişkili olduğunu belirtmektedir.

Söz konusu dil öğretimi olduğunda kullanılan yöntem, teknik ve materyaller büyük önem arz etmektedir. Türkçe öğretiminde tercih edilen görsel ve işitsel materyaller öğrencilerin derse karşı ilgilerini canlı tutar ve öğretimin daha etkili hâle gelmesini sağlar. Örneğin dil öğretiminde kullanılan Suggestopedia (telkin) yönteminde sınıfta öğrencilerin kendini rahat hissetmeleri için müzik açılır. “Bu yöntemde dil bilgisi anlatılmaz. Öğrenci öğretmenin duvarlara astığı posterlerden ister istemez dil kuralını öğrenir” (İşcan, 2011, s.1320). Müziğin öğrenciler üzerinde rahatlatıcı, öğretici bir etkisinin olduğu düşüncesinden hareketle öğretim faaliyeti yürütülür. Zengin ve Kurbanov’a göre (2003), müzik yabancı bir dilde kelime öğrenirken hissedilen gerilimi müzikteki uyum hissiyle atmayı ve öğrencinin zevk duygusunun artmasını sağlar.

Bu durum, dilbilimsel ve müzikal yapıların işlenmesinin birbiriyle yakından ilişkili olduğunu ve beyinde benzer süreçlerin yaygın olduğunu göstermiştir. Müzikal süreçler beynin sağ yarım küresinde, dilsel süreçler ise beynin sol yarım küresinde kontrol edilmektedir. Ancak Çuhadar’a (2017) göre yapılan araştırmalar müzik dinlerken beynin her iki lobunun görev alabileceğini, yani dilsel ve müzikal süreçlerin beynin aynı yarım küresinde kontrol edilebileceğini göstermektedir.

Önal’a (2012) göre dil gibi müzik de bir dizgeye sahiptir. Türkçede sözcüklerin dilbilgisi kurallarına göre dizilmesi gibi müzikte de notalar bir dizilme işlemine tabii tutulur. Şarkılarda ise sözsüz müzikten farklı olarak sözlerin dizimi de akılda kalıcı bir form oluşturmaktadır. Müziğin anlatmak istediklerini ve dilin ritmini bir bütün olarak anlamak gerekmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, veri toplama süreci ve veri analizi hakkında bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma yöntemi, nitel bir araştırma yöntemi olan doküman analizi olarak belirlenmiştir. Doküman analizi resmi ya da özel kayıtların toplanması, sistematik olarak incelenmesi ve değerlendirilmesi ile yapılır (Ekiz, 2009). Bu çalışmada Yangın (2002) tarafından hazırlanan “Çağdaş Türk Ozanı Barış Manço” adlı kitap doküman olarak kullanılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Sözleri Barış Manço’ya ait tüm şarkılar, araştırmamızın evrenini oluşturmaktadır. Barış Manço’nun sözleri kendisine ait olan 93 şarkısı ise araştırmamızın örneklemi oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada nitel araştırma teknikleri arasında yer alan doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Bu bağlamda, şarkı sözlerinin belirli özelliklerini sayısal yöntemlerle değerlendirerek, içerik çözümlemesi yoluyla incelenecektir. Araştırmanın amacı, bu sözlerin içerdiği kültürel öğeleri incelemek ve sistematik bir şekilde sayısallaştırarak değerlendirmektir.

Araştırmada kültürel öğeler analiz edilirken sınıflama yoluna gidilmiştir. Barış Manço şarkılarındaki kültür öğeler sınıflandırılırken Okur ve Keskin (2013) ‘e ait “Metinlere Yansıyan Kültürel Öge ve Alt Ögeler” tablosu esas alınmış ve araştırmacı tarafından uzman görüşleri alınarak tabloya son hali verilmiştir.

3.4. Veri Toplama Süreci

Bariş Manço'nun şarkı sözlerine kaynak kitaplardan ulaşarak içlerinden araştırmamızla ilgili olan şarkılar seçilmiştir. Ardından şarkı sözlerindeki kültürel öğeler, tespit edilmiştir. Daha sonra ise ilgili cümleler, bulgular bölümünde ifade edilerek tasnif edilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmamızda, Bariş Manço'nun sözleri kendisine ait olan 93 eserinde yer alan kültürel öğeler, 9 ana kategori ve bu kategorilere bağlı alt öğelere ayrılmıştır. Veriler betimsel analiz yöntemi ile incelenmiştir. Bu yaklaşımda amaç görüşme ve gözlem sonucu elde edilen verilerin düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuya sunulmasıdır. Veriler daha önceden belirlenmiş temalara göre sınıflandırılır, özetlenir ve yorumlanır. Bulgular arasında neden-sonuç ilişkisi kurulur ve gerekirse olgular arasında karşılaştırmalar yapılır. (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 224). Bu analiz sonucunda elde edilen veriler bulgular bölümünde tablo ve grafiklerle sunulmuştur. Bu tablolar ve grafikler, kültürel öğelerin kullanım sıklığını ve yüzdelik oranlarını görselleştirerek göstermektedir.

Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için veri toplama aracı ve Bariş Manço'nun incelememize konu olan 93 şarkısı, alanın uzmanı 2 farklı araştırmacıya incelenmek üzere gönderilmiştir. Elde edilen veriler 2 farklı araştırmacı tarafından bireysel olarak kodlanmış ve analiz edilmiştir. Daha sonra araştırmacılar arasındaki tutarlık incelenmiştir. Sonuç olarak 2 farklı kodlayıcı arasındaki tutarlık %85 olarak hesaplanmıştır. Güvenirlik için, $Güvenirlik = \frac{Görüş\ Birliği}{Görüş\ Birliği + Görüş\ Ayrılığı} \times 100$ formülü uygulanmıştır (Miles ve Huberman, 1994). Tutarlılık yüzdesinin %70 ve daha üzeri olması yeterli bulunduğundan veri analizi bakımından güvenilirlik sağlanmıştır. Uzlaşım göstermeyen veriler üzerinde tartışılmış olup verilenin tekrar gözden geçirilmesiyle tüm veriler üzerinde uzlaşım sağlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde Barış Manço'nun sözleri kendisine ait olan 93 şarkısı, kültürel ögeler açısından incelenmiştir. Barış Manço'nun şarkılarındaki kültürel ögeler sınıflandırılırken Okur ve Keskin (2013) tarafından hazırlanan “Metinlere Yansıyan Kültürel Öge ve Alt Ögeler” tablosu araştırmacı tarafından uzman görüşleri doğrultusunda düzenlenmiş ve tabloya son hali verilmiştir.

Tablo; “Günlük Yaşam”, “Kişiler Arası İlişkiler”, “Değerler ve Eğitim”, “Edebiyat, Sanat ve Müzik”, “Gelenekler ve Folklor”, “Sosyal Yaşam”, “Coğrafya ve Mekân”, “Kişiler”, “Sözvarlığı” olmak üzere 9 ana başlıkta toplanan kültürel ögeler ve bu ögelere bağlı alt ögelere oluşmaktadır. Kaynak olarak yararlandığımız Yangın (2002) tarafından hazırlanan “Çağdaş Türk Ozanı Barış Manço” adlı kitaptan seçilen Barış Manço şarkılarında geçen kültürel ögeler, şarkılardaki dizeler içerisinde tespit edilerek kitaptaki sayfa numarası ile sunulmuştur. Elde edilen kültürel ögelerin kullanım sıklığı ve yüzdelik oranı tablo yapılarak gösterilmiş ve yorumlanmıştır.

Tablo 4.1. İncelemeye Konu Olan Eserler

Eserin Adı	Albümün Adı
Abbas Yolcu	24 Ayar
Acıh da Bağa Vir	2023
Âdemoğlu Kızgın Fırın Havva Kızı Mercimek	Sözüm Meclisten Dışarı
Affet Beni	Sahibinden İhtiyaçtan
Ahmet Beyin Ceketi	Sahibinden İhtiyaçtan
Al Beni	Değmesin Yağlı Boya
Al Beni	Müsaadenizle Çocuklar
Ali Yazar Veli Bozar	Sözüm Meclisten Dışarı
Alla Beni	Sözüm Meclisten Dışarı
Allah'ım Güç Ver Bana	Mega Manço
Aman Yavaş Aheste	Estağfurullah Ne Haddimize
Anahtar	Sahibinden İhtiyaçtan
Anlıyorsun Değil mi?	Sarı Çizmeli Mehmet Ağa
Arkadaşım Eşşek	Sözüm Meclisten Dışarı
Ayı	Mega Manço
Aynalı Kemer	Sarı Çizmeli Mehmet Ağa
Bal Böceği	Müsaadenizle Çocuklar
Ballı Kaymak	Müsaadenizle Çocuklar
Bal Sultan	Estağfurullah Ne Haddimize
Ben Bilirim	Ben Bilirim
Benden Öte Benden Ziyade	Benden Öte Benden Ziyade
Beyhude Geçti Yıllar	Müsaadenizle Çocuklar
Binboğa'nın Kızı	Müsaadenizle Çocuklar
Bir Selam Sana	Sarı Çizmeli Mehmet Ağa
Bugün Bayram	24 Ayar
Cacık	Sözüm Meclisten Dışarı
Can Bedenden Çıkmayınca	Darısı Başınıza
Dağlar Dağlar	24 Ayar
Delikanlı Gibi	Darısı Başınıza
Dıral Dedenin Düdüğü	Mega Manço

Tablo 4.1. *Tablonun devamı*

Domates, Biber, Patlıcan	Darısı Başınıza
Dönence	Sözüm Meclisten Dışarı
Dört Kapı	24 Ayar
Dut Ağacı	24 Ayar
Eğri Eğri	24 Ayar
Elveda Ölüm	Sarı Çizmeli Mehmet Ağa
En Büyük Mehmet Bizim Mehmet	Müsaadenizle Çocuklar
Estergon Kalesi	Sarı Çizmeli Mehmet Ağa
Gel	Mega Manço
Gibi Gibi	24 Ayar
Gönül Ferman Dinlemiyor	Sahibinden İhtiyaçtan
Gül Bebeğim	Müsaadenizle Çocuklar
Güle Güle Oğlum	Darısı Başınıza
Gülme Ha Gülme	Ben Bilirim
Gülpembe	Sözüm Meclisten Dışarı
Günaydın Çocuklar	Darısı Başınıza
Halhal	Sözüm Meclisten Dışarı
Halil İbrahim Sofrası	Estağfurullah Ne Haddimize
Halk İçinde Muteber	Değmesin Yağlı Boya
Hatırlasana	Darısı Başınıza
Hayır Hayır	Darısı Başınıza
Hemşerim Memleket Nire?	Mega Manço
İşte Hendek İşte Deve	İşte Hendek İşte Deve
Kalpler Beraber	Sahibinden İhtiyaçtan
Kara Sevda	Darısı Başınıza
Kâtip Arzuhalim	Darısı Başınıza
Kayaların Oğlu	2023
Kazma	Estağfurullah Ne Haddimize
Kezban	Darısı Başınıza
Kırık Bir Fincan	Sözüm Meclisten Dışarı
Koca Topçu	Ben Bilirim

Tablo 4.1. *Tablonun devamı*

Kol Düğmeleri	Estağfurullah Ne Haddimize
Komşu Kızı Düriye	Değmesin Yağlı Boya
Küheylan	Ben Bilirim
Lahburger	24 Ayar
Lambaya Püf De	Ben Bilirim
Mahkûm	24 Ayar
Müsadenizle Çocuklar	Müsadenizle Çocuklar
Nane Limon Kabuğu	Sahibinden İhtiyaçtan
Nazar Eyle	Ben Bilirim
Ne Köy Olur Senden Ne Kasaba	Sarı Çizmeli Mehmet Ağa
Ne Ola Yar Ola!	Sarı Çizmeli Mehmet Ağa
Nerede?	Değmesin Yağlı Boya
Osman	Değmesin Yağlı Boya
Ölüm Allah'ın Emri	Ben Bilirim
Ömrümün Son Baharında	Sahibinden İhtiyaçtan
Sahilde	Sahibinden İhtiyaçtan
Sakız Hanım-Mahur Bey	Sahibinden İhtiyaçtan
Sarı Çizmeli Mehmet Ağa	Değmesin Yağlı Boya
Sarıl Bana	Müsaadenizle Çocuklar
Seher Vakti	Müsaadenizle Çocuklar
S.O.S	Değmesin Yağlı Boya
Söyle Zalım Sultan	24 Ayar
Süleyman	Mega Manço
Süper Babaanne	Değmesin Yağlı Boya
Unutamadım	Değmesin Yağlı Boya
Unutamıyorum	Değmesin Yağlı Boya
Yeni Bir Gün Doğdu Merhaba	Sarı Çizmeli Mehmet Ağa
Yine Yol Göründü	Sarı Çizmeli Mehmet Ağa
Yol	Müsaadenizle Çocuklar
Yolla Yarım Tez Yolla	Müsaadenizle Çocuklar
Yol Verin Ağalar Beyler	2023

Tablo 4.1. *Tablonun devamı*

Zehra	Sahibinden İhtiyaçtan
-------	-----------------------

4.1. Barış Manço Şarkılarında Yer Alan Kültürel Ögeler**Tablo 4.2.** *Barış Manço Şarkılarında Yer Alan Kültürel Ögeler*

Alt Öge	Kültürel Ögelerin Aktarılış Şekli (Şarkı Sözleri İçerisinde)	Kitaptaki Yeri (Sayfa)
1a	“ <i>Su içip boğulmak var ya.</i> ” (ABBAS YOLCU)	157
1a	“ <i>Canı kaymak isteyen, cebinde manda taşır.</i> ” (ACIĞ DA BAĞA VİR)	158
1a	“ <i>Bulguru, yağı bulan; çorbasını kaynatır.</i> ” (ACIĞ DA BAĞA VİR)	158
1a	“ <i>Ya hiçbir şey bilmemek, pilav üstünde keşkül.</i> ” (ACIĞ DA BAĞA VİR)	158
1a	“ <i>Ayrana daldır, bulgura saldır.</i> ” (ACIĞ DA BAĞA VİR)	158
1a	“ <i>Balcının bal tası var, oduncunun baltası var.</i> ” (ACIĞ DA BAĞA VİR.)	158
1a	“ <i>Havva kızı mercimek.</i> ” (ADEMOĞLU HAVVA KIZI)	159
1a	“ <i>Kimi zeytin peynir yer, kimi baklava börek.</i> ” (ACIĞ DA BAĞA VİR)	160
1a	“ <i>Yiyeceği, bir lokma ekmek.</i> ” (ACIĞ DA BAĞA VİR)	160
1a	“ <i>Leylekler lak lak edip, peynir gemisi yüklerken..</i> ” (AHMET BEYİN “CEKETİ)	162
1a	“ <i>Bir damla suya hasret.</i> ” (AL BENİ)	164
1a	“ <i>Sarı kız minik buzağıyı süttten kesti mi?</i> ” (ARKADAŞIM EŞŞEK)	173
1a	“ <i>Dalları basmış erikle kiraz.</i> ” (AYI)	174
1a	“ <i>Armudun iyisini ayılar yerler.</i> ” (AYI)	174
1a	“ <i>Bir eli yağda bir eli balda.</i> ” (AYI)	174
1a	“ <i>Biz ikimiz, ballı kaymak gibiyiz.</i> ” (BALLI KAYMAK)	179
1a	“ <i>Dudakların şeker gibiydi baldan öte baldan ziyade.</i> ” (BENDEN ÖTE BENDEN ZİYADE.)	182
1a	“ <i>Bir dilim ekmeği bölüşürüm seninle.</i> ” (BİR SELAM SANA)	186
1a	“ <i>Suyu, aynı tasta yudumlarım seninle.</i> ” (BİR SELAM SANA.)	186

Tablo 4.3. Tablonun devamı

1a	“Bugünlerde kendimi hıyar gibi hissediyorum.” (CACIK)	188
1a	“Marmara Ege Karadeniz ve hatta Akdeniz cacık olur diyorum.” (CACIK)	188
1a	“Cacık olur diyorum, böyle cacığa rakı mı dayanır?” (CACIK)	189
1a	“Zeytin suyuna kuru ekmek böyle gelmiş böyle gidecek.” (CACIK)	189
1a	“Domates, biber, patlıcan.” (DOMATES BİBER PATLICAN)	196
1a	“Hele destur! Gözümüz yok, afiyet şeker olsun.” (DIRAL DEDE’NİN DÜDÜĞÜ)	195
1a	“Tuz ekmek hakkı bilene, sofrı kurmasan da olur, ılık bir tas çorba yeter.” (DÖRT KAPI)	198
1a	“Biraz cilve, aşkın biberi tuzu.” (GİBİ GİBİ)	208
1a	“Arpa, buğday yan yana orak istemez.” (GİBİ GİBİ)	208
1a	“Zehrin şifası süt ile incir.” (GİBİ GİBİ)	208
1a	“Topu topu bir dilim, kuru ekmek kavgası.” (HALİL İBRAHİM SOFRASI)	219
1a	“Kimi tatlı peşinde kiminin tuzu yok.” (HALİL İBRAHİM SOFRASI)	219
1a	“Barış der, biraz tuzum, ekmeğim olsa...” (HALK İÇİNDE MUTEBER)	222
1a	“Buz gibi pınar suyundan bir testim olsa...” (HALK İÇİNDE MUTEBER)	222
1a	“Sanki insanlık pazara çıkmış, ekmek aslanın ağzında.” (HEMŞERİM MEMLEKET NİRE?)	225
1a	“Bir sıcak çorba içer misin? Diyen yok.” (HEMŞERİM MEMLEKET NİRE?)	225
1a	“Şekerler ezeyim şirin dillere...” (KATİP ARZUHALİM)	230
1a	“Bir fincan kahvenin kırk yıl hatrı var.” (KAZMA)	232
1a	“En güzel pilav Dimyat’ta pişer.” (KAZMA)	232
1a	“Yanında hoşaf ne güzel gider.” (KAZMA)	232
1a	“Evdeki bulgur herekse herkese yeter.” (KAZMA)	232
1a	“Zemzem suyuyla yıkansan bile...” (KAZMA)	232
1a	“Muhallebi yerken kırılır dişi.” (KAZMA)	232

Tablo 4.2. Tablonun devamı

1a	<i>“Hayırsız evlat üzümünü yemiş ama.”</i> (KEZBAN)	233
1a	<i>“Ninem eliyle kahve sunarmış Abdi Beye.”</i> (KIRIK BİR FİNCAN)	234
1a	<i>“Ekmek karnesi ve yoksulluk yılları...”</i> (KIRIK BİR FİNCAN)	234
1a	<i>“Yere düşen elmayı, toplamaya değer mi?”</i> (KOMŞU KIZI DÜRİYE)	237
1a	<i>“Hamburger gençliğin sevgilisi...”</i> (LAHBURGER)	240
1a	<i>“Biraz soğan, biraz ketçap...”</i> (LAHBURGER)	240
1a	<i>“Salata malata hardal ketçap...”</i> (LAHBURGER)	240
1a	<i>“Hamburger çıtır çıtır patates ile...”</i> (LAHBURGER)	240
1a	<i>“Hamburger dilinmiş turşu ile...”</i> (LAHBURGER)	240
1a	<i>“Dünyayı dolaş benzeri yoktur edalı işveli lahmacun.”</i> (LAHBURGER)	241
1a	<i>“Mis gibi tereyağ envai bahar biberli sumaklı lahmacun.”</i> (LAHBURGER)	241
1a	<i>“Dürüp dürüp sar kenarını tutma nazik salçalı lahmacun.”</i> (LAHBURGER)	241
1a	<i>“Kuzu kulağıyla rokayı unutma limonlu ekşili lahmacun.”</i> (LAHBURGER)	241
1a	<i>“Yandım dedikçe buz gibi ayran şalgam suyu lahmacun.”</i> (LAHBURGER)	241
1a	<i>“Bin derde deva maydanozuyla hamuru nakışlı lahmacun.”</i> (LAHBURGER)	241
1a	<i>“Kıyması bolca, soğanı da onca...”</i> (LAHBURGER)	242
1a	<i>“Salçalı, koruklu, biberli olsa.”</i> (LAHBURGER)	242
1a	<i>“Şap da bir, şeker de bir...”</i> (LAHBURGER)	242
1a	<i>“Koca ekmeği paylaşmak dururken...”</i> (MAHKÛM)	244
1a	<i>“Kimileri kahve kaynatsın.”</i> (MÜSAADENİZLE ÇOCUKLAR)	245
1a	<i>“Nane, limon kabuğu, bir güzel kaynasın...”</i> (NANE LİMON KABUĞU)	248
1a	<i>“İçine hatmi çiçeği, biraz çörek otu katasın...”</i> (NANE LİMON KABUĞU)	248
1a	<i>“Biraz tarçın, bir tutam zencefil...”</i> (NANE LİMON KABUĞU)	248

Tablo 4.2. *Tablonun devamı*

1a	“ <i>El kızı doyar mı çavdar ekmeğiyle...</i> ” (NE KÖY OLUR SENDEN, NE DE KASABA)	251
1a	“ <i>Babası büyütmüş baklava börekle.</i> ” (NE KÖY OLUR SENDEN, NE DE KASABA)	251
1a	“ <i>Şerife ay parçası, Şerife elma yarısı...</i> ” (OSMAN)	254
1a	“ <i>Yaz dostum, yoksul görsen besle kaymak, bal ile...</i> ” (SARI ÇİZMELİ MEHMET AĞA)	261
1a	“ <i>Sırma saçtan bal dudaktan...</i> ” (SÖYLE ZALİM SULTAN)	266
1a	“ <i>Çorba kaynadı, pilav da pişti.</i> ” (SÜLEYMAN)	267
1a	“ <i>İki lokma ekmek için.</i> ” (YOL)	275
1a	“ <i>Bir salkım üzüme pazar eyledim.</i> ” (YOLLA YARİM TEZ YOLLA)	276
1a	“ <i>Çayına biber koydum, çorbasına reçel...</i> ” (ZEHRA)	278
1b	“ <i>Tuz ekmek hakkı bilene, sofrta kurmasan da olur...</i> ” (DÖRT KAPI)	198
1b	“ <i>Bir sofrta kurulmuş ki, Halil İbrahim adına.</i> ” (HALİL İBRAHİM SOFRASI)	219
1b	“ <i>Sen sofranı kur, yemeyen yoktur...</i> ” (LAHBURGER)	241
1b	“ <i>Sofrayı kurduk, düğün misali Süleyman.</i> ” (SÜLEYMAN)	267
1b	“ <i>Hakikat sofrası kurulunca...</i> ” (YOLLA YARİM TEZ YOLLA)	276
1c	“ <i>Hadi yine yürü nöbete Mehmet...</i> ” (EN BÜYÜK MEHMET BİZİM MEHMET)	204
1d	“ <i>Pamuk gibi elleriyle kemençe çalardı.</i> ” (SAKIZ HANIM MAHUR BEY)	260
1d	“ <i>Sonra o da kanunu ile eşlik ederdi Sakız Hanım’a...</i> ” (SAKIZ HANIM MAHUR BEY)	260
1e	“ <i>Bugün, Barış kardeşiniz sizlere, yeni bir türkü söyleyecek.</i> ” (ADEMOĞLU, HAVVA KIZI)	159
1e	“ <i>Bizim kul Ahmet, birden bire kul Ahmet Bey oldu...</i> ” (AHMET BEYİN CEKETİ)	163
1e	“ <i>Arkadaşım eş, arkadaşım şek, arkadaşım eşşek.</i> ” (ARKADAŞIM EŞŞEK)	173
1e	“ <i>Şu sağdaki iki katlı ev, Nezahat Hanımlarındı galiba.</i> ” (DUT AĞACI)	199

Tablo 4.2. *Tablonun devamı*

1e	“Yok, yok, bu Yekta Beylerinki olmalı.” (DUT AĞACI)	199
1e	“Birden Rıza Amcayı gördüm.” (DUT AĞACI)	199
1e	“Tatlı komşu Ayşe Teyze, emekli Salih Öğretmen...” (ELVEDA ÖLÜM)	203
1e	“Dostlar elveda!” (ELVEDA ÖLÜM)	203
1e	“Ninem eliyle kahve sunarmış Abdi Beye...” (KIRIK BİR FİNCAN)	234
1e	“Bu kez annem eliyle kahve sunarmış Hakkı Beye.” (KIRIK BİR FİNCAN)	234
1e	“Eh Barış abi aşk olsun.” (MÜSAADENİZLE ÇOCUKLAR)	245
1e	“Yaz dostum, güzel sevmeyene adam denir mi?” (SARI ÇİZMELİ MEHMET AĞA)	261
1e	“S.O.S., aman hocam!” (S.O.S.)	265
1e	“Tatlı komşu Ayşe Teyze, emekli Salih Öğretmen...” (YENİ BİR GÜN DOĞDU MERHABA)	273
1e	“Dostlar merhaba, yeni bir gün doğdu merhaba!” (YENİ BİR GÜN DOĞDU MERHABA))	273
1g	“Nezahat Hanımlarının yanı top oynadığımız boş arsaydı.” (DUT AĞACI)	199
1g	“Oyun ister bazen büyükler.” (GÜNAYDIN ÇOCUKLAR)	215
2a	“Selam verdi gördün mü?” (ACIİ DA BAĞA VİR)	158
2a	“Selamını aldın mı? Aaa!” (ACIİ DA BAĞA VİR)	158
2a	“Bir selam sana.” (BİR SELAM SANA)	186
2a	“Al selamını gönül dağlardan.” (B.S.S)	186
2a	“Bu gece elveda!” (ELVEDA ÖLÜM)	203
2a	“Güle güle oğlum, güle güle...” (GÜLE GÜLE OĞLUM)	212
2a	“Hey hey! Günaydın çocuklar...” (GÜNAYDIN ÇOCUKLAR)	215
2a	“Selam büyükler, merhaba çocuklar...” (KAZMA)	232
2a	“Yaz dostum, selam almayana yiğit denir mi?” (SARI ÇİZMEL MEHMET AĞA)	261
2a	“Selamı sabahı unutmuşsun, Süleyman.” (SÜLEYMAN)	267
2a	“Selam olsun ağalar, beyler...” (YOL VERİN AĞALAR BEYLER)	277
2b	“Gece annem evde dedi: Oğlum neyin var?” (ANAHTAR)	170

Tablo 4.2. Tablonun devamı

2b	“Yihhu, aslan baba, sen çok yaşa.” (AYI)	174
2b	“Bak evladım, buna ayı derler...” (AYI)	174
2b	“Oğlan aldı başını gitti, kız zaten lafımı dinlemezdi.” (CACIK)	188
2b	“Hanımın çorabı kaçık, başında bigudiler.” (CACIK)	189
2b	“Bir gün, duyarsın elbet Dıral Dede’nin düdüğünü.” (DIRAL DEDE’NİN DÜDÜĞÜ)	195
2b	“Ne amcası var ne dayısı...” (EN BÜYÜK MEHMET BİZİM MEHMET)	205
2b	“Güle güle oğlum, ne kadar da çabuk geçmiş yıllar meğer.” (GÜLE GÜLE OĞLUM)	212
2b	“Köye döner Nazo gelin.” (HALHAL)	217
2b	“Dayı, emmi hep orda.” (İŞTE HENDEK İŞTE DEVE)	226
2b	“Dinle oğlum, çok eskiden bir konakta...” (KIRIK BİR FİNCAN)	234
2b	“Dokuz oğlan, beş yaşına gelmiş.” (NAZAR EYLE)	250
2b	“Babası büyütmüş baklava börekle.” (NE KÖY OLUR SENDEN, NE DE KASABA)	251
2b	“Pamuk elli ninem nerde?” (NEREDE?)	253
2b	“Gül yanaklı anam nerde?” (NEREDE?)	253
2b	“Pembe beyaz bacım nerde?” (NEREDE?)	253
2b	“Yumuk yumuk kızım nerde?” (NEREDE?)	253
2b	“Bana koşan karım nerde?” (NEREDE?)	253
2b	“Babaannem dedemi ilk gördüğü gün...” (SÜPER BABAANNE)	269
2b	“Yarının anneleri dersin...” (SÜPER BABAANNE)	269
2b	“Hemen darılma, hala kızı Zehra.” (ZEHRA)	278
2d	“Buyurun dostlar buyurun, Halil İbrahim sofrasına.” (HALİL İBRAHİM SOFRASI)	219
2d	“Bana verdiğin hediye.” (KOL DÜĞMELERİ)	236
3a	“Kul Ahmet erken yatar, sabaha ya kısmet derdi.” (AHMET BEYİN CEKETİ)	162
3a	“Çıkardı ceketini örttü garibin üstüne.” (AHMET BEYİN CEKETİ)	163
3a	“Of off! Bir gün dönsem sözümünden, düşerim dost gözünden.” (ALİ YAZAR, VELİ BOZAR)	166

Tablo 4.2. *Tablonun devamı*

3a	<i>“Bu ne dayanılmaz bir acı, sabır ver bana.”</i> (ALLAH’IM GÜÇ VER BANA)	168
3a	<i>“Sabırlı derviş murada ermiş,”</i> (AMAN YAVAŞ, AHESTE!)	169
3a	<i>“Dün yine seni andım gözlerim doldu.”</i> (ARKADAŞIM EŞŞEK)	173
3a	<i>“Seni çok çok özledim arkadaşım eşek.”</i> (ARKADAŞIM EŞŞEK)	173
3a	<i>“Hayvan sevgisi tabii ki lazım.”</i> (AYI)	175
3a	<i>“Sabret gönül sabret, sabret, sakın isyan etme.”</i> (BENDEN ÖTE BENDEN ZİYADE)	182
3a	<i>“Orda öyle bir isim var ki kuldan öte kuldan ziyade.”</i> (BENDEN ÖTE BENDEN ZİYADE))	182
3a	<i>“Bugün varsak, yarın yoğuz, doğrudur sözüm.”</i> (BİNBOĞA’NIN KIZI)	185
3a	<i>“Bir dilim ekmeği bölüşürüm seninle.”</i> (BİR SELAM SANA)	186
3a	<i>“Gel, sen de katıl bizlere...”</i> (BİR SELAM SANA)	186
3a	<i>“Üzmeyelim, bugün annemizi.”</i> (BUGÜN BAYRAM)	187
3a	<i>“Gönül alır bu çiçekler.”</i> (BUGÜN BAYRAM)	187
3a	<i>“Ben nasıl unuturum seni, can bedenden çıkmayınca.”</i> (CAN BEDENDEN ÇIKMAYINCA)	191
3a	<i>“Ama paylaş, beni dinle, paylaşırsan sevaba girersin.”</i> (DIRAL DEDE’NİN DÜDÜĞÜ)	195
3a	<i>“Ilık bir tas çorba yeter,”</i> (DÖRT KAPI)	198
3a	<i>“Bir de kalem tutmayı öğret, kırk yıl sana hizmet ederim.”</i> (DÖRT KAPI)	198
3a	<i>“Elalemin namusuna yan gözle bakmaz iken.”</i> (HALİL İBRAHİM SOFRASI)	219
3a	<i>“Para pula ihtişama aldanıp kanma dostum.”</i> (HALİL İBRAHİM SOFRASI)	220
3a	<i>“Barış der, biraz tuzum ekmeğim olsa.”</i> (HALK İÇİNDE MUTEBER)	222
3a	<i>“Toprak ana ile kaya babanın oğluyum ben.”</i> (KAYALARIN OĞLU)	231
3a	<i>“Dilim sürçerse kusura bakmayın.”</i> (KAZMA)	232
3a	<i>“Bir fincan kahvenin kırk yıl hatrı var.”</i> (KAZMA)	232
3a	<i>“Diyeceğim o ki kişi yetinmeli...”</i> (KAZMA)	232

Tablo 4.2. *Tablonun devamı*

3a	<i>“Namus şeref onur hepsi güzel amma, en önemlisi alın teri.”</i> (KAZMA)	232
3a	<i>“Hep yüzüme kapandı dost bildiğim kapılar...”</i> (ÖMÜRÜMÜN SONBAHARINDA)	257
3a	<i>“Yaz dostum, yoksul görsen besle kaymak bal ile...”</i> (SARI ÇİZMELİ MEHMET AĞA)	261
3a	<i>“Yaz dostum, garipleri giydir ipek şal ile.”</i> (SARI ÇİZMELİ MEHMET AĞA)	261
3a	<i>“Yaz dostum, öksüz görsen sar kanadın kolunu...”</i> (SARI ÇİZMELİ MEHMET AĞA)	261
3a	<i>“Ufacık bir yuva, nohut oda bakla sofa.”</i> (SÜPER BABAANNE)	269
3a	<i>“Unutmadım seni...”</i> (UNUTAMADIM)	271
3a	<i>“Bense seni unutamıyorum.”</i> (UNUTAMIYORUM)	272
3b	<i>“Oku bakayım; AYI!, oku bakayım; AYI!”</i> (AYI)	175
3b	<i>“On bir yaşına doğru, okula da gitti Mehmet.”</i> (EN BÜYÜK MEHMET BİZİM MEHMET)	204
3b	<i>“Çaka çaka okudu da gitti Mehmet.”</i> (EN BÜYÜK MEHMET BİZİM MEHMET)	204
3b	<i>“Diploma hak getire, Mehmet.”</i> (EN BÜYÜK MEHMET BİZİM MEHMET)	204
3b	<i>“Okumayı sökemedi ki Mehmet!”</i> (EN BÜYÜK MEHMET BİZİM MEHMET)	204
3b	<i>“Eğitim gördü Mehmet...”</i> (EN BÜYÜK MEHMET BİZİM MEHMET)	204
3b	<i>“S.O.S hipotenüs.”</i> (S.O.S.)	265
3b	<i>“Aristo mantığı, Diyojen’in sırları...”</i> (S.O.S.)	265
3b	<i>“S.O.S aminoasitler...”</i> (S.O.S.)	265
3b	<i>“S.O.S ercik bezleri, öklit...”</i> (S.O.S.)	265
3b	<i>“Pisagor, Fakülte tezleri...”</i> (S.O.S.)	265
3c	<i>“Hem tarihe meraklıymış hem de sanata.”</i> (ANAHTAR)	171
4a	<i>“Baktım bir cilt şair Mehmet Akif.”</i> (ANAHTAR)	170
4a	<i>“Üç kalın cilt Mevlana, bir de Sinan.”</i> (ANAHTAR)	170

Tablo 4.2. *Tablonun devamı*

4b	<i>“Türkünün sonu geldi gari.”</i> (ACIĞ DA BAĞA VİR)	158
4b	<i>“Yeni bir türkü söyleyecek.”</i> (ADEMOĞLU HAVVA KIZI)	159
4b	<i>“Davulu dengi dengine, vurmak gerek.”</i> (ADEMOĞLU HAVVA KIZI)	159
4b	<i>“Sana yazdığım en son şarkı bu...”</i> (ALLAH’IM GÜÇ VER BANA)	168
4b	<i>“Sabır teli koptu, gönül sazımdan.”</i> (BAL BÖCEĞİ)	178
4b	<i>“Uzaklarda bir yerlerde, türküler söyleniyor.”</i> (DÖNENCE)	197
4b	<i>“Bir şarkı olup, dillere düşmeden söylenmeyi.”</i> (GEL)	207
4b	<i>“Dudağımda son bir türkü, Gülpembe...”</i> (GÜLPEMBE)	214
4b	<i>“Kırık bir sazın son telleri gibi.”</i> (MAHKUM)	244
4b	<i>“Şarkılar yarım kaldı.”</i> (ÖMRÜMÜN SONBAHARINDA)	257
4b	<i>“Pamuk gibi elleriyle kemençe çalardı.”</i> (SAKIZ HANIM MAHUR BEY)	260
4b	<i>“Sonra o da kanunu ile eşlik ederdi Sakız hanım’a.”</i> (SAKIZ HANIM MAHUR BEY)	260
4b	<i>“Gitarımdan çıkan sesler...”</i> (SEHER VAKTİ)	264
4b	<i>“Vur davulcu, eline üşenme hoppa!”</i> (SÜLEYMAN)	267
4b	<i>“Çal zurnacı diline üşenme hoppa!”</i> (SÜLEYMAN)	267
4b	<i>“Sazım çalmaz oldu tutmuyor elim.”</i> (YOLLA YARİM TEZ YOLLA)	276
4e	<i>“Bizim Kul Ahmet, bir gün bir ceket diktirdi.”</i> (AHMET BEY’İN CEKETİ)	162
4e	<i>“İnce nakış, gümüş halhal...”</i> (HALHAL)	217
4e	<i>“Usta terzi, dar kumaştan, bol gömlek diker.”</i> (HALK İÇİNDE MUTEBER)	221
4e	<i>“Oyalı da mendil sar yolla.”</i> (YOLLA YARİM TEZ YOLLA)	276
5a	<i>“Bayramlık ağzını bir açarsa...”</i> (AYI)	175
5a	<i>“Bugün bayram, erken kalkın çocuklar.”</i> (BUCÜN BAYRAM)	187
5b	<i>“Düt düit Düriye, Komşu kızı Düriye...”</i> (DÜRİYE)	237
5b	<i>“Evvel zaman içinde, Kalbur saman içinde, Kaf Dağının ardında...”</i> (LAHBURGER)	240

Tablo 4.2. *Tablonun devamı*

5b	<i>“Onlar erdi murada kerevet bize kaldı.” (LAHBURGER)</i>	240
5b	<i>“Dandini dandini dastana, dinolar bostana...” (MÜSAADENİZLE ÇOCUKLAR)</i>	247
5b	<i>“Düşün taşın bütün gece, Benim kalbim bir bilmece, Bilmeceyi çözmek için, İşte sana anahtar.” (ANAHTAR)</i>	170
5b	<i>“Beş şair, bir abide, İki abide, bir sultan, Beş sultan, bir düşünür, İki düşünür ise bir mimar.” (ANAHTAR)</i>	170
5b	<i>“Beş Akif, bir saat kulesi İki kule, bir Fatih Beş Fatih, bir Mevlana İki Mevlana, bir Sinan.” (ANAHTAR)</i>	170
5b	<i>“Bir de kalem turmayı öğret, “Kırk yıl sana hizmet ederim.” (DÖRT KAPI)</i>	198
5b	<i>“Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi, Olmaya devlet cihanda vir nefes sıhhat gibi.” (HALK İÇİNDE MUTABER)</i>	221
5b	<i>“Türlü masallar yazıldı...” (ADEMOĞLU, HAVVA AKIZI.)</i>	159
5b	<i>“Bir masaldı aşkımız...” (BEYHUDE GEÇTİ YILLAR)</i>	183
5c	<i>“Canım iste, canım bile sana kurban yar.” (ALLA BENİ)</i>	167
5c	<i>“Artık mahşer gününde ararım seni.” (BİNBOĞA’NIN KIZI)</i>	185
5c	<i>“Meleklerle bizi düşler ağlarsın.” (BUGÜN BAYRAM)</i>	187
5c	<i>“Kurban olam, yol ver geçem.” (DAĞLAR DAĞLAR)</i>	192
5c	<i>“Hele destur! Maşallah bu ne bolluk böyle.” (DIRAL DEDE’NİN DÜDÜĞÜ)</i>	195
5c	<i>“Kırk yamalı hırka yeter, “İdris biçmiş” der giyerim.” (DÖRT KAPI)</i>	198
5c	<i>“Ben bu yola kurban olam.” (GÖNÜL FERMAN DİNLEMİYOR)</i>	209
5c	<i>“Sen cennete uçtun ama...” (GÜL BEBEĞİM)</i>	210

Tablo 4.2. *Tablonun devamı*

5c	<i>“İsmail’e inen koç, kurban edilmemişken...”</i> (HALİL İBRAHİM SOFRASI)	219
5c	<i>“Eğrinin doğrunun hesabı mahşerde.”</i> (HALK İÇİNDE MUTEBER)	221
5c	<i>“Dünya ahiret bir keyif sürmek için mutlak dönmeli helal alın teri.”</i> (KAZMA)	232
5c	<i>“Kırk deve, kırk koyun, kurban kesilmiş.”</i> (NAZAR EYLE)	250
5c	<i>“Destur de tövbe de Osman...”</i> (OSMAN)	255
5d	<i>“Bir sabah dediler ki: Gelin oldu gitti gurbete Bal Sultan.”</i> (BAL SULTAN)	180
5d	<i>“Bir kız sevdi Mehmet ama başlık parasını bulamadı gitti Mehmet.”</i> (EN “BÜYÜK MEHMET BİZİM MEHMET)	205
5d	<i>“Güle güle oğlum demek artık sen de yuva kuruyorsun.”</i> (GÜLE GÜLE OĞLUM)	212
5d	<i>“Sevdiğin kızla bugün evleniyorsun.”</i> (GÜLE GÜLE OĞLUM)	212
5d	<i>“Duydum ki bugün evleniyormuşsun.”</i> (HATIRLASANA)	203
5d	<i>“Kızı almak mı istersin?”</i> (İŞTE HENDEK İŞTE DEVE)	226
5d	<i>“Bilgi hatun dokuz doğurmuş.”</i> (NAZAR EYLE)	250
5d	<i>“Levent boylu kırk yiğide varmış.”</i> (NAZAR EYLE)	250
5d	<i>“Düğün dernek kırk gece sürmüş.”</i> (NAZAR EYLE)	250
5d	<i>“Ufacık bir yuva.”</i> (SÜPER BABAANNE)	269
5d	<i>“Çeyiz dedikleri yorgan yastık.”</i> (SÜPER BABAANNE)	269
5d	<i>“Kırk yıl bir yastıkta kırk yıl...”</i> (SÜPER BABAANNE)	269
5d	<i>“Sen yeni yuva kurarken”</i> (UNUTAMADIM)	271
5d	<i>“Duydum bugün evleniyormuşsun.”</i> (UNUTAMIYORUM)	272
5d	<i>“Çok yakışmış beyaz gelinliğin.”</i> (UNUTAMIYORUM)	272
5e	<i>“Bizim sokakta şenlik var.”</i> (MÜSAADENİZLE ÇOCUKLAR)	245
5e	<i>“Tek başına kutladım ben de yıldönümümü.”</i> (SAHİLDE)	259
5f	<i>“Kimi hala dansöz oynatsın...”</i> (MÜSAADENİZLE ÇOCUKLAR)	245
5g	<i>“Bir de: “çengelli iğne nazar bozar”, derler.”</i> (CACIK)	188
5h	<i>“Nane limon kabuğu bir güzel kaynasın...”</i> (NANE LİMON KABUĞU)	248
5h	<i>“Soğuktan donanı buzla ovarlar.”</i> (CACIK)	189

Tablo 4.2. *Tablonun devamı*

5h	“Zehrin şifası süt ile incir.” (GİBİ GİBİ)	208
5i	“Bu dünyadan göçmek var ya!” (ABBAS YOLCU)	157
5i	“Bir gün bir yoksul öldü...” (AHMET BEYİN CEKETİ)	162
5i	“Yaşam bitiyor dostlar.” (ALİ YAZAR, VELİ BOZAR)	166
5i	“Unutma ki dünya fani, veren Allah alır canı.” (CAN BEDENDEN ÇIKMAYINCA)	190
5i	“Ölürüm de dönmem sözümünden” (DELİKANLI GİBİ)	193
5i	“Hepinize, hepinize, elveda...” (ELVEDA ÖLÜM)	203
5i	“Vade gelir yollar biter.” (GÖNÜL FERMAN DİNLEMİYOR)	209
5i	“Sen cennete uçtun ama...” (GÜL BEBEĞİM.)	210
5i	“Bizi ancak ölüm ayırır diyordun bana...” (GÜL BEBEĞİM)	211
5i	“Güz yağmurlarıyla, bir gün göçtün gittin.” (GÜL PEMBE)	214
5i	“Öldür bizi letafet.” (MÜSAADENİZLE ÇOCUKLAR)	246
5i	“Allahın verdiği canı, almak sana mı kaldı Osman?” (OSMAN)	254
5i	“Ölüm Allah’ın emri, ayrılık olmasaydı, of of of of...” (ÖLÜM ALLAH’IN EMRİ)	256
5i	“Öl” de gayri öleyim mi?” (SÖYLE ZALIM SULTAN)	266
5i	“Bu dünya kimseye kalmamış.” (SÜLEYMAN)	268
5i	“Topraktan geldi insan yine toprağa dönecek.” (YOL)	275
6c	“Allah’ım güç ver bana, sığındım sana.” (ALLAH’IM GÜÇ VER BANA)	168
6c	“Gözümüz yok Allah daha çok versin.” (DIRAL DEDE’NİN DÜDÜĞÜ)	195
6c	“Maşallah bu ne iştah böyle.” (DIRAL DEDE’NİN DÜDÜĞÜ)	195
6c	“Mutluluklar sana, benim arslan oğlum.” (GÜLE GÜLE OĞLUM)	212
6c	“Güle güle oğlum, güle güle...” (GÜLE GÜLE OĞLUM)	212
6c	“Haydi Allah rast getire avaf!” (KOCA TOPÇU)	235
6c	“Hayırdır inşallah kızlar...” (MÜSAADENİZLE ÇOCUKLAR)	246
6c	“Çok yaşa! Sen de gör.” (NANE LİMON KABUĞU)	248
6c	“Yedin, içtin afiyet olsun.” (SÜLEYMAN)	267
6c	“Bir tek ona güven: Yolun açık olsun.” (YOL)	275
6c	“Tüh, tüh, tüh maşallah.” (SÜPER BABAANNE)	270

Tablo 4.2. *Tablonun devamı*

7a	<i>“Kozan yaylasından geldim, Barış’tır adım.”</i> (BİNBOĞA’NIN KIZI)	185
7a	<i>“Marmara, Ege, Karadeniz ve hatta Akdeniz...”</i> (CACIK)	188
7a	<i>“Ve hatta Atlas Okyanusu, ve hatta Hint Okyanusu, ve hatta ve hatta Büyük Okyanus bile...”</i> (CACIK)	189
7a	<i>“Bundan iyisi Şam’da kayısı...”</i> (EN BÜYÜK MEHMET BİZİM MEHMET)	204
7a	<i>“Jandarma, komando Doğu’ya da gitti Mehmet...”</i> (EN BÜYÜK MEHMET BİZİM MEHMET)	204
7a	<i>“Estergon, yedi krala saray olan Estergon!”</i> (ESTERGON)	206
7a	<i>“Rumeli gazileri, kelle verilir yer”</i> (kal’a) <i>verilmez.</i> (ESTERGON)	206
7a	<i>“Akma Tuna,akma bre Şahin aman!”</i> (ESTERGON)	206
7a	<i>“Sonunda ben de anladım hanyayı Konya’yı.”</i> (HEMŞERİM MEMLEKET NİRE)	225
7a	<i>“İşte Halep işte arşın.”</i> (İŞTE HENDEK İŞTE DEVE)	226
7a	<i>“Ozan, Ardahan’dan Kırkpınar’a dolaşsın.”</i> (KATİP ARZUHALİM)	230
7a	<i>“Toprak anam, Anadolu... Babamsa...”</i> (KAYALARIN OĞLU)	231
7a	<i>“Şam ipeğinden, urban giysen de...”</i> (KAZMA)	232
7a	<i>“Urfa, Diyarbakır gezdim, hele hele, yar yar, yar...”</i> (KÜHEYLAN)	239
7a	<i>“Rumeli’nde pek çok gezdim, hele hele, yar yar.”</i> (KÜHEYLAN)	239
7a	<i>“Tuna boyunda dolandım, hele hele, yar yar.”</i> (KÜHEYLAN)	239
7a	<i>“Kaf Dağı’nın ardında...”</i> (LAHBURGER)	240
8a	<i>“Baktım bir cilt şair Mehmet Akif...”</i> (ANAHTAR)	170
8a	<i>“Üç kalın cilt Mevlana, bir de Sinan.”</i> (ANAHTAR)	170
8a	<i>“Anlatsın Karacoğlan’ı Pir Sultan Abdal’ı Köroğlu’nu.”</i> (KATİP ARZUHALİM)	230
8b	<i>“Adem babayla, Havva anadan bu yana, çok şeyler söylendi...”</i> (ADEMOĞLU HAVVA KIZI)	159
8b	<i>“Nuh’un gemisinde bile,”</i> (ADEMOĞLU HAVVA KIZI)	160
8b	<i>“Kırk yamalı hırka yeter, “İdris biçmiş” der giyerim.”</i> (DÖRT KAPI)	198
8b	<i>“Nuh dedi kız babası,”</i> (EN BÜYÜK MEHMET BİZİM MEHMET)	205
8b	<i>“Bir sofraya kurulmuş ki, Halil İbrahim adına.”</i> (HALİL İBRAHİM SOFRASI)	219

Tablo 4.2. *Tablonun devamı*

8b	“İsmail’e inen koç...” (HALİL İBRAHİM SOFRASI)	219
8b	“Bense Nuh’un gemisinde tek başına gibi inan ki.” (KARA SEVDA)	229
8c	“Bum-ı növbet mizanet ber-tarın Afrasyap.” (AMAN YAVAŞ AHESTE)	169
8c	“İki büyük kitap Fatih Sultan.” (ANAHTAR)	170
8c	“Pir Sultan Abdal’ım hey Hızır Paşa ey...” (KATİP ARZUHALİM)	230
8c	“Bilgi Hatun, dokuz doğurmuş.” (NAZAR EYLE)	250
8d	“Leyla ile Mecnun, Ferhat ile Şirin.” (ADEMOĞLU HAVVA KIZI)	159
8d	“Kerem ile Aslı, Yusuf ile Züleyha gibi.” (ADEMOĞLU HAVVA KIZI)	159
8d	“Uğrunda yanayım, Kerem gibi gel!” (GEL)	207
8d	“Dağları deleyim, Ferhat gibi gel!” (GEL)	207
8d	“Kerem derdiyle yanarmış, Mecnun sararıp solarmış.” (SEHER VAKTİ)	264
8d	“İste canım vereyim Mecnun gibi gel!” (GEL)	207
8e	“Zeynep’im bekler diye.” (İŞTE HENDEK İŞTE DEVE)	226
8e	“Oğlansa Ozan, kızsı Ceylan.” (KAYALARIN OĞLU)	230
8e	“Dünyalar güzeli Kezban.” (KEZBAN)	233
8e	“Düt düd düd Düriye,” (KOMŞU KIZI DÜRİYE.)	237
8e	“Neslihan derler güzelin, adını duydum, breh breh!” (KÜHEYLAN)	239
8e	“Aslıhan derler güzelin, adını duydum, breh breh!” (KÜHEYLAN)	239
8e	“Halamın kızı Zehra...” (ZEHRA)	278
8f	“Ali yazar, Veli bozar...” (ALİ YAZAR, VELİ BOZAR)	166
8f	“Öksüz doğdu Mehmet...” (EN BÜYÜK MEHMET BİZİM MEHMET)	205
8f	“Oğlansa Ozan, kızsı Ceylan.” (KÂTİP ARZUHALİM)	230
8f	“Osman, deli bir oğlan, daha on yedisinde.” (OSMAN)	254
8f	“Yıllar önce gurbete gitti Süleyman.” (SÜLEYMAN)	267
9a	“Korkunun ecele faydası yok.” (ABBAS YOLCU)	157
9a	“Canı kaymak isteyen, cebinde manda taşır.” (ACIĞ DA BAĞA VİR)	158
9a	“Erkekse mangal yürek.” (ADEMOĞLU HAVVA KIZI)	159

Tablo 4.2. *Tablonun devamı*

9a	“Davulu dengi dengine, vurmak gerek.” (ADEMOĞLU HAVVA KIZI)	159
9a	“Leylekler lak lak edip, peynir gemisi yüklerken...” (AHMET BEYİN CEKETİ)	162
9a	“Keskin sirke küpüne zarar.” (ALİ YAZAR, VELİ BOZAR)	166
9a	“Allah’ım güç ver bana, sığındım sana.” (ALLAH’IM GÜÇ VER BANA)	168
9a	“Sabırlı derviş muradına ermiş.” (AMAN YAVAŞ AHESTE)	169
9a	“Aşkın gözü kör olurmuş.” (ANAHTAR)	171
9a	“Ayrılık geldi başa katlanmak gerek.” (ARKADAŞIM EŞŞEK)	173
9a	“Bir hayli garibime gitti doğrusu...” (AYI)	174
9a	“Armudun iyisini aylar yer.” (AYI)	174
9a	“Mahalle duyar rezil olursun.” (AYI)	175
9a	“Soğuktan donanı buzla ovarlar.” (CACIK)	189
9a	“Böyle gelmiş böyle gidecek.” (CACIK)	189
9a	“Kara haber tez duyulur.” (CAN BEDENDEN ÇIKMAYINCA)	190
9a	“Açtırdın bana kutuyu, zorla söyledin bana kötüyü.” (DELİKANLI GİBİ)	194
9a	“Saldım çayıra Mehmet, mevlam kayıra Mehmet.” (EN BÜYÜK MEHMET BİZİM MEHMET)	204
9a	“Arpa buğday yan yana orak istemez.” (GİBİ GİBİ)	208
9a	“Gönül ferman dinlemiyor.” (GÖNÜL FERMAN DİNLEMİYOR)	209
9a	“Bir gün olur devran döner, vade gelir yollar biter.” (GÖNÜL FERMAN DİNLEMİYOR)	209
9a	“Usta terzi, dar kumaştan, bol gömlek diker.” (HALK İÇİNDE MUTEBER)	221
9a	“İşte Halep işte arşın.” (İŞTE HENDEK İŞTE DEVE)	226
9a	“Bir fincan kahvenin kırk yıl hatrı var.” (KAZMA)	232
9a	“Komşunun tavuğu, komşuya kaz görünür dersin...” (KAZMA)	232
9a	“Kaz gelecek yerden tavuk esirgemezsen...” (KAZMA)	232
9a	“Ateş düştüğü yeri yakar.” (KEZBAN)	233

Tablo 4.2. *Tablonun devamı*

9a	“Hayırsız evlat üzümünü yemiş ama, merak edip de sormamış.” (KEZBAN)	233
9a	“Kitabını uyduran, kervanı yükleyip yükse dağlardan aşırır.” (KEZBAN)	233
9a	“Beceriksiz kişi, sağa sola bakınıp da, düz ovada yolunu şaşırır.” (KEZBAN)	233
9a	“Altın çöpe düşse değerini kaybeder mi?” (KOMŞU KIZI DÜRİYE)	238
9a	“Sona kalan donup, saçını da yolsa.” (LAHBURGER)	242
9a	“Bir çiçekle bahar olmaz.” (NANE LİMON KABUĞU)	248
9a	“Zürefanın düşkünü, beyaz giyer kış günü.” (NANE LİMON KABUĞU)	248
9a	“Çoğu zaman hesap çarşıya uymaz. (NANE LİMON KABUĞU)	249
9a	“Barış iğneyi kendine batırır, çuvaldızı başkasına.” (NANE LİMON KABUĞU)	249
9a	“Silahla mertlik olmaz, Osman!” (OSMAN)	254
9a	“Dişi kuş yuvasını severek kuracak ki bu iş tamamına ersin.” (SUPER BABAANNE)	270
9b	“Abbas yolcu.” (ABBAS YOLCU)	157
9b	“Bir ömür tükettikten sonra...” (ABBAS YOLCU)	157
9b	“Bu dünyadan göçmek var ya!” (ABBAS YOLCU)	157
9b	“Çevir kazı yanmasın, aman kuzu yanmasın.” (ACIH DA BAĞA VİR)	158
9b	“Sonradan görmesi meğersem ne püskül.” (ACIH DA BAĞA VİR)	158
9b	“Selam verdi, gördün mü?” (ACIH DA BAĞA VİR)	158
9b	“Selamını aldın mı?” (ACIH DA BAĞA VİR)	158
9b	“Sevda üzerine, sayısız türküler yakıldı...” (ADEMOĞLU HAVVA KIZI)	159
9b	“Deli gönül sevdi mi...” (ADEMOĞLU HAVVA KIZI)	159
9b	“Kapıyı çalmaya cesaretim yok.” (AFFET BENİ)	161
9b	“Kimi sırt üstü yatar, kimi boşa gezerken...” (AHMET BEYİN CEKETİ)	162
9b	“Diktirir ya, mahalleye dert oldu...” (AHMET BEYİN CEKETİ)	162

Tablo 4.2. *Tablonun devamı*

9b	<i>“Ama bir kefen parası bulamadı mahalleli.”</i> (AHMET BEYİN CEKETİ)	163
9a	<i>“Kul Ahmet dedi: “Yalan dünya!”</i> (AHMET BEYİN CEKETİ)	163
9a	<i>“Dinle sevdiceğim, göz bebeğim tatlı dillim.”</i> (AL BENİ)	164
9b	<i>“Hasret kaldım gül yüzüne.”</i> (AL BENİ)	165
9b	<i>“İstersen vur yerden yerlere,”</i> (AL BENİ)	165
9b	<i>“Ali yazar, Veli bozar,”</i> (ALİ YAZAR, VELİ BOZAR)	166
9b	<i>“Rahmet yağarken dostlar...”</i> (ALİ YAZAR, VELİ BOZAR)	166
9b	<i>“Düşerim, dost gözünden.”</i> (ALİ YAZAR, VELİ BOZAR)	166
9b	<i>“Bir sözden dönsem, çok mu?”</i> (ALİ YAZAR, VELİ BOZAR.)	166
9b	<i>“Devran dönüyor dostlar...”</i> (ALİ YAZAR, VELİ BOZAR)	166
9b	<i>“Senin için gökkubbeyi yerlere çalarım yar.”</i> (ALLA BENİ)	167
9b	<i>“Senin için dağları deler yol açarım yar.”</i> (ALLA BENİ)	167
9b	<i>“Çıra gibi uğrunda ben yanayım yar.”</i> (ALLA BENİ)	167
9b	<i>“Bu ne dayanılmaz acı, sabır ver bana.”</i> (ALLAH’IM GÜÇ VER BANA)	168
9b	<i>“Yeter artık çektiklerim, bitsin artık bu ceza.”</i> (ALLAH’IM GÜÇ VER BANA)	168
9b	<i>“Artık kırıldı kalemim.”</i> (ALLAH’IM GÜÇ VER BANA)	168
9b	<i>“Acelesine olana ağır ol demiş...”</i> (AMAN YAVAŞ AHESTE)	169
9b	<i>“Aheste çek kürekleri, aheste!”</i> (AMAN YAVAŞ AHESTE)	169
9b	<i>“Eğer kalbime girmek istiyorsan.”</i> (ANAHTAR)	170
9b	<i>“Yemeden içmeden kesildin gene.”</i> (ANAHTAR)	170
9b	<i>“Düşün taşın bu gece.”</i> (ANAHTAR)	171
9b	<i>“Bir türkü tutturmışum, duyuyorsun değil mi?”</i> (ANLIYORSUN DEĞİL Mİ?)	172
9b	<i>“Zaman akmıyor sanki, saatler durmuş bugün...”</i> (ANAHTAR)	172
9b	<i>“Kaç yıl oldu saymadım köyden göçeli.”</i> (ARKADAŞIM EŞŞEK)	173
9b	<i>“Dün yine seni andım, gözlerim doldu.”</i> (ARKADAŞIM EŞŞEK)	173
9b	<i>“Sar kız minik buzağıyı sütten kesti mi?”</i> (ARKADAŞIM EŞŞEK)	173
9b	<i>“Bir hayli garibime gitti doğrusu...”</i> (AYI)	174
9b	<i>“Adamın kafası bir atarsa...”</i> (AYI)	175

Tablo 4.2. *Tablonun devamı*

9b	“Bayramlık ağzını bir açarsa...” (AYI)	175
9b	“Kaptırmaların kimseye, kafalarını kollarını.” (AYI)	175
9b	“Bozulmasın ağzımızın tadı.” (AYI)	175
9b	“Bir eli yağda bir eli bağda.” (AYI)	175
9b	“Seher vakti bir güzele vuruldum.” (AYI)	176
9b	“Bu can kurban tatlı dile.” (AYNALI KEMER)	176
9b	“Şu dağlarda çiçek oldum, aşkımdan sarardım soldum.” (BAL BÖCEĞİ)	177
9b	“Gelir de koynuna girerim ama.” (BAL BÖCEĞİ)	177
9b	“Kurtar beni elalemin dilinden.” (BAL BÖCEĞİ)	178
9b	“Hep içine attın.” (BALLI KAYMAK)	179
9b	“Seni, benim elimden kimse alamaz.” (BALLI KAYMAK)	179
9b	“Al beni kollarına.” (BALLI KAYMAK)	179
9b	“Bakmaya kıyamazdım, öyle güzeldi, Bal Sultan.” (BAL SULTAN)	180
9b	“Aşk ateşiyle yanmayan nasıl ocak yakmış.” (BAL SULTAN)	180
9b	“Nasıl için yanıyor.” (BEYHUDE GEÇTİ YILLAR)	183
9b	“Eğer kalbin kırıkta dost yüzünden.” (BİR SELAM SANA)	186
9b	“Al selamını gönül dağlarından.” (BİR SELAM SANA)	186
9b	“Arasıra bize göz kırparsın.” (BUGÜN BAYRAM)	187
9b	“Sen soğuk günlerde kalbimi ısıtan...” (BUGÜN BAYRAM)	187
9b	“Gönül alır bu güzel çiçekler.” (BUGÜN BAYRAM)	187
9b	“Oğlan aldı başını gitti, kız zaten lafımı dinlemezdi.” (CACIK)	188
9b	“Kırk bin derde deva olur, diyorum.” (CACIK)	188
9b	“Can bedenden çıkmayınca.” (CAN BEDENDEN ÇIKMAYINCA)	190
9b	“Kırıldı kanadım kolum...” (CAN BEDENDEN ÇIKMAYINCA)	191
9b	“Kurban olam yol ver geçem.” (DAĞLAR DAĞLAR)	192
9b	““Gelsin yüzleşsin” demişsin...” (DELİKANLI GİBİ)	193
9b	“Hem başı belli, hem sonu...” (D.G.)	193
9b	“Paylaşacak bir kozum yok.” (DELİKANLI GİBİ)	193
9b	“Ama paylaş, beni dinle, paylaşırsan sevaba girersin.” (DIRAL DEDE’NİN DÜDÜĞÜ)	195

Tablo 4.2. *Tablonun devamı*

9b	“Hele destur! Gözümüz yok, afiyet şeker olsun.” (DIRAL DEDE’NİN DÜDÜĞÜ)	195
9b	“Bir kulak ver de, dinle sağır sultanın duyduğunu.” (DIRAL DEDE’NİN DÜDÜĞÜ)	195
9b	“Aç gözünü, daha vakit erken, gör şeytanın gör dediğini.” (DIRAL DEDE’NİN DÜDÜĞÜ)	195
9b	“Hele destur! Zayıfları ezmedin mi söyle?” (DIRAL DEDE’NİN DÜDÜĞÜ)	195
9b	“Bir anda bütün dünyam karardı.” (DOMATES BİBER PATLICAN)	196
9b	“Sana deli gibi aşık olduğumu söyleyebilseydim.” (DOMATES BİBER PATLICAN)	196
9b	“Göz göze geldiğimiz o anda, sanki dilim tutuldu.” (DOMATES BİBER PATLICAN)	196
9b	“Oysa bütün cesaretimi toplayıp sana gelmişim.” (DOMATES BİBER PATLICAN)	196
9b	“Uzaklarda bir yerlerde bir şeyler kök salıyor.” (DOMATES BİBER PATLICAN)	196
9b	“Kırk yıl sana köle olayım.” (DOMATES BİBER PATLICAN)	198
9b	“Aslında dizlerinde derman olsa...” (DUT AĞACI)	200
9b	“Hiç yolumdan döner miyim?” (EĞRİ EĞRİ)	201
9b	“Döne döne başı döndü Mehmet.” (EN BÜYÜK MEHMET BİZİ MEHMET)	204
9b	“Bundan iyisi Şam’da kayısı...” (EN BÜYÜK MEHMET BİZİ MEHMET)	204
9b	“Eridi de bitti Mehmet.” (EN BÜYÜK MEHMET BİZİ MEHMET)	204
9b	“Dağları deleyim , Ferhat gibi gel!” (GEL)	207
9b	“İste canım vereyim, Mecnun gibi gel!” (GEL)	207
9b	“Bir şarkı olup dillere düşmeden söylenmeyi.” (GEL)	207
9b	“Toz duman gelip, sana yüz sürmeyi...” (GEL)	207
9b	“Biraz cilve, aşkın biberi tuzu.” (GİBİ GİBİ)	208
9b	“Senin bana gönlün var gibi gibi.” (GİBİ GİBİ)	208
9b	“Sen de fazla naz ediyorsun amma...” (GİBİ GİBİ)	208

Tablo 4.2. *Tablonun devamı*

9b	<i>“Kırk yılda bir gelir Barış gibisi.”</i> (GİBİ GİBİ)	208
9b	<i>“Yollara düştüm derdinden.”</i> (GÖNÜL FERMAN DİNLEMİYOR)	209
9b	<i>“Bir gün elbet dolar çilem.”</i> (GÖNÜL FERMAN DİNLEMİYOR)	209
9b	<i>“Ben bu yola kurban olam.”</i> (GÖNÜL FERMAN DİNLEMİYOR)	209
9b	<i>“Kara toprak ver yârimi.”</i> (GÖNÜL FERMAN DİNLEMİYOR)	209
9b	<i>“Elimden aldığın gibi.”</i> (GÖNÜL FERMAN DİNLEMİYOR)	209
9b	<i>“Bir gün olur devran döner.”</i> (GÖNÜL FERMAN DİNLEMİYOR)	209
9b	<i>“Vade gelir yolar biter.”</i> (GÖNÜL FERMAN DİNLEMİYOR)	209
9b	<i>“Deli gönül çoştı çağlar...”</i> (GÖNÜL FERMAN DİNLEMİYOR)	209
9b	<i>“Barış, derdine dert katar.”</i> (GÖNÜL FERMAN DİNLEMİYOR)	209
9b	<i>“Sen cennete uçtun ama...”</i> (GÜL BEBEĞİM)	210
9b	<i>“Kokun sinmiş yatağıma, odama...”</i> (GÜL BEBEĞİM)	210
9b	<i>“İçime hapsediyorum seni...”</i> (GÜL BEBEĞİM)	210
9b	<i>“Hani bana verdiğin sözler.”</i> (GÜL BEBEĞİM)	210
9b	<i>“Ayrılık acısını gel bana sor.”</i> (GÜL BEBEĞİM)	210
9b	<i>“Dar geliyor bana bu yerler...”</i> (GÜL BEBEĞİM)	211
9b	<i>“Güle güle oğlum demek artık sen de yuva kuruyorsun.”</i> (GÜLE GÜLE OĞLUM)	212
9b	<i>“Sar onu kollarınla sar, sar, sar.”</i> (GÜLE GÜLE OĞLUM)	212
9b	<i>“Alnıma kara yazı yazılmış ki yok ilacı.”</i> (GÜLME HA GÜLME)	213
9b	<i>“Kurt kuzuya kem bakınca.”</i> (HALHAL)	217
9b	<i>“Bir bakışı canlar yakar.”</i> (HALHAL)	217
9b	<i>“Yan gözle bakmaz iken.”</i> (HALİL İBRAHİM SOFRASI)	219
9b	<i>“İsmail’ e inen koç, kurban edilmemişken...”</i> (HALİL İBRAHİM SOFRASI)	219
9b	<i>“Alnı açık gözlü toklar...”</i> (HALİL İBRAHİM SOFRASI)	220
9b	<i>“El pençe divan dursa.”</i> (HALİL İBRAHİM SOFRASI)	220
9b	<i>“Aldanıp kanma dostum.”</i> (HALİL İBRAHİM SOFRASI)	220
9b	<i>“Vade gelmişse eğer.”</i> (HALK İÇİNDE MUTEBER)	221
9b	<i>“Hatırlasana, hani bana söz vermiştin?”</i> (HATIRLASANA)	223
9b	<i>“Acı çektirme bana.”</i> (HAYIR HAYIR)	224

Tablo 4.2. *Tablonun devamı*

9b	<i>“Kendimi bildim bileli, yollarda tükettim bir ömrü.” (HEMŞERİM MEMLEKET NİRE?)</i>	225
9b	<i>“Sanki insanlık pazara çıkmış, ekmek aslanın ağzında. (HEMŞERİM MEMLEKET NİRE?)</i>	225
9b	<i>““Bir döşek de serelim buyur.” diyen yok. (HEMŞERİM MEMLEKET NİRE?)</i>	225
9b	<i>““Kaşının altında gözün var” diye silahlanıp ölüme koşarken...” (HEMŞERİM MEMLEKET NİRE?)</i>	225
9b	<i>“Kara sevda, kara sevda dedikleri daha ne olabilir ki?” (KARA SEVDA)</i>	229
9b	<i>“Nasıl anlatsam bilemiyorum, gözlerim kararıyor.” (KARA SEVDA)</i>	229
9b	<i>“Kurban olam, kalem tutan ellere...” (KATİP ARZUHALİM)</i>	230
9b	<i>“En acısı, bacılarımızın yüzüne bakamaz olmuşuz...” (KATİP ARZUHALİM)</i>	230
9b	<i>“Kara kara bulutlar dolaşmış bu cennet vatan üzerinde.” (KATİP ARZUHALİM)</i>	230
9b	<i>“Kök salmaya başladım o sabah...” (KAYALARIN OĞLU)</i>	231
9b	<i>“Doğuşunu beraberce seyre koyulduk.” (KAYALARIN OĞLU)</i>	231
9b	<i>“Dilim sürçerse, kusura bakmayın.” (KAZMA)</i>	232
9b	<i>“Bu kafayla bir baltaya sap olamazsın amma...” (KAZMA)</i>	232
9b	<i>“Sen yan gelip yatar, karnın guruldarken...” (KAZMA)</i>	232
9b	<i>“Zemzem suyuyla yıkansan bile...” (KAZMA)</i>	232
9b	<i>“Dünya ahiret keyif sürmek için...” (KAZMA)</i>	232
9b	<i>“Mutlak dönmeli helal alın teri.” (KAZMA)</i>	232
9b	<i>“İnsanın bir kez ters gitmesin işi...” (KAZMA)</i>	232
9b	<i>“Al gülüm ver gülüm, al gülüm ver gülüm.” (KEZBAN)</i>	232
9b	<i>“Bir bakışın yeter düşerim yollara.” (KEZBAN)</i>	233
9b	<i>“Babası didinip çabalamış...” (KEZBAN)</i>	233
9b	<i>“Kitabına uyduran, kervanı yükleyip...” (KEZBAN)</i>	233
9b	<i>“Yüksek dağlar aşırır.” (KEZBAN)</i>	233
9b	<i>“Abdi ve Hakkı beyler rahmetlik oldu.” (KIRIK BİR FİNCAN)</i>	234
9b	<i>“Başın öne eğik bir suçlu gibi...” (KOL DÜĞMELERİ)</i>	236

Tablo 4.2. *Tablonun devamı*

9b	“Naz etme gel beriye...” (KOMŞU KIZI DÜRİYE)	237
9b	“İnsan attan inip hiç eşeğe biner mi?” KOMŞU KIZI DÜRİYE)	238
9b	“Sürdüler meydana.” (LAHBURGER)	240
9b	“Çektiler silahları...” (LAHBURGER)	240
9b	“Çünkü ilahlar kurban ister.” (LAHBURGER)	240
9b	“Sen sofranı kur yemeyen yoktur...” (LAHBURGER)	241
9b	“Bin derde deva maydanozuyla.” (LAHBURGER)	241
9b	“Mahkûm ettik kendimizi.” (MAHKÛM)	244
9b	“Büyükler kös kös otururken...” (MÜSAADENİZLE ÇOCUKLAR)	245
9b	“Adam oluvermiş çocuklar.” (MÜSAADENİZLE ÇOCUKLAR)	245
9b	“Sahip olalım dilimize...” (MÜSAADENİZLE ÇOCUKLAR)	245
9b	“Aç koynuna kuş konsun.” (MÜSAADENİZLE ÇOCUKLAR)	245
9b	“Bir omuz at sağdan solla.” (MÜSAADENİZLE ÇOCUKLAR)	246
9b	“İş başa düştü çocuklar...” (MÜSAADENİZLE ÇOCUKLAR)	246
9b	“Deli gibi seviyorum, ölümüne sev beni.” (MÜSAADENİZLE ÇOCUKLAR)	247
9b	“Can pazarı bu oyun olmaz.” (CACIK)	248
9b	“Sonunda şifayı kapıp da şaşırınca...” (NANE LİMON KABUĞU)	248
9b	“Bin derde deva geliyor.” (NANE LİMON KABUĞU)	248
9b	“Sen tertibini al önünü kış tut...” (NANE LİMON KABUĞU)	249
9b	“Sonra dizini döversin.” (NANE LİMON KABUĞU)	249
9b	“Bol keseden aklı olan buna dağıtır.” (NANE LİMON KABUĞU)	249
9b	“Darısı kendi başına.” (NANE LİMON KABUĞU)	249
9b	“Nazar eyle, nazar eyle...” (NAZAR EYLE)	250
9b	“Bilge hatun dokuz doğurmuş.” (NAZAR EYLE)	250
9b	“Dokuzu birden kılıç kuşanmış.” (NAZAR EYLE)	250
9b	“Düğün dernek kırk gece sürmüş.” (NAZAR EYLE)	250
9b	“Avucuna bir kuş konmuş...” (NAZAR EYLE)	250
9b	“Ahu gibi gözlerin, baktıkça yürek yakan yar olsa...” (NE OLA, YAR OLA!)	252
9b	“Boynu bükük çiçeklerden, daha hüznün verici.” (NE OLA, YAR OLA!)	252

Tablo 4.2. *Tablonun devamı*

9b	“Buğulu gözleriyle, yollarını bekleyen yar ola...” (NE OLA, YAR OLA!)	252
9b	“Enginlere yelken açtım...” (NEREDE)	253
9b	“Şifa bulmaz derde düştüm...” (NEREDE)	253
9b	“Yıllar önce telli duvaklı...” (NEREDE)	253
9b	“Can yoldaşım kadını nereden?” (NEREDE)	253
9b	“Seni oyuna getirdiler Osman.” (OSMAN)	254
9b	“Gel, büyük sözü dinle Osman.” (OSMAN)	254
9b	“O kızı sana yar etmezler.” (OSMAN)	254
9b	“Gönül verenler...” (OSMAN)	254
9b	“Bir dikili taşı var.” (OSMAN)	254
9b	“Bir de ağızdan ağıza, dalga dalga yayılan.” (OSMAN)	254
9b	“Şerife ay parçası, Şerife elma yarısı...” (OSMAN)	254
9b	“Bir hüznün çöker, dolar gözlerim.” (ÖLÜM ALLAH’IN EMRİ)	256
9b	“Kim aramış kim bulmuş dertlerine çare.” (ÖLÜM ALLAH’IN EMRİ)	256
9b	“Karlı dağlardan aşan yollara...” (ÖLÜM ALLAH’IN EMRİ)	256
9b	“İstemen tatsın aşk acısını.” (ÖLÜM ALLAH’IN EMRİ)	256
9b	“Adım anılmaz oldu.” (ÖMRÜMÜN SONBAHARINDA)	257
9b	“Gönlüm katlansın diye...” (ÖMRÜMÜN SONBAHARINDA)	257
9b	“Saçlarıma düştü aklar...” (ÖMRÜMÜN SONBAHARINDA)	257
9b	“Döktüğüm gözyaşları...” (ÖMRÜMÜN SONBAHARINDA)	257
9b	“Elimden kaçırdığım...” (ÖMRÜMÜN SONBAHARINDA)	257
9b	“Bir avuç dostum kaldı.” (ÖMRÜMÜN SONBAHARINDA)	257
9b	“El ele söz vermiştik, bu sahilde.” (SAHİLDE)	259
9b	“Seni bana çok gördüler...” (SAHİLDE)	259
9b	“Sonra o da kanunu ile eşil ederdi Sakız Hanım’a.” (SAKIZ HANIM MAHUR BEY)	260
9b	“Yorgun ellerinden dökülürdü nağmeler.” (SAKIZ HANIM MAHUR BEY)	260
9b	“Boynu bükük kanun ve kanunun göğsüne...” (SAKIZ HANIM MAHUR BEY)	260

Tablo 4.2. *Tablonun devamı*

9b	“Yaz tahtaya bir daha, tut defteri kitabı...” (SARI ÇİZMELİ MEHMET AĞA)	261
9b	“Yaz dostum, Barış söyler kendi bir ders alır mı?” (SARI ÇİZMELİ MEHMET AĞA)	261
9b	“Yaz dostum, su üstüne yazı yazan kalır mı?” (SARI ÇİZMELİ MEHMET AĞA)	261
9b	“Rüyama giriver bu gece.” (SARIL BANA)	262
9b	“Helalim oluver bu gece.” (SARIL BANA)	262
9b	“Ateşe at beni, sar kollarınla.” (SARIL BANA)	262
9b	“Gururumu aldım ayaklar altına...” (SARIL BANA)	262
9b	“Koptu fırtına, dört bir yanımda...” (SARIL BANA)	263
9b	“Sabah seher vakti düştüm yola.” (SEHER VAKTİ)	264
9b	“Bağrım yanık, yeter sorma.” (SEHER VAKTİ)	264
9b	“Günler boyu yol aldım, durmadım.” (SEHER VAKTİ)	264
9b	“Dağlar, taşlar geçit verdi...” (SEHER VAKTİ)	264
9b	“Çayır, çimen kilim serdi...” (SEHER VAKTİ)	264
9b	“Gece, gündüz, başın beklemiştim.” (SEHER VAKTİ)	264
9b	“Yarım, son uykuya daldı...” (SEHER VAKTİ)	264
9b	“Yıllarca kurda kuşa dert yandım.” (SEHER VAKTİ)	264
9b	“Kerem derdiyle yanarmış...” (SEHER VAKTİ)	264
9b	“Mecnun sararıp solarmış.” (SEHER VAKTİ)	264
9b	“Yarım için bu şarkıyı düzdüm.” (SEHER VAKTİ)	264
9b	“Ok gibi bağrını deler...” (SEHER VAKTİ)	264
9b	“Nasıl ağır gelmez mi sıla?” (SEHER VAKTİ)	264
9b	“Benim derdim beni vurdu yola.” (SEHER VAKTİ)	264
9b	“Yardım et hocam, kurban olam.” (S.O.S.)	265
9b	“Barış kul sana kurban.” (SÖYLE ZALİM SULTAN)	266
9b	“Yıllar önce gurbete gitti Süleyman.” (SÜLEYMAN)	266
9b	“Büyük şehirde, büyük adam olmuş Süleyman.” (SÜLEYMAN)	267
9b	“Sofrayı kurduk, düğüm misali, Süleyman.” (SÜLEYMAN)	267
9b	“Müsaade et de bi tadına bakalım, Süleyman.” (SÜLEYMAN)	267
9b	“Tam yüreğinden vurulmuş.” (SUPER BAANNE)	269

Tablo 4.2. *Tablonun devamı*

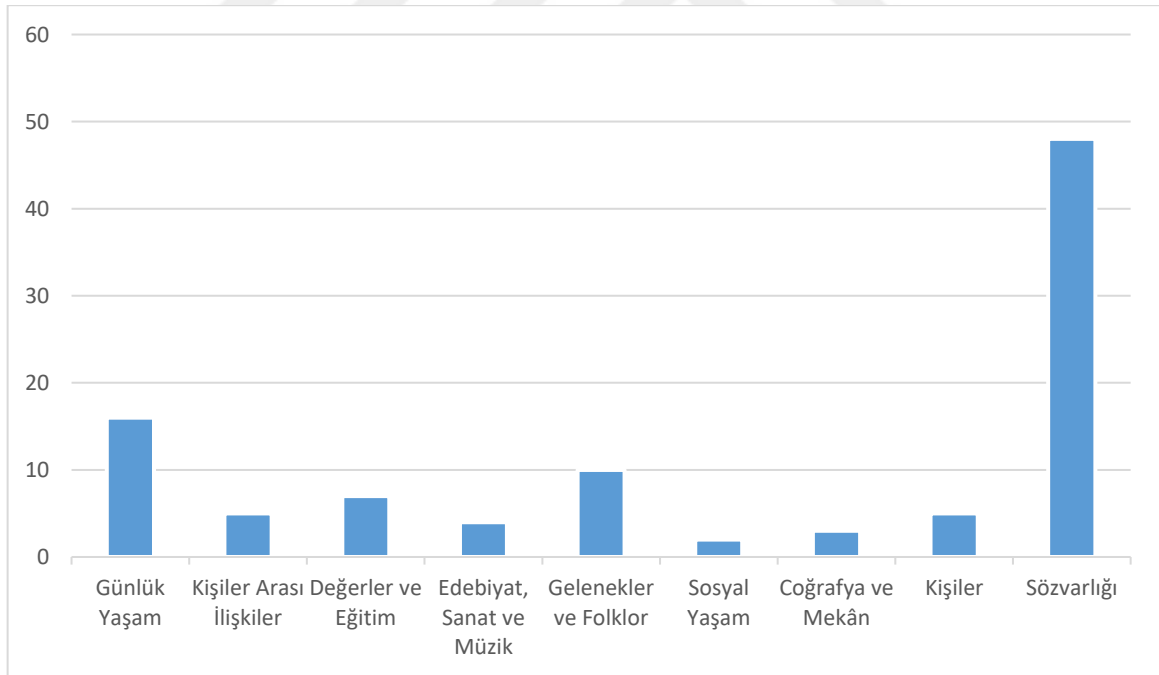
9b	<i>“Haşifçe bıyığını burmuş.”</i> (SUPER BAANNE)	269
9b	<i>“Kırk yıl bir yastıkta kırk yıl.”</i> (SUPER BAANNE)	269
9b	<i>“Bu iş tamamına ersin.”</i> (SUPER BAANNE)	270
9b	<i>“Sen yeni yuva kurarken”</i> (UNUTAMADIM)	271
9b	<i>“Aranıza girmeyeceğim.”</i> (UNUTAMIYORIM)	272
9b	<i>“Gözlerim bir kurşun gibi ağır ağır açıldı bu sabah.”</i> (YENİ BİR GÜN DOĞDU MERHABA)	273
9b	<i>“Aşıklar boynunu bükse de...”</i> (YİNE YOL GÖRÜNDÜ)	274
9b	<i>“Uçsuz bucaksız bir yolda...”</i> (YOL)	275
9b	<i>“Ömür bitse de yol bitmeyecek.”</i> (YOL)	275
9b	<i>“Bazen buz gibi pınardan, içiyorum kana kana.”</i> (YOL)	275
9b	<i>“Bu yolda ölmek var belki de dönmemek...”</i> (YOL)	275
9b	<i>“Dünya hancı, biz garip yolcu.”</i> (YOL)	275
9b	<i>“Allah’a can borcu olmak.”</i> (YOL)	275
9b	<i>“Topraktan geldi insan.”</i> (YOL)	275
9b	<i>“Yine toprağa dönecek insan.”</i> (YOL)	275
9b	<i>“Hakikat sofrası kurulunca.”</i> (YOLLA YARİM TEZ YOLLA)	276
9b	<i>“Söylemeye varmıyor dilim.”</i> (YOLLA YARİM TEZ YOLLA)	276
9b	<i>“Ne olur affet beni Allah aşkına.”</i> (YOLLA YARİM TEZ YOLLA)	276
9b	<i>“Sazım çalmaz oldu tutmuyor elim.”</i> (YOLLA YARİM TEZ YOLLA)	276
9b	<i>“Ne olur affet beni, Allah aşkına.”</i> (YOLLA YARİM TEZ YOLLA)	276
9b	<i>“Hasret kaldım seni sevmeye...”</i> (YOLLA YARİM TEZ YOLLA)	276
9b	<i>“Coştı gönlüm, sel gibi çağlar.”</i> (YOLLA YARİM TEZ YOLLA)	276
9b	<i>“Usulca göğsüne yaslanıp...”</i> (YOLLA YARİM TEZ YOLLA)	276
9b	<i>“Aramıza girmiş dumanlı dağlar.”</i> (YOLLA YARİM TEZ YOLLA)	276
9b	<i>“Yol verin ağalar beyler...”</i> (YOL VERİ AĞALAR BEYLER)	277
9b	<i>“Dostlar başına.”</i> (ZEHRA)	278
9b	<i>“Gece yatisına Zehra!”</i> (ZEHRA)	278
9b	<i>“Bak işte sulandı gözlerim, yine dolu dolu oldu.”</i> (ZEHRA)	278
9b	<i>“Bak işte, bu haliyle beni ediyor, deli deli.”</i> (ZEHRA)	278
9b	<i>“Kulun olayım, kölen olayım.”</i> (ZEHRA)	278
9b	<i>“Kes ağlamayı, hala kızı Zehra...”</i> (ZEHRA)	278

Tablo 4.2. *Tablonun devamı*

9b	“Ama yine “Bana mısın? Demedi, Zehra.” (ZEHRA)	278
----	--	-----

Tablo 4.4. *Bariş Manço Şarkılarında Tespit Edilen Kültür Ögelerinin Oranları*

Ögeler	Frekans	Yüzdelik Değeri %
1 Günlük Yaşam	99	16
2 Kişiler Arası İlişkiler	34	5
3 Değerler ve Eğitim	46	7
4 Edebiyat, Sanat ve Müzik	22	4
5 Gelenekler ve Folklor	63	10
6 Sosyal Yaşam	11	2
7 Coğrafya ve Mekân	17	3
8 Kişiler	32	5
9 Sözvarlığı	300	48
TOPLAM	624	100

Şekil 4.1. *Kültürel Ögelerin Dağılımı Grafiği*

Kültür ögelerin yüzdelik dağılımı incelendiği zaman “Günlük Yaşam” ögelerine %16 oranında, “Kişiler Arası İlişkiler” ögelerine %5 oranında, “Değerler ve Eğitim” ögelerine %7 oranında, “Edebiyat, Sanat ve Müzik” ögelerine %4 oranında, “Gelenekler ve Folklor” ögelerine %10 oranında, “Sosyal Yaşam” ögelerine %2, “Coğrafya ve Mekân” ögelerine %3

oranında, “Kişiler” ögelerine %5 oranında, “Sözvarlığı” ögelerine %48 oranında yer verilmiştir.

Çalışmadan elde edilen bulgular şu şekilde yorumlanabilir:

“Günlük Yaşam” ögesi ile ilgili toplamda 99 adet kültürel öge bulunmaktadır. Şarkılar incelendiğinde günlük yaşam ögesinde en yoğun olarak görülen alt öge “yiyecek içecek” ile ilgili olan alt ögelerdir. Şarkı sözlerinde geçen erik, kiraz, armut, incir, limon, zeytin, gibi ögeler ülkemizin iklim çeşitliğinin bir sonucu olan çeşitli sebze ve meyvelerin varlığını yansıtmaktadır. Şarkı sözlerinde geçen börek, baklava, çorba, muhallebi gibi ögeler ise Türk mutfağına özgü zenginleri yansıtmaz. Dolayısıyla yabancılara Türk mutfak kültürünün aktarımında Barış Manço şarkıları etkili olabilir.

“Kişilerarası ilişkiler” ögelerine ait toplamda 34 öge bulunmaktadır. En sık kullanılan alt öge ise “aile yapıları ve ilişkileri” ile ögeler olduğu görülmektedir. Şarkı sözlerinde anne, baba, oğul, kız, baci, dede, nine, babaanne, gelin, amca, dayı gibi ögelerin yoğun bir şekilde kullandığı görülmektedir. Bu bulgular doğrultusunda Türk aile yapısı ve akrabalık ilişkilerinin tanıtılması amacıyla ilgili şarkılardan faydalanılabilir.

“Değerler ve Eğitim” ögelerine ait toplamda 46 öge tespit edilmiştir. En sık kullanılan alt ögenin “değerler” ögesi olduğu görülmektedir. Şarkı sözleri incelendiğinde sabır, sevgi, dostluk, yardımseverlik, vefa, çalışkanlık ile ilgili ögeler dikkat çekmektedir. Barış Manço’nun şarkı sözlerinde birçok değere ilişkin bulgular elde edilmiştir. Hem yabancılara Türkçe öğretiminde hem de Türkçe derslerinde değerlerin aktarımında ilgili şarkılardan yararlanılabilir.

“Edebiyat, Sanat ve Müzik” ögelerine ait toplamda 22 öge tespit edilmiştir. En sık kullanılan alt ögenin ise “müzik” olduğu görülmektedir. Şarkı sözlerinde saz, kemençe, kanun, davul, zurna gibi ögeler görülmektedir. Türk kültürüne özgü müzik aletlerinin tanıtımında ilgili şarkılardan yararlanılabilir.

“Gelenekler ve Folklor” ile ilgili 63 öge bulunmuştur. En sık kullanılan alt öge ise “ölüm” olduğu görülmektedir. Şarkı sözlerinde cennete uçmak, vade gelmek, can almak, toprağa gitmek, dünyanın faniliği gibi ölüm ile ilişkili ögeler kullanılmıştır. Türklerin inanç sistemi çerçevesinde verilen ölüm ile ilişkili ögelerin öğrencilere öğretiminde Barış Manço şarkılarından faydalanılabilir.

“Sosyal Yaşam” ögelerine ilişkin toplamda 11 öge tespit edilmiştir. Alt öge olarak “alkış ve güzel hareketler” e ilişkin ögeler tespit edilmiştir. Şarkılarda çok yaşa, maşallah, Allah daha çok versin, afiyet olsun gibi ögelere yer verilmiştir. Burada görüldüğü üzere Türk kültüründe iyi dilekler dua niteliği taşıyan ve inançla kaynaşmış ögelerden oluşmaktadır. Burada Türk

toplumunun inançlarının kültür ögeleri üzerinde etkisi olduğunu görmekteyiz. Türk kültürüne ait iyi dileklerin öğretiminde ilgili şarkılar kullanılabilir.

“Coğrafya ve Mekân” ögelerine ait 17 öge bulunmuştur. Alt öge olarak “yer” ögesinin ise sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Şarkılarda Konya, Urfa, Diyarbakır, Kırkpınar, Ardahan, Şam, Halep gibi ögelere yer verilmiştir. Tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış ve Türk kültürüne ait izler taşıyan bu şehirlerin tanıtılmasında ilgili şarkılar etkili bir kaynak olabilir.

“Kişiler” ögelerine ait toplamda 32 öge bulunmuştur. Alt öge olarak en sık “sıradan kadın isimleri” ögesine yer verilmiştir. Şarkılar incelendiğinde Zeynep, Zehra, Neslihan, Aslıhan, Düriye, Kezban gibi ögelere yer verildiği görülmüştür. İsimlerin öğretimi ile ilgili etkinliklerde Barış Manço şarkıları materyal olarak kullanılabilir.

“Sözvarlığı” ögelerine ait toplamda 300 öge tespit edilmiştir. Alt öge olarak “deyimler” ögesinin oldukça yoğun olarak kullandığı karşımıza çıkmaktadır. Şarkılarda yuva kurmak, kurban olmak, kalem tutmak, naz etmek, yol vermek gibi ögelerin sıkça kullanıldığı görülmektedir. Türk kültürün önemli bir parçası olan deyimlerin öğretiminde Barış Manço’nun şarkıları etkili bir kaynak olabilir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, öğrencilere sadece hedef dilin dil bilgisi kuralları ve kelimelerinin öğretimi ile yapılan dil öğretimiyle tam anlamıyla başarıya ulaşılamayacağı düşünülmektedir. Çünkü dil ve kültür birbiriyle sürekli etkileşim halinde olan ayrılmaz birer parçadır. Bir dili tam anlamıyla öğrenmek için de hedef dilin kültürünü iyi bilmek gerekir. Ancak bu sayede etkili bir dil öğretimi gerçekleşecektir.

Şarkıların kültür aktarım aracı olarak kullanımı yabancı dil öğretiminde oldukça etkili bir yöntemdir. Çünkü şarkılar, doğduğu toprakların kültüründen izler taşır. Aynı zamanda şarkılar öğrencilerin hedef dile olan motivasyonunu yükselterek eğlenceli ve verimli bir sınıf ortamı oluşturur.

Bu çalışmada, Barış Manço'nun sözleri kendisine ait olan şarkılarının kültür aktarımı açısından incelenmesiyle ile şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Barış Manço'nun şarkıları incelendiğinde kültürel öğelerin oldukça yoğun bulunduğu ve birçok cümlede birden fazla kültür ögesinin bir arada bulunduğu açıkça görülmektedir.

Barış Manço'nun şarkılarında toplam 624 kültürel öge tespit edilmiştir. “Günlük Yaşam” konusunda 99 öge bulunmuştur. Alt öge olarak da “yiyecek-içecek” unsurunun en çok kullanılan öge olduğu görülmektedir.

“Kişiler Arası İlişkiler” konusunda 34 öge bulunmuştur. En sık kullanılan alt öge ise “aile yapıları ve ilişkileri” olduğu görülmektedir.

“Değerler ve Eğitim” konusunda 46 öge bulunmuştur. En sık kullanılan alt öge ise “değerler” olduğu görülmektedir. Barış Manço şarkılarında değerler oldukça sık kullanılmıştır.

“Edebiyat, Sanat ve Müzik” konusunda 22 öge bulunmuştur. En sık kullanılan alt öge ise “müzik” olduğu görülmektedir.

“Gelenekler ve Folklor” konusunda 63 öge bulunmuştur. En sık kullanılan alt öge ise “ölüm” olduğu görülmektedir.

“Sosyal Yaşam” konusunda 11 öge bulunmuştur. En sık kullanılan alt öge ise “alkış ve güzel hareketler” olduğu görülmektedir.

“Coğrafya ve Mekân” konusunda 17 öge bulunmuştur. En sık kullanılan alt öge ise “yer” olduğu görülmektedir.

“Kişiler” konusunda 32 öge bulunmuştur. En sık kullanılan alt öge ise “sıradan kadın isimleri” olduğu görülmektedir.

“Sözvarlığı” konusunda 300 öge bulunmuştur. Barış Manço’nun şarkılarında atasözleri ve deyimlerin oldukça yoğun olduğu ve hem bu kategoride hem de genel kategoriler içerisinde “deyimler” alt ögesinin en sık kullanılan alt öge olduğu görülmektedir.

Genel olarak Barış Manço’nun şarkıları, kültür aktarımı açısından incelendiğinde şarkılarda, Türk kültürünü yansıtan ögelerin oldukça yoğun bir şekilde bulunduğu tespit edilmiştir. Barış Manço’nun şarkılarındaki her bir dizede bizi birkaç tane kültürel ögenin karşıladığını açıkça görmekteyiz dolayısıyla Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, değerli sanatçımız Barış Manço’nun şarkıları kültür aktarımı açısından önemli bir kaynak olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.2. Tartışma

Bu çalışmanın araştırma sorularından ilki “Barış Manço’nun şarkı sözlerindeki kültürel ögeler nelerdir?” sorusudur. Bu soru doğrultusunda Barış Manço’nun şarkılarının içerik yönünden: “Günlük Yaşam”, “Kişiler Arası İlişkiler”, “Değerler ve Eğitim”, “Edebiyat, Sanat ve Müzik”, “Gelenekler ve Folklor”, “Sosyal Yaşam”, “Coğrafya ve Mekân”, “Kişiler”, “Sözvarlığı” kültürel ögelerini içerdiği belirlenmiştir. Buradan hareketle, Barış Manço’nun şarkı sözlerinin Türk kültürünü yansıtan ögeler barındırdığı sonucuna ulaşabiliriz.

Çalışmada yanıt aradığımız araştırma sorularının ikincisi “Barış Manço’nun şarkı sözlerindeki kültürel ögelerin kullanım sıklığı nedir?” sorusudur. Bu çalışma doğrultusunda incelenen şarkı sözlerinde “Günlük Yaşam” kategorisine ait 99 öge, “Kişiler Arası İlişkiler” kategorisine ait 34 öge, “Değerler ve Eğitim” kategorisine ait 46 öge, “Edebiyat, Sanat ve Müzik” kategorisine ait 22 öge, “Gelenekler ve Folklor” kategorisine ait 63 öge, “Sosyal Yaşam” kategorisine ait 11 öge, “Coğrafya ve Mekân” kategorisine ait 17 öge, Kişiler kategorisine ait 32 öge, “Sözvarlığı” kategorisine ait 300 öge olmak üzere toplamda 624 adet öge tespit edilmiştir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Barış Manço’nun şarkı sözlerinde yer alan kültürel ögelerin kültür aktarımı açısından önemli bir öğretim materyali olduğu sonucuna ulaştığımız bu çalışmamızla ilgili olarak literatür tarandığında çalışmamızla benzerlik gösteren ve çalışmamızı destekler nitelikte olan çalışmaların olduğu görülmüştür:

Ataseven (1988) çalışmasında otantik materyal olan şarkıların öğretim aracı olarak kullanıma en uygun kaynak olduğunu belirtmiştir. Ayrıca çalışmada, şarkıların içinde

bulunduğu toplumun kültürünü yansıttığından ve kültürel öğeler bakımından zengin olduğundan dolayı şarkılardan yararlanılarak zengin bir sınıf ortamı oluşturabileceğinden bahsedilmiştir. Barış Manço'nun şarkılarının kültürel öğeler yönünden zengin olduğu sonucuna ulaştığımız için bu çalışma, bizim çalışmamızı destekler niteliktedir.

Çangal (2012) Türkçenin yabancılara öğretiminde türkülerimiz yoluyla kültür aktarımının öğretimi zenginleştireceğini ifade etmiştir. Ayrıca Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde müziğin faydalı olacağından ve türkülerin ezgili olmasından dolayı öğrenmeyi kolaylaştıracağından bahsedilmiştir. Bizim çalışmamızda da yabancı dil öğretiminde müziğin etkili olduğu belirtilmiş ve Barış Manço şarkıları yoluyla kültür aktarımının etkili olacağı belirtilmiştir. Bu yönüyle bu çalışma ile benzer bir sonuç elde edilmiştir.

Artuç (2013) çalışmasında Türkçenin yabancı dil olarak öğretimini eğlenceli ve verimli hale getirmek amacıyla Türk müziğinden yararlanılmasını gerektiğini düşünmektedir. Barış Manço eserlerinde Türk Kültürünü yansıttığından dolayı bu amaç için uygun olduğu düşünülmüştür. Çalışmada, Barış Manço'nun şarkı sözleri kültürel bağlamda incelenmiş ve şarkı sözlerinden örnekler verilmiştir. Barış Manço'nun şarkıları vasıtasıyla kültürümüze ait değerlerin etkili bir şekilde aktarılabilmesine sonucuna ulaşılmıştır. Bizim çalışmamızda da bu sonuçlarla ortak bir sonuç elde edilmiştir.

Okur ve Keskin (2013) çalışmalarında Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ve kültür aktarım araçlarından biri olan ders kitaplarının önemi sorgulanmış ve ders kitaplarındaki kültür aktarımı, İstanbul yabancılar için Türkçe öğretimi seti A1, A2, B1 ve B2 ders kitapları temel alınarak belirli ölçütlere göre incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Sonuç olarak İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti'nde temel seviye için kullanılan kitaplarda kültürel öğelerin az yer aldığı saptanmış, orta seviye ders kitaplarının değerlendirilmesinde ise bu öğelere daha fazla yer verilmesine rağmen kültürel öğelerden daha fazla yararlanılması gerektiği ifade edilmiştir. Barış Manço'nun şarkılarının kültürel öğeler yönünden zengin olması sebebiyle bu çalışma bizim çalışmamızdan farklılık göstermektedir.

Boztoprak, (2019), "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dede Korkut'un 20. Yüzyıldaki Yansıması Barış Manço Tipi" adlı makalesinde, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Dede Korkut Hikâyeleri, Dede Korkut ve Barış Manço şarkıları ve Barış Manço tipi önemli bir kaynak olarak bahsetmiştir. Çalışmada Barış Manço'nun şarkılarının kültürel açıdan oldukça zengin olduğundan bahsedilmiş ve kültür aktarımına yardımcı olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Bu yönüyle bizim çalışmamıza benzer bir sonuca ulaşılmıştır.

Dağdeviren ve Ogur (2019) çalışmasında Türk efsanelerinin, kültürel motifleri içermesi sebebiyle dil öğretimi açısından faydaları olduğunu belirtmiştir. Efsanelerin kültür aktarımında

gerekli yeterliliğe sahip olduğunu ve yabancı dil öğretiminde kültür aktarımı açısından efsane türünden faydalanılabileceğini vurgulamıştır. Çalışmada efsanelerde “kişiler arası ilişkiler” “değerler, inanışlar, tutumlar”, “coğrafya ve mekân”, “günlük yaşam”, “edebiyat, sanat ve müzik” gibi kültürel öğelerin olduğu belirlenmiştir. Bizim çalışmamızda da Barış Manço şarkı sözleri incelenmiş olup benzer kültürel öğelerin varlığı tespit edilmiştir.

Türkay Yavuzer (2020) çalışmasında, Türk Halk Müziği Sözlü Eserler Antolojisi ve Türk Halk Müziğinden Seçmeler kitabında yer alan 4265 adet türküyü, Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinde yer alan sosyokültürel öğeler bakımından incelemiştir. Elde edilen veriler ışığında Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde türkülerin kültür aktarımı açısından yeterli ve kullanılabilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmanın bulgular kısmında ifade edilen kültürel öğelerin bizim çalışmamızda elde edilen kültürel öğelerle benzerlikler olduğu görülmektedir.

Bedük (2023), “Babam ve Oğlum” filminin olay örgüsünün dikkat çekici olduğu ve Türk kültürünü yansıtan birçok öğeyi içinde barındırdığını belirtmiş ve filmlerin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültür aktarımı konusunda etkili bir materyal olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bizim çalışmamızda da bu çalışma sonucuna paralel olarak Barış Manço şarkılarının kültürel yönden oldukça zengin olduğu ve ders materyali olarak etkili olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Uysal ve Karakuş (2023) Şarkıların, Türk kültürünün önemli unsurlarından biri olan atasözleri ve deyimlerin aktarılmasında araç olarak kullanılabileceğine değinmiştir. Şarkıların, tekrara dayalı olması öğretilecek atasözü ve deyimlerin daha kolay anlaşılabilmesine olanak tanıdığı ve öğrencilerin ilgisini ve motivasyonunu artırarak kalıcı bir öğrenme ortamı sağladığı belirtmiştir. Bizim çalışmamızda Barış Manço’nun şarkı sözleri kültürel öğeler bakımından incelendiğinde özellikle deyimler ve atasözleri bakımından oldukça zengin olduğu sonucu elde edilmiştir. Dolayısıyla Barış Manço şarkıları deyim ve atasözlerinin öğrencilere aktarılması konusunda uygun bir seçim olduğundan bu çalışma, çalışmamızı desteklemektedir.

Vardar (2023) “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Türk Masallarının Kültür Aktarımında Kullanılması Üzerine Bir İnceleme: “Az Gittik Uz Gittik” Masal Kitabı Örneği” adlı araştırmasında, masalların yabancılar Türkçe öğretiminde kültürel unsurlar açısından yeterli olduğu ve Türk masalları vasıtasıyla gelecek nesillere kültür aktarımının önemli olduğunu belirtmiştir. Bizim çalışmamızda da Barış Manço şarkılarının kültürel unsurlar bakımından yeterli olduğu ve kültür aktarımı konusunda önemli olması yönünden benzer bir sonuç ortaya çıkmıştır.

Yapılan araştırmalardan hareketle Türkçenin yabancı dil olarak ğretiminde kültür aktarımı bağlamında şarkıların ve mziğın önemli bir yeri olduğu görülmekle birlikte şarkıların yanı sıra ders kitaplarının, masalların, efsanelerin, dizi ve filmlerin de Türk kültürünü öğrencilere aktarma noktasında etkili birer kaynak olduğu görülmektedir.

Türkçenin yabancı dil olarak ğretiminde kültür aktarımının önemini vurgu yapan bu çalışmada, araştırmanın örneklemini oluşturan 93 şarkıda 624 tane kültürel ge tespit edilmiştir. Bu geler, sınıflandırılırken Okur ve Keskin (2013) tarafından hazırlanan “Metinlere Yansıyan Kültürel ge ve Alt geler” tablosu araştırmacı tarafından uzman görüşleri doğrultusunda düzenlenmiş ve tabloya son hali verilerek kullanılmıştır.

Sonuç olarak dil ve kültürün sıkı bir etkileşim halinde olduğu ve ayrılmaz bir parça olduğu görüşünden hareketle yabancı dil ğretiminde dil ile kültürün de verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu bağlamda Barış Manço’nun şarkılarının, Türk kültürünü önemli ölçüde yansıttığı ve kültürel ögeler bakımından oldukça zengin olduğu sonuçlarından yola çıkarak kültür aktarımı açısından etkili olacağı görülmektedir.

5.3. neriler

Bu alışmada Barış Manço’nun şarkı sözleri kültürel bağlamda incelenmiştir. Elde edilen bulgulardan hareketle, Türkçe’nin yabancı dil olarak ğretiminde Barış Manço şarkılarının kültür aktarımı amacıyla ders materyali olarak kullanılması önerilebilir.

Türkçenin yabancı dil olarak ğretiminde Barış Manço’nun şarkıları, kültürel aktarımının yanı sıra dil bilgisi kurallarının ve dil becerilerinin kazandırılmasında etkili bir ders materyali olabilir.

Çalışmanın bulgular kısmında Barış Manço’nun şarkı sözleri, kültürel ögelere göre sınıflandırılmıştır. Bu alışma öğrencilere öğretilmesi gereken kültürel ögelere uygun şarkı seçme konusunda öğretmenlere yardımcı olabilir.

Türkçenin yabancı dil olarak ğretiminde Barış Manço’nun şarkı sözleri, kültürel ögeler bakımından incelenerek öğrencilerin dil seviyelerine göre düzenlenip sınıflandırılabilir.

Türkçenin yabancı dil olarak ğretiminde Barış Manço şarkılarının öğrenciler üzerindeki etkisini daha iyi görebilmek amacıyla çalışmamızla benzer konuda yapılacak olan çalışmaların uygulamalı olarak hazırlanması daha etkili sonuçlar verebilir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, farklı sanatçılarımızın Türk kültürünü yansıtan nitelikleri eserleri de kültür aktarımı açısından incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Ağar, M. E. (2006). Türkçe öğretiminin tarihçesi. *Journal of Human Sciences*, 8(1), 1-10.
- Akpınar Dellal, N., & Çınar, S. (2011). Yabancı dil eğitiminde iletişimsel yararcı yaklaşım, öğretmen rolleri, davranışları ve sınıf içi iletişim. *Dil Dergisi*, 154, 21-36.
- Aksan, D. (1998). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim*. TDK Yayınları.
- Alisaari, J., & Heikkola, L. M. (2016). Increasing fluency in L2 writing with singing. *Studies in Second Language Learning and Teaching*, 6(2), 271-292.
- Altıncı, G. (2013). Dil edinimi ve dil öğrenimi olgusuna beyin ve dil gelişimi açısından bir bakış. *Ege Eğitim Dergisi*, 14(2), 41-62.
- Alver, M. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde esas alınan ilkeler ile kullanılan yöntem ve teknikler. İ. Erdem, B. Doğan ve H. Altunkaya, (Ed.), *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi* içinde (s. 13-42). Pegem Akademi.
- Artuç, S. (2013). Yabancılar Türkçe öğretiminde Barış Manço şarkılarıyla Türk kültürüne ait değerlerin kazandırılması. *Türk Yurdu Dergisi*, 102(312).
- Aslan, Y. (2007). Yabancı dil eğitiminde dikkat edilmesi gereken noktalar. Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi Ulusal Kongresi, Ankara.
- Ataseven, F. (1988). Değişen sınıf içi öğretim ortamları ve şarkılarının yabancı dil öğretiminde araç olarak kullanılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(3), 189-198.
- Ateş, A. (2019). Yabancılar Türkçe öğretiminde dil bilgisi öğretimi. C. Epçayan ve E. Akın (Ed.), *Dil bilgisi öğretimi* içinde (s.41-56). Anı Yayıncılık.
- Barın, E. (1994) Yabancılar Türkçenin öğretimi metodu. *Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Dergisi*, 17, 53- 54.
- Barın, E. (2003). Yabancılar Türkçe öğretiminde temel söz varlığının önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, (13), 311-317.
- Barın, E. (2004). Yabancılar Türkçe öğretiminde ilkeler. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)*, (1), 19-30.
- Baştürk, M. (2013). *Anadil edinimi*. Pegem Akademi.
- Bedük, M. (2023). *Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretiminde kültür aktarımı: babam ve oğlum filmi örneği* (Tez No. 804606) [Yüksek lisans tezi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Bekleyen, N. (2016). *Çocuklara yabancı dil öğretimi*. Anı Yayıncılık.
- Boztoprak, F. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Dede Korkut’un 20. yüzyıldaki yansıması Barış Manço tipi. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 65-75.

- Bölükbaş, F., & Keskin, F. (2010). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metinlerin kültür aktarımında işlevi. *Turkish Studies*, 5(4), 221-235.
<http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.1632>
- Cömert, Ç. (2022). *Barış Manço şarkılarının yabancılara Türkçe öğretiminde kullanımı* (Tez No. 740024) [Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Çangal, Ö. (2012). Yabancılara Türkçe öğretiminde kültür taşıyıcısı olarak türküler. *Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi*, 2(2), 9-20
- Çelik, H. (2018). *Müzik destekli öğretim yönteminin yedinci sınıf Türkçe dersi millî kültür temasının öğretimine etkisi: Barış Manço şarkıları örneği* (Tez No. 503202) [Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Çerlek Güven, B. (2023). *Barış Manço şarkılarında Türk halk kültürü unsurları* (Tez No. 796665) [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Çetin, O. (2020). Yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programlarında görülen eksiklikler ve çözüm önerileri. XV. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı Bildiri Kitabı, 366-375.
- Çuhadar, C. H. (2017). Müziksel Zekâ. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26(3), 1-12.
- Dağdeviren, İ., & Oğur, E. (2021). Yabancılara Türkçe öğretiminde efsane türü metinlerden hareketle kültür aktarımı. *Turkish Studies-Language*, 16(3), 1831-1852.
- Dedeşin, S. (2023). *Barış Manço şarkılarında halk kültürü unsurlarının kullanımı*. (Tez No. 834692) [Yüksek lisans tezi, Erzurum Teknik Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- De Groot, A. M. (2006). Effects of stimulus characteristics and background music on foreign language vocabulary learning and forgetting. *Language learning*, 56(3), 463-506.
<https://doi.org/10.1111/j.1467-9922.2006.00374.x>
- Demir, A., & Açık, F. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültürlerarası yaklaşım ve seçilecek metinlerde bulunması gereken özellikler. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (30), 51-72.
- Demirel, Ö. (2014). *Yabancı dil öğretimi: Dil pasaportu, dil biyografisi, dil dosyası* (8. Basım). Pegem Akademi Yayınları.
- Demirel, Ö. (2016). *Yabancı dil öğretimi* (9. Basım). Pegem Akademi Yayınları.
- Direkci, B., Şimşek, B., & Akbulut, S. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenme sürecinde kültür aktarımına yönelik öğrenci görüşlerinin incelenmesi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(22), 278-293. <https://doi.org/10.33692/avrasyad.702372>
- Doğan, C. (2012). *Sistematiik yabancı dil öğretim yaklaşımı ve yöntemleri* (1. Basım). Ensar Neşriyat.
- Emre, H. (2022). *Barış Manço ve Türk halk kültürü*. (Tez No. 740715) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

- Engh, D. (2013). Why use music in English language learning? A survey of the literature. *English language teaching*, 6(2), 113-127.
- Erdoğan, G. (2015). Barış Manço örneğinden hareketle müziğin ahlak eğitimindeki önemi ve işlevi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 117-124.
- Ertuğrul, M. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde kullanılan kitaplarda kültür aktarımı* (Tez No. 378275) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Filiz, M. (2019). *Barış Manço Şarkılarında Metinlerarasılık* (Tez No. 604376) [Yüksek lisans tezi, Çag Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Fomina, A. (2000). Konuşma Tonlamasının Ezberlenmesinde Şarkı Melodisinin Etkisi. Dins C. Woods, GB. Luck, R. Brochard, SA. O" Neil, i JA Sloboda. Altıncı Uluslararası Müzik Algısı ve Biliş Konferansı. Keele, Staffordshire, Birleşik Krallık.
- Gervain, J., & Mehler, J. (2010). Speech perception and language acquisition in the first year of life. *Annual review of psychology*, 61(1), 191-218.
<https://doi.org/10.1146/annurev.psych.093008.100408>
- Göçer, A. (2012). Dil-kültür ilişkisi ve etkileşimi üzerine. *Türk Dili*, 729(1), 50-57.
- Güneş, F. (2011). Dil öğretim yaklaşımları ve Türkçe öğretimindeki uygulamalar. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 123-148.
- Güngör, Z. Y. (2014). Yabancı Dil Öğretiminde Şarkı Kullanımı: Fransızca Öğretmenliği Bölümü Öğrencileriyle Bir Uygulama. *HUMANITAS-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 141-151. <https://doi.org/10.20304/husbd.01073>
- Güzel, A., & Barın, E. (2013). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. Akçağ Yayınları.
- Hernandez, A. E. (2016). Bilingual Development And Age Of Acquisition. In G. Hickok ve S. L. Small (Eds.), *Neurobiology of Language* (pp. 407–418). Academic Press.
<https://doi.org/10.1016/B978-0-12-407794-2.00034-1>
- Hunfeld, H., & Neuner, G. (1993). *Methoden des fremdsprachlichen Deutschunterrichts*. Klett (Ernst) Verlag, Stut.
- İşcan, A. (2011). Yabancılar Türkçe öğretiminde Suggestopedia'nın (Telkin yöntemi) kullanımı. *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, terature and History of Turkish or Turkic*, 6(1), 1317-1322.
<https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.1898>
- İşcan, A. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültür aktarım aracı olarak filmlerden yararlanma. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (58), 437-452.
- İşcan, A., & Yassıtış, T. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarında kültür aktarımı: Yedi İklim Türkçe öğretim seti örneği (B1-B2 düzeyi). *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 3(1), 47-66.

- Jensen, E. (2000). *Music with the brain in mind*. The Brain Store.
- Johnson, J. S., & Newport, E. L. (1989). Critical Period Effects In Second Language Learning: The Influence Of Maturational State On The Acquisition Of English As A Second Language. *Cognitive psychology*, 21(1), 60-99. [https://doi.org/10.1016/0010-0285\(89\)90003-0](https://doi.org/10.1016/0010-0285(89)90003-0)
- Kalenderoğlu, İ., & Çekici, Y. E. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde b2 düzeyinde türk filmleriyle kültür aktarımı: neşeli günler örneği. *Uluslararası Türkoloji Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi*, 2(2), 47-57.
- Kaplan Mehmet. (2005). *Kültür ve dil*. Dergah Yayınları.
- Karatay, H., Güngör, H. ve Özalan, U. (2017). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde callan yöntemi. *International Journal of Language Academy*, 5(2), 250-265. <http://dx.doi.org/10.18033/ijla.3566>
- Koçak, M. B. (2021). *Edebiyat ve toplumsal kültür ilişkileri çerçevesinde Barış Manço'nun şarkı sözleri*. (Tez No. 683539) [Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Koçan, G. (2017). Dilimi zenginleştiriyorum: Ana dili, atasözü. *Araştırma ve Deneyim Dergisi*, 2(1), 45-59.
- Kongar, Emre (2005). *Kültür üzerine*. Remzi Kitapevi.
- Köksal, D., & Varışlıoğlu, B. (2014). Yabancı dil öğretiminde yaklaşım, yöntem ve teknikler. A. Şahin (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kuramlar, yaklaşımlar, etkinlikler* içinde (ss. 81 -111). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Kömcü S. (2023). *İlkokul 4. sınıf Türkçe dersinde kök değerlerin eğitiminde Barış Manço şarkılarının kullanımı*. (Tez No. 811815) [Yüksek lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Kramsch, C. (1993). *Context and Culture in Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- Krashen, D. S. ve Terrell, D. T. (1983). *The naturel approach: Language acquisition in the classroom*. Hayward/California: Alemany Press.
- Lakshminarayanan, K., & Tallal, P. (2007). Generalization of non-linguistic auditory perceptual training to syllable discrimination. *Restorative neurology and neuroscience*, 25(3-4), 263-272.
- Lozanov, G. (1978). *Suggestology and Outlines of Suggestopedia*. Hodder Headline Group
- Legg, R. (2009). Legg, R. (2009). Using music to accelerate language learning: An experimental study. *Research in education*, 82(1), 1-12. <https://doi.org/10.7227/RIE.82.1>
- Lenneberg, E. (1967). *The biological foundations of language*. John Wiley&Sons.

- Locke, J.L. (1997). A teory of neurolinguistic development. *Brain & Language*, 58(2) 265–326. <https://doi.org/10.1006/brln.1997.1791>
- Ludke, K. M., & Morgan, K. (2014). Music in the foreign language classroom: A survey of teachers' opinions and practice. *Popular Culture in Foreign Language Education*. Abingdon, Oxon. <https://doi.org/10.1075/itl.21009.lud>
- Maden, S., & İşcan, A. (2011). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi amaç ve sorunlar (Hindistan örneği). *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(5), 23.
- Medina, S. L. (1990). Müziğın İkinci Dil Kelime Edinimi Üzerindeki Etkileri. Diğır Dilleri Konuşanlara İngilizce Öğretenlerin Yıllık Toplantısında sunulan bildiri, ABD: San Francisco.
- Memiş, M. R., & Erdem, M. D. (2013). Yabancı dil öğreniminde kullanılan yöntemler, kullanım özellikleri ve eleştiriler. *Turkish Studies*, 8(9), 297-318. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.5089>
- Memiş, M. R. (2016). Yabancı dil öğretiminde eğitim ortamı ve kültür aktarımı. *Turkish Studies*, 11(9), 605-616
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Moradi, F., & Shahrokhi, M. (2014). The Effect of Listening to Music on Iranian Children's Segmental and Suprasegmental Pronunciation. *English Language Teaching*, 7(6), 128-142.
- Murphey, T. (1990). The song stuck in my head phenomenon: a melodic Din in the LAD? *System*, 18(1), 53-64. [https://doi.org/10.1016/0346-251X\(90\)90028-4](https://doi.org/10.1016/0346-251X(90)90028-4)
- Nişancı, İ. (2013). “Balkanlarda Türkçe”, Dil Öğretiminde Türkçe Şarkıların Kullanımı, Uluslararası Dil ve Edebiyat Çalışmaları Konferansı, Beder Üniversitesi, Tiran Arnavutluk, C.1, ss.172-189. c
- Oflaz, A. (2015). Geleneksel ve alternatif yabancı dil öğretim yöntemlerinde Almanca kelime öğretimi. *Turkish Studies*, 10(3), 695-712. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7941>
- Okur, A. ve Keskin, F. (2013). Yabancılarla Türkçe öğretiminde kültürel öğelerin aktarımı: İstanbul yabancılar için Türkçe öğretim seti örneği. *The Journal Of Academic Social Science Studies*, 6(2), 1619-1640. http://dx.doi.org/10.9761/JASSS_686
- Onursal, İ. (2019). Yabancı dil öğretimi/öğreniminde yaş etkeni üzerine bir değerlendirme. *Dil Dergisi*, 170(1), 38-51.
- Önal, Ö. (2012). Ses, dil ve müzik. *Dil Dergisi*, (155), 7-23.
- Öztürk, A. G. (2015). *Divanü Lugâti't-Türk'te yer alan atasözlerinin yabancılarla Türkçe öğretiminde kültür aktarımına katkısı üzerine bir değerlendirme* (Tez No. 463409) [Yüksek lisans tezi, Başkent Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

- Pektaş, S. (2022). *İlkokul eğitiminde ve sosyal bilgiler dersinde Barış Manço şarkılarının kullanılabilme durumları* (Tez No. 719202) [Yüksek lisans tezi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Perner, M. (2014). Musik im DaF-Unterricht: Von der Sprache zur Musik - und zurück. N. Berstein, & C. Lerchner, (Eds.), *Ästhetisches Lernen im DaF-/DaZUnterricht* içinde (s. 313-334). Göttingen: Universitätsverlag.
- Racette, A., & Peretz, I. (2007). Learning lyrics: to sing or not to sing? *Memory & cognition*, 35(2), 242-253. <https://doi.org/10.3758/BF03193445>
- Rauscher, F. H., Shaw, G. L., & Ky, K. N. (1995). Listening to Mozart enhances spatial-temporal reasoning: towards a neurophysiological basis. *Neuroscience letters*, 185(1), 44-47. [https://doi.org/10.1016/0304-3940\(94\)11221-4](https://doi.org/10.1016/0304-3940(94)11221-4)
- Rose, H., & McKinley, J. (2016). Realities of doing research in applied linguistics. In *Doing research in applied linguistics* (pp. 3-14). Routledge.
- Richards, J. C. ve Rodgers, T. S. (2001). Approaches and methods in language teaching (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Sancar, E. S. (2021). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Anadolu Hikâyeleri adlı metinlerin kültür aktarımı açısından değerlendirilmesi* (Tez No. 704314) [Yüksek lisans tezi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Salcedo, C. S. (2010). The effects of songs in the foreign language classroom on text recall, delayed text recall and involuntary mental rehearsal. *Journal of College Teaching & Learning (TLC)*, 7(6).
- Saricoban, A., & Metin, E. (2000). Songs, verse and games for teaching grammar. *The Internet TESL Journal*, 6(10), 1-7.
- Schön, D., Boyer, M., Moreno, S., Besson, M., Peretz, I., & Kolinsky, R. (2008). Songs as an aid for language acquisition. *Cognition*, 106(2), 975-983.
- Stevick, E. W. (1982). *Teaching and learning languages*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/S026144480000940X>
- Subaşı, G. (1999). Bilişsel öğrenme yaklaşımı bilgiyi işleme kuramı. *Meslekî Eğitim Dergisi*, 1(2), 27-36.
- Tabak, G. ve Göçer, A. (2014). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılabilecek fiziksel-duygusal-kültürel yöntem: Kuramsal bir çalışma. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 152-162.
- Taşdemir, E. (2021). *Barış Manço ezgilerinde ekin değerleri* (Tez No. 687726) [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Terhune, T. (1997). Pop songs: Myths and realities. *The English Connection*, 1(1), 8-12.

- Türkay Yavuzel, S. (2020). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültürel aktarım açısından türkülerin önemi* (Tez No. 640966) [Yüksek lisans tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Türkben, T., & Alptekin, E. (2022). Yabancılar Türkçe öğretiminde dijital öyküleme aracılığıyla kültürel öğelerin aktarımı. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 7(1), 23-58.
- Turgut Yeşilyurt, E. (2019). *Yabancılar Türkçe öğretiminde kültür aktarımında Nasreddin Hoca fıkralarının B2 seviyesinde değerlendirilmesi* (Tez No. 585165) [Yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- TYDÖP (2020). Türkçenin yabancı dil olarak öğretim programı (2.bs.). TMV Yayınları
- Uysal, Y., & Karakuş, S. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde atasözleri ve deyimlerin kültür aktarımı aracı olarak şarkılarla kullanımı. *Asya Studies*, 7(100. Yılda Dünya Dili Türkçe Özel Sayısı 3), 109-118. <https://doi.org/10.31455/asya.1227963>
- VanPatten, B., & Williams, J. (Eds.). (2007). *Theories in second language acquisition: An introduction*. Routledge.
- Vardar, Ö. (2023). *Yabancılar Türkçe öğretiminde Türk masallarının kültür aktarımında kullanılması üzerine bir inceleme: “Az Gittik Uz Gittik” masal kitabı örneği* (Tez No. 801488) [Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Yangın B. (2002). *Çağdaş Türk ozanı*. Akçağ Yayınları.
- Yeşilyaprak, B. (Ed.). (2002). *Gelişim ve öğrenme psikolojisi* (2.Basım). Pegem Yayıncılık.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, A. (2015). *Barış Manço eserlerinin Türk müziği makamları bakımından incelenmesi* (Tez No. 419147) [Yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Yılmaz, N. (2022). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde müzik ve ritim yoluyla dil öğretimi* (Tez No. 753098) [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Zengin, B., & Kurbanov, B. (2003). “Yabancı dil eğitimi ve müzik: Bütünleşik öğretim ve öğrenim”, *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (8), 187-209

EKLER

Ek-1. Kültürel Öge ve Alt Ögeler Tablosu

Alt Öge	1.GÜNLÜK YAŞAM	2.KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER	3.DEĞERLER VE EĞİTİM	4.EDEBİYAT SANAT ve MÜZİK	5.GELENEKLER ve FOLKLOR	6.SOSYAL YAŞAM	7.COĞRAFYA VE MEKAN	8.KİŞİLER	9.SÖZVARLIĞI
a	Yiyecek-içecek	Selamlaşma ifade ve davranışları	Değerler	Edebiyat	Özel günler ve gelenekler	Moda	Yer (iller ve/veya diğer yerleşim yerleri)	Sanatçılar	Atasözleri
b	Yemek Zamanları, Sofra Âdabı	Aile yapıları ve ilişkileri, kuşaklar arası ilişkiler	Eğitim	Müzik	Sözlü anlatımlar ve sözlü gelenekler	Yasaklar		Peygamberler	Deyimler
c	Resmi tatilleri-çalışma zamanları	Politik ve dinsel gruplar arası ilişkiler	Dil ve Tarih Bilinci/Sevgisi	Sanat	Dini kuralara dayalı davranışlar	Alkış ve güzel hareketler		Tarihi Şahsiyetler	
d	Boş zaman etkinlikleri, hobileri,	Konuk etme-ikram ve hediyeler		Gösteri sanatları	Doğum, evlilik gelenekleri			Hikâye Kahramanları	
e	Karşılıklı konuşmalarda yaşa, cinsiyete, yakınlık derecesine, sosyal statüye, resmiyete göre kullanılacak sözler ve kalıplar			El sanatları	Festivaller, törenler, kutlamalar			Sıradan Kadın İsimleri	
f	Yeme ve içme alışkanlıkları				Danslar			Sıradan Erkek İsimleri	
g	Oyunlar				Bâtıl inançlar				
h	Spor				Halk bilgisi				
i					Ölüm				

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Emine İrem UYSAL

Doğum Yeri ve Tarihi:

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi: Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi
Ana Bilim Dalı, Türkçe Eğitimi (2016-2020)

Yüksek Lisans Öğrenimi: Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal
Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Türkçe Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı (2021-2024)

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce, Almanca

Bilimsel Faaliyetleri:

İş Deneyimi

Stajlar: Antalya Muratpaşa Namık Kemal Ortaokulu (2019-2020)

Projeler:

Çalıştığı Kurumlar:

İletişim E-Posta Adresi:

Tarih: 18.10.2024

İNTİHAL RAPORU

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE BARIŞ MANÇO'YA AİT ŞARKI SÖZLERİNİN KÜLTÜR AKTARIMI AÇISINDAN İNCELENMESİ

ORJİNALLİK RAPORU

% 13	% 11	% 9	% 4
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	% 2
2	acikerisim.sakarya.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
3	acikbilim.yok.gov.tr İnternet Kaynağı	% 1
4	Taşdemir, Edip. "Barış Manço ezgilerinde ekin değerleri", Dokuz Eylul Üniversitesi (Turkey), 2024 Yayın	<% 1
5	zfwf.org İnternet Kaynağı	<% 1
6	abakus.inonu.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	<% 1
7	acikerisim.uludag.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
8	Submitted to Akdeniz University Öğrenci Ödevi	

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- ☐ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim sadece Akdeniz Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- ☒ Tezimin 6 ay süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

EKİM 2024
Emine İrem UYSAL